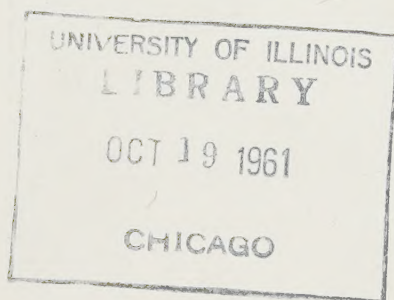

20

ARKITEKTEN

D
ggve
projektkonkurrence
ymnasium i Tårnby

DDDELELSER FRA DANSKE ARKITEKTERS LANDSFORBUND

TEGL 3

LÆS PJECEN MURMÅL

Modulprojektering af murværk

Formålet med pjecen er at slå til lyd for anvendelsen af de teoretiske murmål i projekteringsarbejdet.

Fordelen ved at arbejde med teoretiske murmål baseret på stenformatet (incl. fuger) ligger i, at dette muliggør andre fags værkstedsarbejde før og samtidig med opmuringsarbejdet, og hermed en mere udbredt anvendelse af fabriksfremstillede dele i det murede byggeri – mere montage i teglbyggeriet.

På basis af teglstenenes normalformat ville den naturlige murmålsenhed – det man kalder teglmodulen – blive 12 cm ($\frac{1}{2}$ sten + fuger). Imidlertid passer denne teglmodul ikke ind i den byggemodul, der er vedtaget som dansk standard (DS 1000) og som benyttes i en række andre lande, nemlig 10 cm modulen.

Af hensyn til de utvivlsomme fordele, der ligger i en rationalisering af byggeprocessen har det været magtpåliggende at lade pjecen give en samarbejdning af de af murstensformatet betingede mål med modulordningens principper.

Fællesnævneren er den standardiserede planlægningsmodul på 30 cm for vandrette murmål og 20 for lodrette murmål. De 30 cm passer i teglmodulen, når udgangspunktet er 6 cm, svarende til $\frac{1}{4}$ sten, herved opnås endvidere, at mange murværksforbandter, baseret på $\frac{1}{4}$ stens spring, kommer til at passe naturligt ind i den standardiserede 30 cm planlægningsmodul. Tilsvarende passer i højden de 20 cm med 3 murstensskifter. Det vil derfor være muligt i teglbyggeriet uden videre at udnytte de fordele, som ligger i modulprojektering, når de i pjecen gængivne murmålstabeller benyttes.

Pjecen følger således det arbejde op, som er gjort på Statens Byggeforskningsinstitut og i komiteen for Byggestandardisering.

Hertil kommer yderligere, at modulprojekteringen inden 3 år i følge landsbyggelovens bygningsreglement for købstæderne og landet vil blive obligatorisk til en væsentlig del af byggeriet.

Pjecen henvender sig ikke alene til de projekterende, men også til murerfagets udøvere og til en kreds af materialeproducenter, hvis produkter den har til formål at medvirke til yderligere standardisering af.

Tidligere udsendte pjecer:

Tegl 1. Fra lergrav til byggeplads

Tegl 2. Vinterbyggeri

Pjecer under udarbejdelse:

Teglskoler

Tegltage

Tegl i haven

TTT udgiver også **TEGLREGISTERET** og tidsskriftet **TEGL** samt rundbordssamtaler om tegltekniske emner.

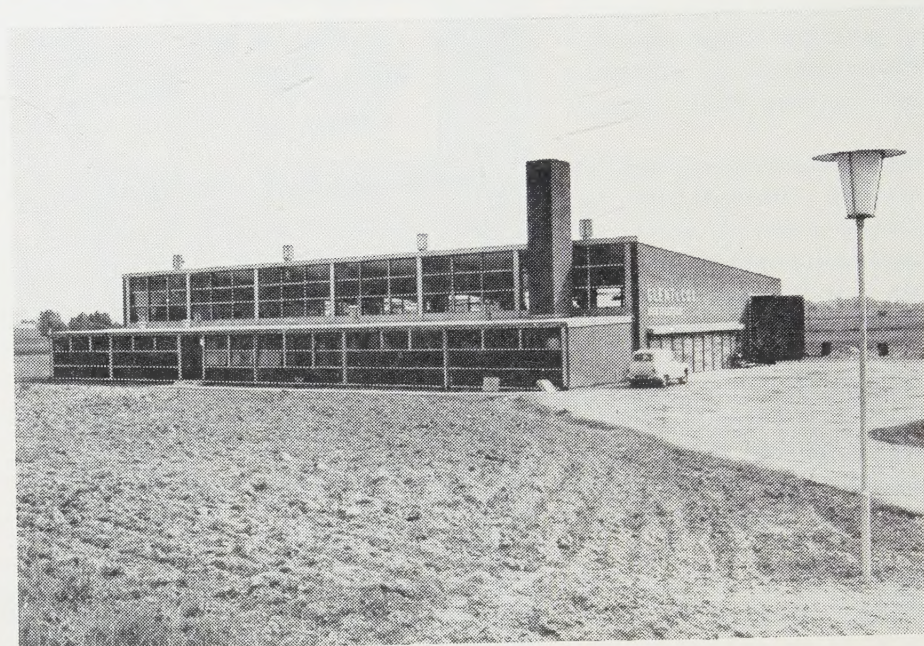
TEGLINDUSTRIENS TEKNISKE TJENESTE

NØRRE VOLDGADE 34 . KØBENHAVN K . MINERVA 8383

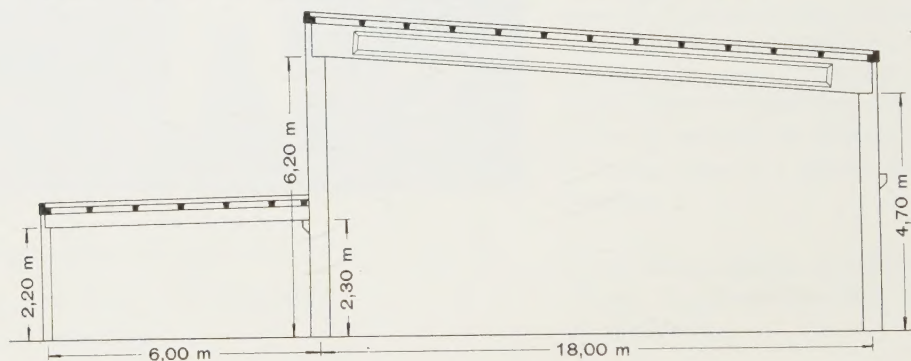
Idag ingen *PERSPEKTIVA* annonce
fordi *PERSPEKTIVA* flytter
tag vort *PERSPEKTIVA* indlæg ud og gem det
så de ikke glemmer vor nye *PERSPEKTIVA* adresse
SYDVESTVEJ 140 - GLOSTRUP og telefon 96 64 11

SPÆNDBETON

BYGHERRE:
Glent & Co. A/S
HOVEDENTREPRENØR
E. Pihl & Søn

TIL INDUSTRIBYGGERI

STRENGBETON:

Hovedbjælker - Tagåse (6,00 m) - Kantbjælker
Desuden leveredes præfabrikerede jernbetonsøjler.

**A/S SKANDINAVISK
SPÆNDBETON**
Hellerupvej 66, Hellerup
Telf. HE 9505

**A/S HEDEHUS-
TEGLVÆRKET**
Telf. Hedeusene 2

**A/S NORDJYDSK
SPÆNDBETON FABRIK**
Skalborg
Telf. Aalborg 3 51 55

SPÆNDBETON

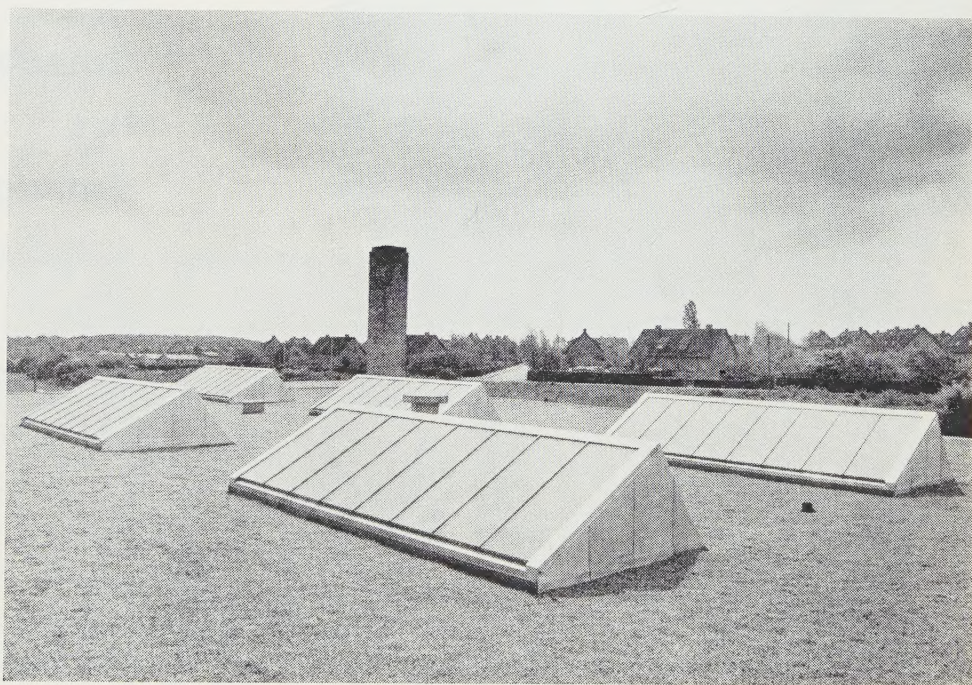
A/S SKANDINAVISK SPÆNDBETON, HELLERUPVEJ 66, HELLERUP. TLF. HELRUP 9

TRAL

GLASPANELER

LYS
YS
RLYS
YS

Brdr. Ernst A/S, Risskov
Arkitekt M.A.A. Olaf Sahl, Risskov

gsllys med **VELUX**

PULTLYS

I 1905 indviedes Københavns Raadhus,
bygget af arkitekt Ny
og udsmykkedes bl. andet med *Carl Aarsleffs*
vægterfig

1960 stod Københavns nye
tegn, SAS-bygningen, færdig. S
udsmykning af skyskraberens f
de benyttede arkitekt, profess
Arne Jacobsen, farvede emaljegl
plader — Emauglas.

Emauglas

Emauglas er uforand
ligt

Emauglas er 4-5 gange
stærkere end normalt
glas

Emauglas fås i 17 farve

Glaces de **Boussois**

BOUSSOIS er Frankrigs største producent
og eksportør af vinduesglas.

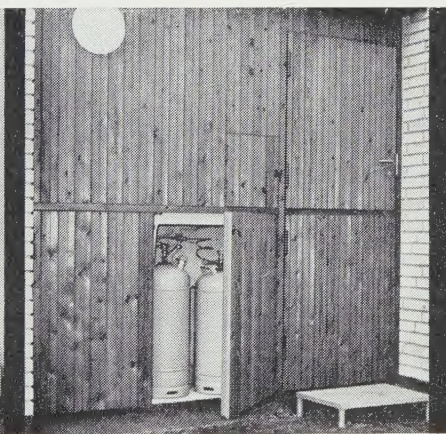
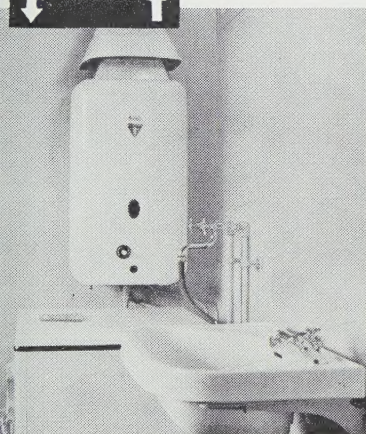
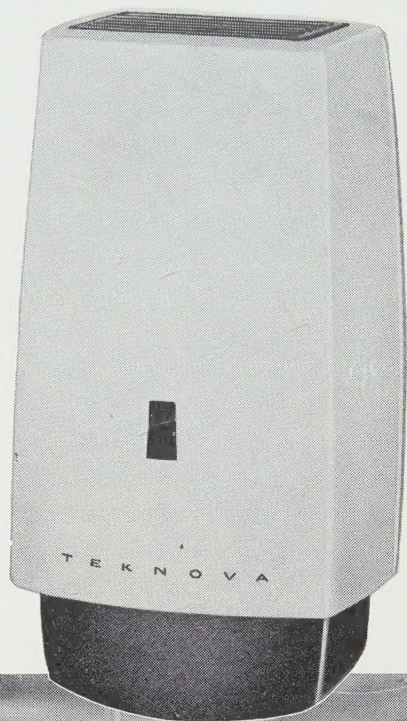
Oplysninger og råd: Spørg Deres sædvanlige glasleverandør eller direkte: Service Exportation des Gl
de Boussois, 22, boulevard Malesherbes, Paris 8.

Kosangas gør det let at installere varmt vand - i alle typer huse...

En moderne ekspresvandvarmer til Kosangas løser problemet varmt vand – i en håndevending. Een ekspresvandvarmer kan forsyne et hus med varmt vand i ubegrænsede mængder. Og driftsøkonomien er uhyre fordelagtig, fordi vandvarmeren kun forbruger gas, så længe der bruges vand!... En anden fordel ved vandvarmeren til Kosangas er de meget lave installationsomkostninger.

Kosangas vandvarmeren fungerer efter gennemstrømningsprincippet: Det kolde vand opvarmes mens det passerer gennem vandvarmeren. Derfor er det varme vand altid dejlig friskt. Og der er ikke af det. Det strømmer simpelthen ud, lige så længe hanen er åben.... I mange moderne typehuse har Kosangas været den naturlige løsning på varmtvandsproblemet. F. eks. i arkitekterne John Hansen og Bent Jørgensen's „Espergærdehus”, hvorfra vi nedenfor bringer nogle eksempler på forskellige Kosangas-installationer.

Ekspresvandvarmeren i „Espergærdehus” forsyner køkken, badeværelse, gæstetoilet og bryggers med varmt vand.

Gasflaskerne er placeret i en udvendig box. Her kan de let udskiftes – også selv om der ikke er nogen hjemme.

Spisekøkkenet har et moderne komfur til Kosangas – valgt mellem en lang række anerkendte mærker.

hus (Midtjylland). Kystværnsvej. Telefon 21477
ge (Sjælland). Benzinvvej. Telefon 2000
ldelfart (Fyn, Syd- og Sønderjylland)
Banegårdsplads. Telefon 129
ksø (Bornholm). Telefon 555
rresundby (Nordjylland)
lem Broerne. Telefon Aalborg 21477
benhavn (Kbhvn. og omegn)
terbrogade 140. Telefon Hilda 288

tal med...
Kosangas

HUDEVAD

PLAN-

RADIATOR

HUDEVAD RADIATORFABRIK A/S

PR. AARSLEV . TELEFON DAVINDE 46

egn trygt med...

SANYL

plastic tagrenden

– for SANYL er slet ikke dyrere – men besidder til gengæld flere væsentlige fordele, som har stor betydning ved et byggeri's budgettering og planlægning.

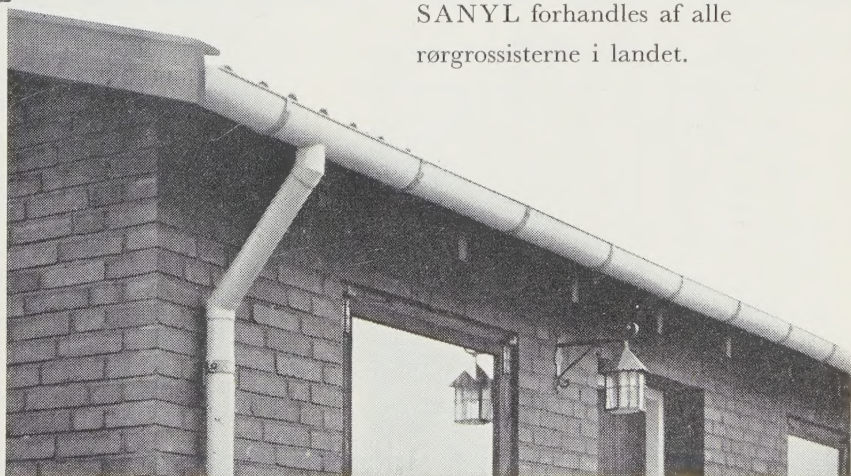
SANYL plastic-tagrender og nedløbsrør fremstilles af hård PVC i en smuk lysegrå farve. SANYL er farve- og vejrbestandig – selv om den udsættes for f. eks. havgas, syredampe, svovlholdig røg fra beboelses- og fabriks-skorstene o. lign. Desuden er SANYL plastic-tagrenden uhyre let at opsætte.

SANYL plastic-tagrenden har en effektiv bagvulst, der hindrer vandet i at væde murværket.

SANYL forhandles af alle rørgrossisterne i landet.

**SKANDINAVISK
AKRYL
INDUSTRI**

VIBY SJÆLLAND
Telf. Viby Sj. *300

EXOPLAST

-facadefarven, der holder til a

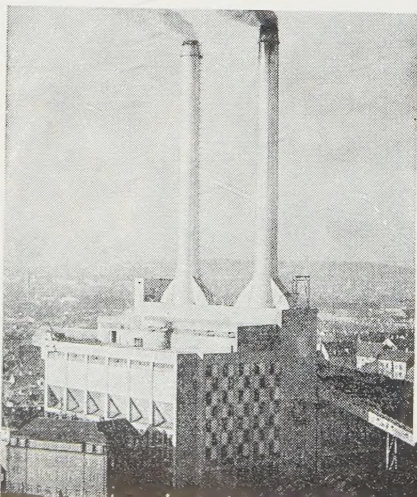
Skjern Bank

Exoplast facadefarver er fremstillet på basis af acrylharpix-dispersion og pigmenteret med lysægte, holdbare pigmenter. Står med smuk mat overflade og er usædvanlig let at arbejde med. - Lige anvendelig ude og inde - dækker fremragende og strækker 14-16 m² pr. liter

Lysægte • Vejrbestandig • Økonomisk i brug • Tåler kraftig afvaskning • Holder i årevis • Anvendelig ude og inde • Tillader murværk

Aalborg Elværk

Fås hos farvehandleren

Arkitekterne m.a.a. Wittmäck & Arne Madsen

Entreprenørerne valgte THERMOPANE-ruder

Alene i Danmark over 300.000 ruder

Thermopane

INDREGISTRERET VAREMÆRKE
ET GLAVERBEL PRODUKT

THERMOPANE er det indregistrerede varemærke for isoleringsruder fremstillet af GLAVERBEL, Belgien. Ruderne er fabrikeret efter det patenterede „Bondermetic“ system, der garanterer tæthed og holdbarhed gennem metallisering af glasset og hermetisk tæt sammensvejsning af ruderne. Herved undgås anvendelsen af fugtighedsabsorberende kemikalier.

For at holde produktets høje standard lader GLAVERBEL hver eneste THERMOPANE isoleringsrude underkaste indgående prøver.

Profilens tæthed kontrolleres med ultraviolette stråler og en særlig fluorescerende olie. Denne fremgangsmåde afslører revner på 0,0001 mm. Til undersøgelse af dugpunktet nedkøles ruden med en blanding af acetone og kulsyresne. Hvis den mindste kondensering opstår ved minus 50°, kasseres ruden.

Der findes følgende originalbrochurer:

„VÄGGAR SOM TALAR“: der behandler glaserede klinker til facade.

„GOLV SOM GRIPER“: der handler om skridsikre klinker.

„RENT, TRYGGT, FÄRGGLATT“: der handler om glaserede klinker til gulv i badeværelser.

„ELEMENTBYGGE“: der beskriver arbejdsgangen ved fremstilling af elementer med klinker.

„SPÅR TILL FÖRNYELSE“: som præsenterer Höganäs 3D-klinker.

kontrastrig
Beständig
økonomisk

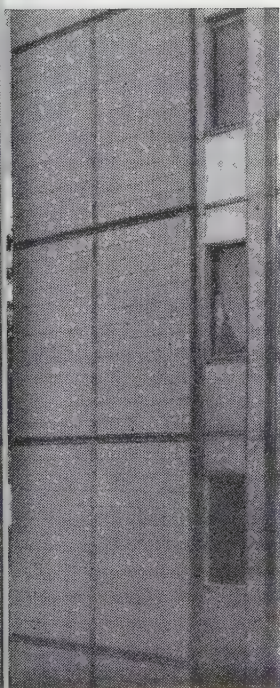
3 af mange grunde
for en Höganäs-facade

glaserede Höganäs-klinker vil uden
trængende plads i fremtidens bybillede.
kernes store udvalg af farver, format
giver rige muligheder for at skabe en
flade med en individualitet, som giver
arakter og udtryk for dens funktion.

En Höganäs-facade er vejrbestandig og frostsikker
og har stor slidstyrke overfor mekaniske påvirk-
ninger. Den er smudsafvisende og har en kemisk
uforanderlig flade, hvad der er af stor betydning,
både i stads- og industribyggeri.

bolig-
sterås

St. Jakobs kapel i det nye boligområde Lorensborg i Malmø

Henvend Dem til en Höganäs-forhandler om katalogmateriale etc.

A/S STEN- & KLINKER-KOMPAGNIET
Frederiksberg Allé 18-20, København V
Telefon Hilda 2012

HÖGANÄS

GLASERED E KLINKER

linoleum

i et væld
af
farver....

Der er det gode ved Linoleum, at det forlængst har bevist sin fremragende kvalitet og mange fordelagtige egenskaber. Linoleum kan faktisk stå for utroligt meget, og 'snitsår' og ridser heler af sig selv. Da Linoleum ikke oplader statisk elektricitet, hænger støv og snavs ikke ved, og Linoleum er derfor let at holde rent. I Deres specifikationer skulle De altid anføre Linoleum, det ved De, hvad er.

Linoleum

-tidens gulv

ARKITEKTEN

Udgivelser fra Danske Arkitekters Landsforbund.
Udgivet af Arkitektens Forlag.

Aktion:
Erik Skriver (ansv.)
Enevoldsen
Aktionsudvalg:
an Pedersen (leder), David Birnbaum, Jarl Heger, Arne Karl-
Henning Meyer og Finn Monies.
Redaktion:
tel Barnholdt (annoncechef)
ian Schmidt (sekretær)
Aktionens adresse: Nyhavn 43, København K, Minerva *6200.
Udsendelsesdag: Hver anden onsdag. Redaktionen slutter 14 dage
udsendelsesdagen.
: 3 kr. pr. hæfte i løbsalg, abonnement 58 kr. årlig.
terede artikler står for forfatterens regning, usignede for den
arshavende redaktors regning. Kun når det udtrykkeligt er
ivet, kan artiklerne ses som et udtryk for Danske Arkitekters
dsforbunds standpunkttagen.

INDRINGSLISTE KONKURRENCER

ntlig projekt-konkurrence om et seminarium
alborg
ering: 29. september 1961.

ernational konkurrence om tæppemønstre
ernational konkurrence om tæppemønstre udskevet af det
lske firma *Carpet Trades Limited*. Afleveringsdato: 30. septem-
1961.

ntlig projekt-konkurrence
en ny handelshejskole i Sønderborg
ering: 1. oktober 1961.

ntlig projekt-konkurrence
en kreditforeningsbygning i Herning
ering: 14. oktober 1961, (kun for jydsk arkitektur).
ogram med bilag udleveres fra D.A.L.s sekretariat, Bred-
66.

ntlig projekt-konkurrence om vej- og bebyggelses-
i Lille Vørlese
ering: 25. oktober 1961.

ogram og bilag udleveres fra D.A.L.s sekretariat, Bredgade 66.

disk idékonkurrence om byplan for Valstaområdet
ørsta
ering: Udsat til den 31. oktober 1961. Program og bilag til gen-
yn i sekretariatet. Depositum kr. 130,00 indbetales til
L.s sekretariat, Bredgade 66, Kbh., K.

ernational idékonkurrence om kirkebyggeri
revet af Det danske Kirkeministerium
ering: 1. november 1961. Program med bilag udleveres fra
L.s sekretariat, Bredgade 66, mod betaling af kr. 25,00.

ARKITEKTENS FORLAG

avn 43, København K. Minerva *6200.
ortid: 9-16³⁰, lørdag 9-13.

I dette hæfte indlæg fra:
Perspektiva A/S

Østifternes Kreditforening, København
Arkitekter: Chr. Erik og Aage Holst M.A.A.
Isoleret med Bituklinker og Skumglas
Tækket med 4 lag PHØNIX BUILT-UP

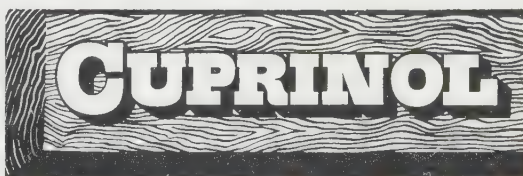

BUILT-UP TIL FLADE TAGE

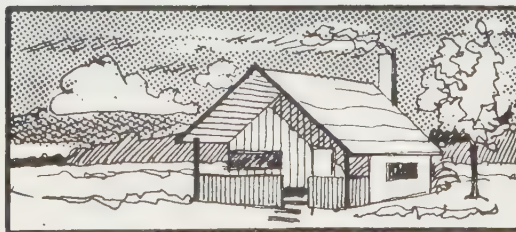
PHØNIX

Se **HFB** side 468 og 469

**Værdier skal bevares
– og det klares med ...**

**Grøn - Farveløs - Brun »I«
Brun »U« - Mørk brun »U«
Brun »Super«**

ja – alt træ – ude og inde, skal behandles
med CUPRINOL – for det er nu engang
det bedste raad mod svamp og raad!

A/S KYMEIA

Glentevej 61 - C. 7516 - København NV

tegnet af Grethe Meyer og Børge Mogensen

B **BOLIGENS** **B** **BYGGESKABE**

C. Danel, Gammel Kongevej 124
København V Hilda 2537

Konkurrence om nye møbler

Konkurrence udkrevet af Møbelfabrikantforeningen i Danmark i samarbejde med Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk. Aflevering 15. november 1961. Nærmere oplysninger hos Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk, Bredgade 66, København K.

Offentlig projekt-konkurrence om administrationsbygning i Odder

Aflevering: 15. december 1961. Program med bilag udleveres i D.A.L.s sekretariat, Bredgade 66, K.

International idékonkurrence om byplan for Maspalomas Costa Canaria

Registrering: 1. juni - 1. august 1961. Forespørgsler: 1. juni - 1. oktober. Aflevering: 15. december 1961. Nærmere oplysninger om konkurrencen fås i D.A.L.s konkurrenceudvalg, Bredgade 66, København K. Tlf. MInerva 1290.

Offentlig idé-konkurrence om en vej- og bebyggelsesplan i Skovlunde

Aflevering: 3. januar 1962. Program med bilag udleveres i D.A.L.s sekretariat, Bredgade 66, K.

International konkurrence om Peugeot-bygning

Konkurrence om administrationsbygning for Peugeot automobilmotorfabrikkerne i Buenos Aires, Argentina. Registrering 30. september 1961, aflevering 12. januar 1962. Nærmere oplysninger i D.A.L.s sekretariat.

Nordisk idékonkurrence om udformning af gravlund på Alfaset i Oslo

Aflevering: 15. januar 1962. Program med bilag ligger til gennemsyn i D.A.L.s sekretariat, Bredgade 66, København.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Arkitekten nr. 20/1961

Professor Kay Fisker: Ejnar Dyggve	138
Konkurrence om gymnasium i Tårnby	151
Noter	157

Text på annoncesiderne

<i>Bygeteknisk orientering</i>	
Varmeisolering betaler sig	A 324
Skorsten af glasfiberarmeret plastic	A 324
Indendørs korrosion	A 326
En yderst enkel fugtighedsindikator til lav pris	A 326
En dør man ikke klemmer fingrene i	A 328
Tagrender i store længder	A 328
Vinyl udvider arkitektens udtryksmuligheder	A 328
Asfalt - det ældgamle glemte og genfundne byggemateriale	A 330
Godkendt træimpregneringsvædske	A 334
Luftpude som tag	A 334

Meddelelser fra D.A.L.

Spørgsmål og svar vedr. konkurrence om et seminarium i Ålborg	A 334
Spørgsmål og svar vedr. konkurrence om en kreditfor- eningsbygning i Herning	A 339

Sådan siger de andre

Ultramoderne husbyggeri i planetby ved Solevad	A 338
Den gamle salgshal i kunsthistorisk blålys	A 338
Typehus i TV	A 338

PHILIPS CI -armaturer

Philips nye cirkulære lysrørsarmaturer, CI 40 og CI 41, er velegnede til belysning af kontorer, skoler, butikker og andre steder, hvor kravene til armaturerne er:

**Topkvalitet
og dekorativ
virkning**

Fås til 1 x 40 W eller 1 x 40 W + 1 x 32 W lysstofrør. CI 40 monteres direkte på loft, halvforsænket eller ophængt i klavertråd. CI 41 monteres helforsænket.

GODT LYS - *vælg* PHILIPS

Labofa 59... to-mands skolebord

»Labofa-59« skolebordet er pædagogisk og arkitektonisk tidsvarende – ingen generende afstivninger – tilgang fra alle fire sider – solide taskekroge. Skolebordet er forsynet med stærkt stoleophæng, der »fanger« stolene let og støjfrit.

»Labofa-59« skolebordet tager meget lidt plads, således at bordene kan sammensættes i mangfoldige kombinationer – f.eks. til gruppeundervisning. Leveres i højderne 72-67-62 og 57 cm. Bordpladestr.: 120×50 cm.

**FABRIK FOR KVALITETSSTÅLMØBLER
SKÆLSKØR . TLF. (03) 595 *800**

Chefstole . Konference stole . Kontorstole . Industri-
stole . Kantine stole . Kantine borde . Skrive- og reg-
nemaskine borde . Skolemøbler - Transportvogne for
Labofa-stole.

Byggeteknisk orientering

Varmeisolering betaler sig

Man ville i Vesttyskland undersøge meget grundigt hvilke økonomiske konsekvenser isolationen ville få i et eenfamiliehus – dels ved anskaffelse dels ved brug. Lignende forsøg er også gennemført i Danmark.

Man byggede to ens huse liggende ved siden af hinanden. Det ene blev bygget efter de officielle forskrifter, det andet isoleret omhyggeligt.

Isolationen medførte en merudgift på 650 DM.

Varmegennemgang i k-værdi:

	Prøvehus	Alm. hus
Ydervægge	0,47	1,05
Tag	0,72	1,19
Lofter	0,85	1,24
Skillevej	1,52	1,52

Varmetab i kcal/t:

Opholdsrum	1630	2750
Køkken	280	470
Soveværelse 1	400	600
Soveværelse 2	290	470
Bad	170	290
Total...	2770	4580

Det er den tyske industristandard (DIN) for bygning, der er grundlaget for beregningerne.

Brændselsforbruget og dets omkostninger blev målt i en syv måneders periode og omkostningerne til opvarmning blev i prøvehuset 332 DM og i det normale byggede hus 550 DM.

Udgifterne ved at isolere omhyggeligt er altså intet mindre på tre år – omtrent samme resultat er man nået til i Danmark.

BC-27

Kilde: *Industriekurier* 37/60.

Skorsten af glasfiberarmeret plastic

I England har man projekteret en skorsten, som er 45 meter høj, udført af glasfiberarmeret plastic.

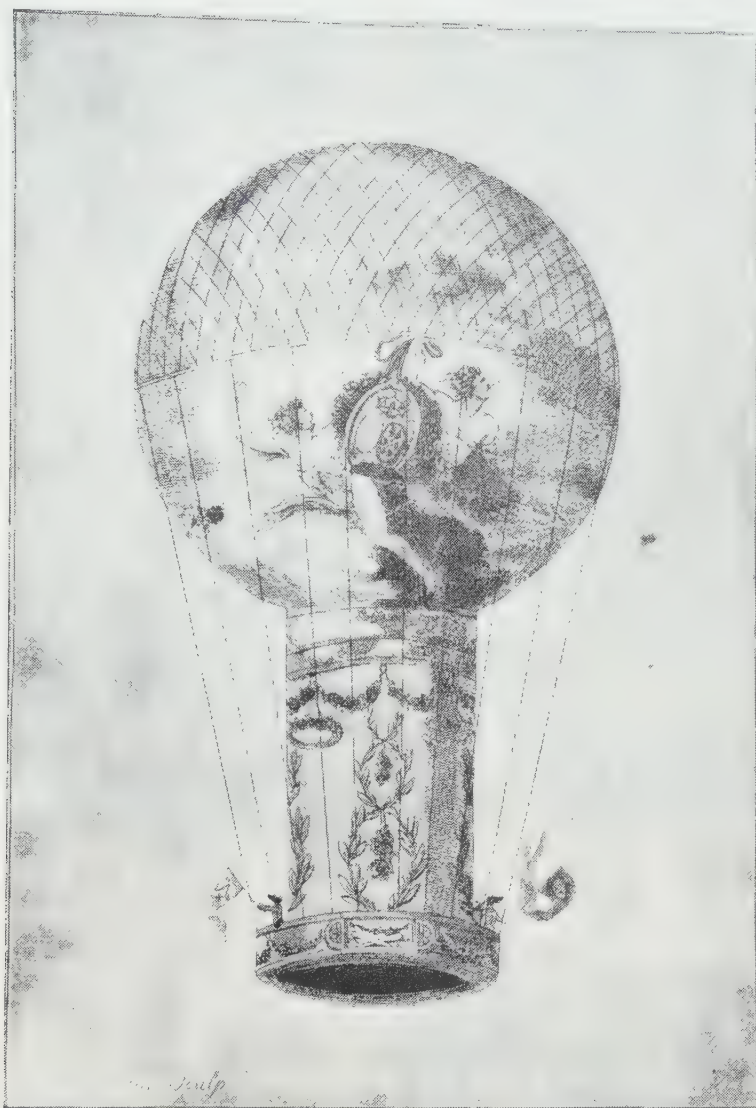
Grunden til, at man har valgt dette materiale, er den, at jordbunden ville kræve en stor og vanskelig fundering til en normal skorsten. Man overvejede at fremstille skorstenen af stål, som kunne give tilstrækkelig lav vægt, men da røggasserne kun ville få ret lave temperaturer, måtte man forvente, at en stålskorsten hurtigt ville blive ødelagt gennem korrosion.

Glasfiberarmeret plastic korrugerer ikke, og den kan tåle en temperatur på indtil 230° celsius. Den murede normalskorsten ville komme til at veje ca. 700 tons, medens plastic skorstenens vægt med 6 m tykke vægge kun ville blive ca. 3 tons. Derfor blev plastic skorstenen foretrukket, og kun tiden kan vise om en sådan skorsten kan svare til de forventninger, man har stillet til den. Holder de, vil der åbne sig nye muligheder for det nyeste barn indenfor byggematerialer i alefamiliens store kredse.

BC-27

Kilde: *Teknisk Tidsskrift* nr. 10/1961.

Af ballonfartens historie IV

BALLONEN »TOUR DE CALAIS«'s TRAGISKE SKÆBNE, 1785

Pioneren Pilâtre de Rozier ville sammen med parlamentsadvokat P. A. de Romain besejre kanalen fra Frankrig. Den 15. juni 1785 lettede de i Boulogne, men da de var kommet ca. 480 m op, styrtede ballonen brændende til jorden, og luftfarten havde krævet sine første to dødsofre. Konstruktionen, der blev kaldt *aero-montgolfière* eller *rozière* efter sin opfinder, som havde modtaget 30.000 kr. i understøttelse af den franske stat til gennemførelse af sine planer, var også så tåbelig som vel mulig: Kuplen en *charlière*, fyldt med brint, og røret nedenunder en *montgolfière* med tilhørende kulbækken. Man mener, at katastrofen forårsagedes ved, at brinten ovenfra trængte ned i varmluftcylinderen og blev antændt af en vildfarende gnist. 27 år senere omkom grev Zambeccari i en ballon af samme type, der derfor heller ikke senere blev anvendt trods sit højst dekorative udseende.

— som ballonopstigningerne var et sublimt udtryk for datidens teknik, må vi have lov til at hævde, at vore løsninger af de aktuelle lufttekniske opgaver også er med til at vise vejen fremover.

G W VENTILATION A/S - Hausergården, Hauserplads - København K - MI 8840

Den amerikanske ambassade

Malerarbejde

LIISBERG-LARSEN

ESPLANADEN 5 A, KØBENHAVN K, C. 7876

WEMA KITFRI GLASTAGE

K. B. Hallen. Ark. Hans Hansen, M.A.A.

H.S.H.-LEM STALVINDUER

S.E.A.S. Masnedøværket, Ark. Jørgen Maglebye M.A.A.

H. J. WENGLER ST. REGNEGADE 1, K
TLF. CENTRAL 1377

Indendørs korrosion

Forskningen har i vid udstrækning undersøgt, hvad den atmosfæriske luft betyder for jernkonstruktioner og andre metaller, men næsten alle fremkomne data stammer fra undersøgelser, hvor det er den ydre atmosfæriske luft, der har haft indflydelse.

Nu har man imidlertid i British Iron and Steel Research Association foretaget indgående undersøgelser, som skulle klarlægge, hvilken indflydelse den indendørs atmosfære i fabrikker, beboelseshuse, skoler, butikker og andre bygninger havde.

Prøvestykker af blødt stål, legeret stål, stål sprøjtet med aluminium, forzinket jern og mange andre prøvestykker blev anbragt 45 forskellige steder i de bygninger, der skulle tjene som forsøgssteder. Stykkerne har siddet ubeskyttet i eet og halvandet år. Man havde også prøvestykker i almindelige hjem – i køkkener, badeværelser, vaskehuse – men foruden i mange fabrikker tillige i lokomotivremiser, tunneller og lignende steder, hvor stål og metal anvendes i konstruktionerne. For at have et sammenligningsgrundlag anbragtes tilsvarende prøvestykker udenpå de huse, hvori forsøgene foregik.

Hvor ventilationen var mindre god, konstateredes overalt stærk korrosion og den var naturligvis særlig stærk, hvor røg kunne få adgang som i remiser etc. Det viste sig, at korrosionen kunne mindskes ved at forbedre ventilationen, og at man på begrænsede områder gennem ventilation kunne holde korrosionshastigheden i stangen, men i det store og hele er korrosionen i bygninger af samme styrke og farlighed som udvendigt.

Zink viste sig at være et bedre beskyttelsesmiddel end aluminium, og det er jo en ny opdagelse, som er i strid med erfaringer fra fri luft.

BC-12

Kilde: *Journal of Applied Chemistry*. Nov. 60. Side 461-470.

En yderst enkel fugtighedsindikator til lav pris

I bygningsindustrien, i anden industri, i håndværk og i landbrug har det ofte stor betydning at kende luftens relative fugtighed. Der findes temmeligt kostbare instrumenter, hygrometre, psychrometre og andre måleinstrumenter, der kan fortælle om fugtighedsindholdet, men dersom man kan klare sig med en tilnærmelse som ikke afviger fra det rigtige resultat med mere end højst 5 pct., er der nu fremstillet en fugtighedsindikator, som første gang blev præsenteret på Hannover-messen i år.

Indikatoren er ganske lille. På bagsiden er den selvklæbende, så man kan sætte den fast hvorsomhelst, ønskes. Pladen er kun 5 cm lang og 2 cm høj. På pladen er anbragt 6 særligt præparerede strimler, som fortæller, hvilken fugtighed der er i det pågældende rum, den er opsat i. Hver af de seks strimler skifter farve, eftersom fugtigheden aftager eller tiltager, og på pladen bagved dem er ansat en skala, der angiver fugtighedsgraden for hver 10 pct. Ændres fugtighedsindholdet i rummets luft, ændres farven på strimlerne også, så

de danske isolationsrude CUDO er nu produceret i næsten 150.000 stk.
at i bebyggelse af alle arter: parcelhuse, skoler, alderdomshjem,
huse, hoteller, industri- og administrationsbygninger er CUDO-ruden
igtigt led i tidens arkitektur. Samtidig giver CUDO-ruden bedre iso-
g, større komfort samt besparelse i pudsning og vedligeholdelse.
: Norsk Teknisk Museum, Oslo. Arkitekter m. n. a. I. Pran & Torgersen.

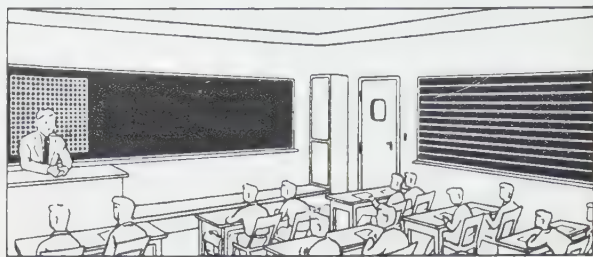

GLASSKABET CUDOGLAS - FABRIK KORSØR - TELEFON KORSØR 1701

NSF

TAVLER

skriver sig for kvalitet

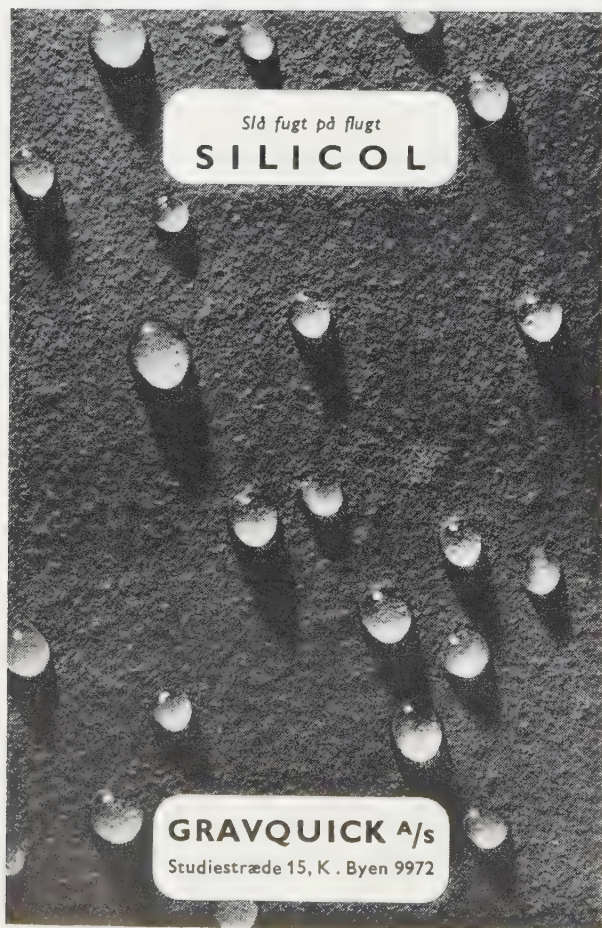
Specialfabrik for skoletavler

DE kan trygt lægge DERES
tavleproblemer i vore hænder.

Vi sender Dem gerne vor illustrerede brochure –
skriv venligst efter tilbud og yderligere oplysninger,
eller ring blot til Kolding (0411) 3420.

Nordisk Skoletavle-Fabrik
Kolding

TELEFON 3420

Slå fugt på flugt
SILICOL

GRAVQUICK A/s
Stuðstræde 15, K. Byen 9972

ledes at hvis de bliver rosafarvede, betyder det til-
gende fugtighed og blå farve aftagende. Rosa er al-
tor, blå fugtig luft, og på overgangen mellem rosa
blå har man fugtighedsindholdet, som kan aflæses
procent, med ca. 5 pct. nøjagtighed.

Denne fikse, lille indikator kan finde anvendelse
mange steder, for eksempel hvis man vil undersøge
om det er forsvarligt at henlægge parketgulve.

Prisen er rørende lille, for en indikator koster kun
ca. 1 kr. 25 øre.

Selvsagt tåler den ikke at blive udsat for regn eller
anden form for vand og den kan ikke anvendes, hvor
der er ammoniakholdig luft.

BC-

Fabrikant: Dippel & Götze, Thermometerfabrik, Hannover

En dør man ikke klemmer fingrene i

En dør, som børnehaver og lignende institutioner
blevet glade for, er konstrueret i U.S.A.

På karmen er anbragt et vinyl anslag som bøjer
hvis en finger eller anden ting kommer i klemme.
Døren har hængsler i overkarm og dørtrin. Hæng-
lerne sidder ca. 15 cm fra karmen, således at man
heller ikke i hængselsiden kan komme til skade.

Det giver naturligvis en døråbning, der må blive
ca. 15 cm smallere end ved normale hængsler.

Døren har også den fordel, at den ikke smækker
med et brag ved gennemtræk.

Fabrikanter: Roto-Swing Door Co., 3110 N. Walker
Oklahoma City, U.S.A.

BC-

Kilde: Architectural Record. No. 6/61.

Tagrender i store længder

En af fordelene med typehuset skulle være den,
man skulle kunne få præfabrikerede dele, hvorved
tidsrøvende tilpasning skulle kunne undgås på bygge-
pladsen. Som eksempel på en lille arbejdsbesparende
detalje kan nævnes, at til et typehusbyggeri i den
nordlige del af U.S.A. har man til 250 typehuse frem-
stillet 500 tagrender, der er 13,84 m lange i netop
husets længde. Det betød hurtig oplægning og spare-
lodning, og det vil nedsætte reparationsomkostningerne
gerne.

Tagrenderne blev bestilt hos Republic Steel Corpora-
tion, Canton 5, Ohio i 0,5 mm forzinket plade.

BC-

Kilde: Die Bauzeitung no. 3-61.

Vinyl udvider arkitekternes udtryksmuligheder

En kirke i St. Louis i U.S.A. er for nylig blevet dækket
med et særligt plasticprodukt, en hvid vinyl.

Taget er af træ. Det går på visse steder lige fra jorden
til rygningen, og det har en karakteristisk form
med 9 spidser. Det er klart og enkelt i konstruktion og
udseende. På taget blev sprøjtet en vinylmembran.

Det usædvanlige tag har en skalkonstruktion af
krydsfinér. Der er to lag, hver på 3/8" med 4" luge-

GLASULD

HAR

ALLE

FORDELE

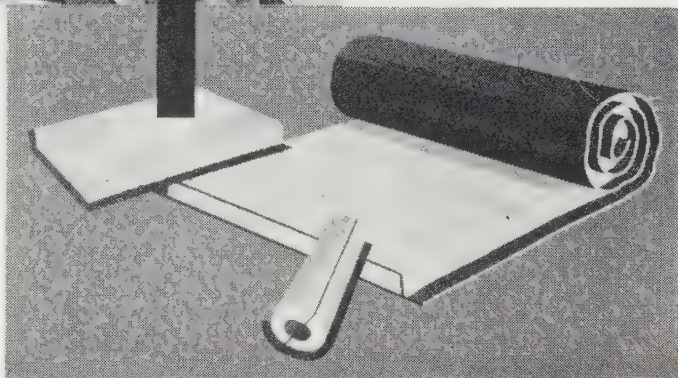
ERFOR BRUGER MAN:

VICO luftfoto

- effektiv
- * billig
- uforgængelig
- robust
- let at tildanne
- elastisk
- behagelig
- at arbejde med
- uorganisk
- leveres komprimeret

2 *
BILLIG.....

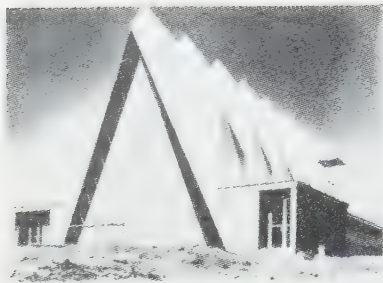

Der findes intet billigere og bedre isoleringsmateriale,
og man vil derfor opnå et økonomisk meget gunstigt
resultat ved at isolere med Glasuld.

AKTIESELSKABET
DANSK GLASULDFABRIK

AMALIEGADE 15, KØBENHAVN K, TLF. C. 6388

mellemrum. Vinylen består af $\frac{3}{8}$ mm tykt lag vinylgrunding, hvorpå der er et to gange påsprøjtet overtræk, således at hele overtrækket er 1 mm tykt. Sprøjtingen skete med trykluft ved ca. 20°C .

Man har jo ikke langtidserfaring med dette materiale, men forsigtigt anslås levetiden til ca. 10 år, efter hvilket tidsrum det kun skulle være nødvendigt at sprøjte et let opfriskningslag på.

For alle eventualiteters skyld agter man hvert tredje år at foretage en grundig inspektion af taget.

Taget er lysende hvidt, og laboratorieundersøgelser og prøver lover, at den hvide farve er lysbestandig. Det kan miste lidt i glans, men glansen kommer igen gennem en afvaskning.

Fabrikanter af vinylovertrækket: Union Carbide International Company, New York 17, U.S.A.

BC-TT

Asfalt

– det ældgamle og genfundne byggemateriale
4000 årig materialelære

For 5000 år siden eksisterede der en blomstrende faltindustri i Mesopotamien. Det er først i vor tid, man er blevet klar over det, for asfalt gik helt i glede mebogen i næsten 3000 år. Det var i begyndelsen i det 18. århundrede, at en græsk læge, der tillige var professor i græsk ved universitetet i Bern, genopdagede asfalt, da han fandt en asfaltgrube i Schweiz.

Lægen hed Eirimis og under et besøg i Neuchâtel i 1711 fandt han i Val de Travers det asfalt, der skulle komme til at spille så stor en rolle for ham og for den moderne bygningsindustri. Med iver kastede han sig over studiet af det mærkelige nye stof, og snart kunne han meddele de schweiziske myndigheder, at asfalt ville være yderst anvendeligt til vejbygning.

Han gik på stadig jagt efter nye asfaltforekomster, men først i 1730 fandt han dem i gruberne i Limmer i nærheden af Hannover og i 1735 i Seyssel i Rhindalen. Han offentliggjorde flere værker, og naturligvis nok var hans første tanke, om asfalt ikke kunne være anvendeligt til medicinsk brug. Han mente det, og han mente også, at det måtte være værdifuldt i parfumeretilvirkningen „formedelst sin fordampelige natur“, som han skrev, men han indså dog ret hurtigt, at asfalt kunne blive fortræffeligt til husbygning og veje.

nr. 13003-04

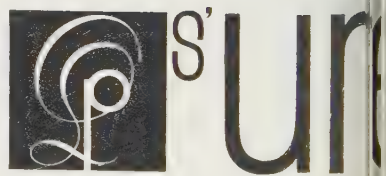
nr. 13055 design Henning Koppel

nr. 13015-17 design Bent Jørgensen

nr. 13045 design Arne Jacobsen

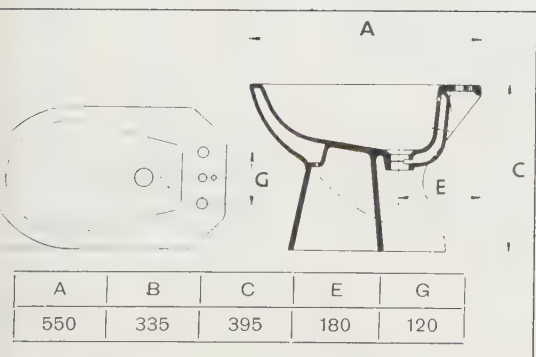
synkron og biure
hovedursanlæg og
cifferure – forlang
tilbud på specialure

Louis Poulsen & co.

KØBENHAVN . AARHUS . HADERSLEV
C. 1414 HI 3388 2 66 22

Ifö Carezza

Der hører et bidet til det komplette badeværelse - en forudsætning for fuldkommen, personlig hygiejne. Det elegante Carezza bidet er med sin moderne formgivning desuden en prydding i badeværelset. Ligesom de øvrige Carezza-modeller - håndvask og kombinationskloset - findes bidet'et i hvidt og fire moderne pastelfarver: blå, gul, grøn og grå.

Generalagentur: MAX SIBBERN
Svanemøllevej 122 - Hellerup - Helrup *9595

Oldtidens historieskriver interesserede sig for asfalt

I oldtiden var asfalt et skattet produkt til balsamering af døde, til at fremstille krigsmedailler af og til forarbejdning af smykker og kvindeprydelser, – det har man været klar over i mange år, men at asfalt har været udbredt til bygningsbrug, er først klarlagt i den nyeste tid.

Allerede Herodot fortæller om asfaltkilder ved Is (der i dag hedder Kirkud) i Mesopotamien og om asfaltbrønden i nærheden af Arderikka (i dag er navnet Kirab) i Persien, og han angiver stedet som 210 stadier fra Susa.

Herodot er den første forfatter, der har fortalt om små, runde sivbåde, der blev gjort vandtætte ved at man påførte et asfaltlag på ydersiden – akkurat som det sker den dag i dag med de såkaldte „Guffas“ i Irak. Han fortæller en del om „Asfalton“, en blanding af asfalt og strå, der brugtes til bindemiddel i husbygningen, hvor der anvendtes sten eller tegl.

Forøvrigt har Xenophon omtalt en fæstningsmur i Medien, hvis tegl blev sammenholdt med asfalt.

Asfalt blev først og fremmest brugt som bindemiddel

Asfalt er et uhyre stort og spændende emne, men vi er kun interesserede i brugen af asfalt til husbygning

og vejarbejde, og vi bemærker da først, at til oldtiden veje blev asfalt ikke anvendt som dækmateriale, men til bindemiddel mellem stenene.

Materialet bliver i almindelighed brugt, hvor man skal have et plastisk, men vejrbestandigt og tungt smelteligt emne. Da ren asfalt let smelter, måtte man altså tilsætte et eller andet stof.

Man har analyseret blandinger fra Mesopotamien og fundet, at man i den fjerne fortid har blandet fra 11,6 til 39 dele asfalt med indtil 85 dele mineraler (kalksten eller sand) og 3–5 dele strå eller hø. Der er også brugt kalk og små mængder teglstøv på steder hvor disse ting har været let tilgængelige.

Det er kun i Mesopotamien, at man i oldtiden brugte asfalt i byggeriet, og ren asfalt er kun anvendt ved bygningen af det store friluftsbad i Mohenjo-Daro. Der er intet bevis ført for påstanden om, at man har brugt asfalt i stedet for mørtel ved bygningen af pyramiderne i Ægypten.

I Mesopotamien havde man hverken sten eller træ. Kun i Nord-Assyrien fandtes disse materialer, og derfor var man henvist til at bruge asfaltblandingen. Fra de nordlige provinser fik de sydlige imidlertid sten i bytte, men de blev selvsagt så dyre, at de kun kunne bruges til tempelbygning og paladser. Man tilbyttede sig også træ, for daddelpalmernes stammer er uden brugsværdi i bygninger.

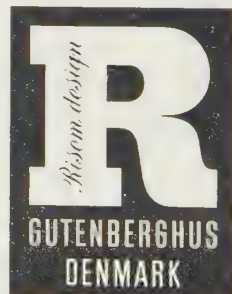
(Teksten fortsættes side A 832)

*- - eksklusiv
montering af
chefkontorer*

– gerne med
assistance af vor
indendørs-
arkitekt med
udarbejdelse af
møbleringsplaner,
farveforslag etc.

**GUTENBERGHUS
KONTORMONTERING**
VOGNMAGERGADE 11, KBH. K. C. 1925-1012

EN TEKNISK REVOLUTION

det pyrostatiske*

oliefyr **bentonette**

præsenteret af

et pyrostatisk olieforbrænder, der arbejder efter helt nye principper, indetegnes ved den korte intense flamme af enestående stabilitet, som giver uovertruffen varmeeffekt for de færreste mulige penge. Pyrostatfyret passer til kedler fra 2 m² - 4 m² og forbrænder BP gasolie og BP fyringsdiesel.

Et pyrostatisk olieforbrænder har et instabilitetsniveau mindre end 3%

Fremragende fyringsøkonomi og enestående driftssikkerhed

Flammen er stabil under alle forhold og brænder helt sodfrit.

Helt pulsationsfrit - yderst lydsvagt.

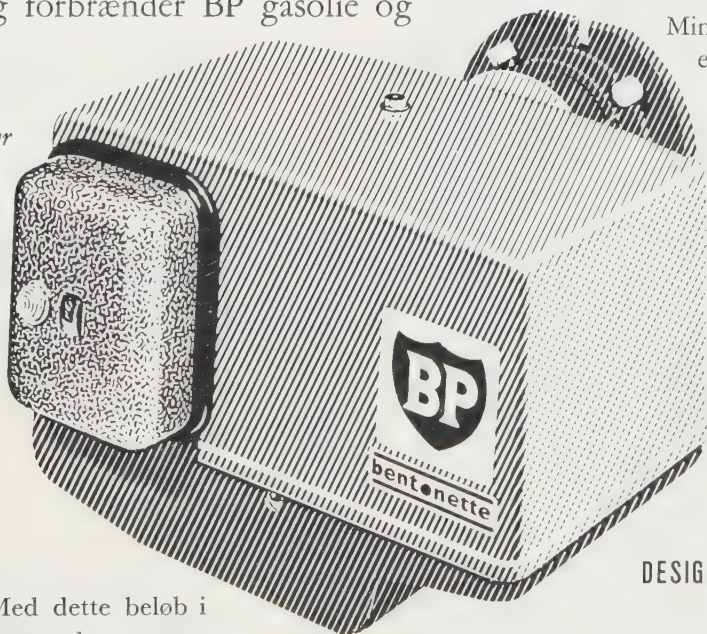
Kræver ingen udmuring af kedlen (intet varmespild).

Stærkt forenklet el-installation.

Fotoelektrisk flammekontrol (fotomodstand) indbygget i brænderhovedet.

Minimalt strømforbrug - som en læselampe.

Monteres med KOM-BISTAT (kombineret kedeltermostat og overkogssikring.)

DESIGN: SIGVARD BERNADOTTE

400.- kr. er nok. Med dette beløb i betaling kan De erhverve det pyrostatiske BENTONETTE fyr på meget fine betingelser. - Restbeløbet over indtil 3 måneder. I BP's afdragsvilkår er rentetillægget afattefradragsberettiget.
1.550,- excl. inst.

Henvend Dem til Deres installatør eller få nærmere oplysninger hos BP Olie-Kompagniet A/S: **Aalborg**, Rørdalsvej, tlf. 2 44 88 . **Aarhus**, BP-Huset, Havnen, tlf. 2 98 22 . **Fredericia**, Vesthavnsvej, tlf. 28 11 . **Odense**, Kongensgade 54-56, tlf. 12 46 60 . **København**, St. Kongensgade 45, tlf. MI 54 55.

Asfalt gjorde tegl brugelig

De første teglsten blev naturligvis fremstillede med hænderne og som plader, hvis ene overflade var krum. Senere forbedrede man fremstillingen ved hjælp af træforme, og teglstenene målte ca. $14 \times 14 \times 2,5$ tomme. Og senere igen begyndte man at fremstille tegl i særlig kunstfærdigt, modellerede forme, hvorved det færdige produkt fik dekorative opgaver.

Men oldtidens tegl var i sammenligning med vor tids teglprodukter bløde og porøse, og det skyldtes, at man ikke i ovnene kunne opnå større temperaturer end $550-600^{\circ}\text{C}$. Disse porøse sten blev alligevel omskabt til et værdifuldt fast og bestandigt byggemateriale til fortræffelige mure, der har modstået årtusinders indvirkning, da mangleterne blev udbedrede af den indtrængende asfalt fra bindemidler.

Navnet asfalt må søges i dette forhold, for ordet kommer af det gamle græske ord „Asfaltos“, som direkte oversat betyder „sikker“ og det gik næsten uændret ind i romernes, franskmændenes, englændernes og i endnu flere sprog.

Sumererne blev de første

Man mener at kunne fastslå, at den første viden om asfalt må sumernerne havde indvundet. De var babylonernes forgængere i Eufratdalen og rådede der i ca. 1800 år fra 3800–2000 år f. K. Mellem Nilen og Indus

lå der i dette lange tidsrum flere asfaltejer, som siden delvis er forsvundet eller opbrugt.

I 1931 blev der foretaget arkæologiske udgravninger i Tel-Asmar små hundrede kilometer nordøst for Bagdad, og man fandt bygninger, som sumernerne havde opført i tiden fra 3200–2900 f. K., og i disse bygninger var der brugt asfalt til bindemiddel i teglmure og gulve, og ydermurene var dækket med asfalt, som også var brugt til trapper, der var pudsede, og til opmuring af badekar.

I 1923 blev der i Mohenjo-Daro i Indusdalen fundet en asfaltblanding, der indeholdt tegl, gips og organisk materiale, og den sad i et tommetykt lag på teglmure, der stødte op til hinanden. Til fremstilling af mosaikker, der jo udformes af små farvede marmorstykker og andet hårdt materiale, finder man mange steder, at bindemidlet har bestået af den blanding, man fandt i større mængde i Mohenjo-Daro.

Ægypterne kendte asfalt

Mellem årene 2500 og 1500 f. K. har man også anvendt asfalt i Ægypten til balsamering af de døde. Videnskabsmænd har tidligere påstået, at man kun anvendte harpiks, men omhyggelige undersøgelser har vist, at også asfalt har været brugt, og der findes forøvrigt stadig genstande, der har været dyppede i flydende asfalt, i de ægyptiske grave fra dette tidsrum.

(Teksten fortsættes side A 83)

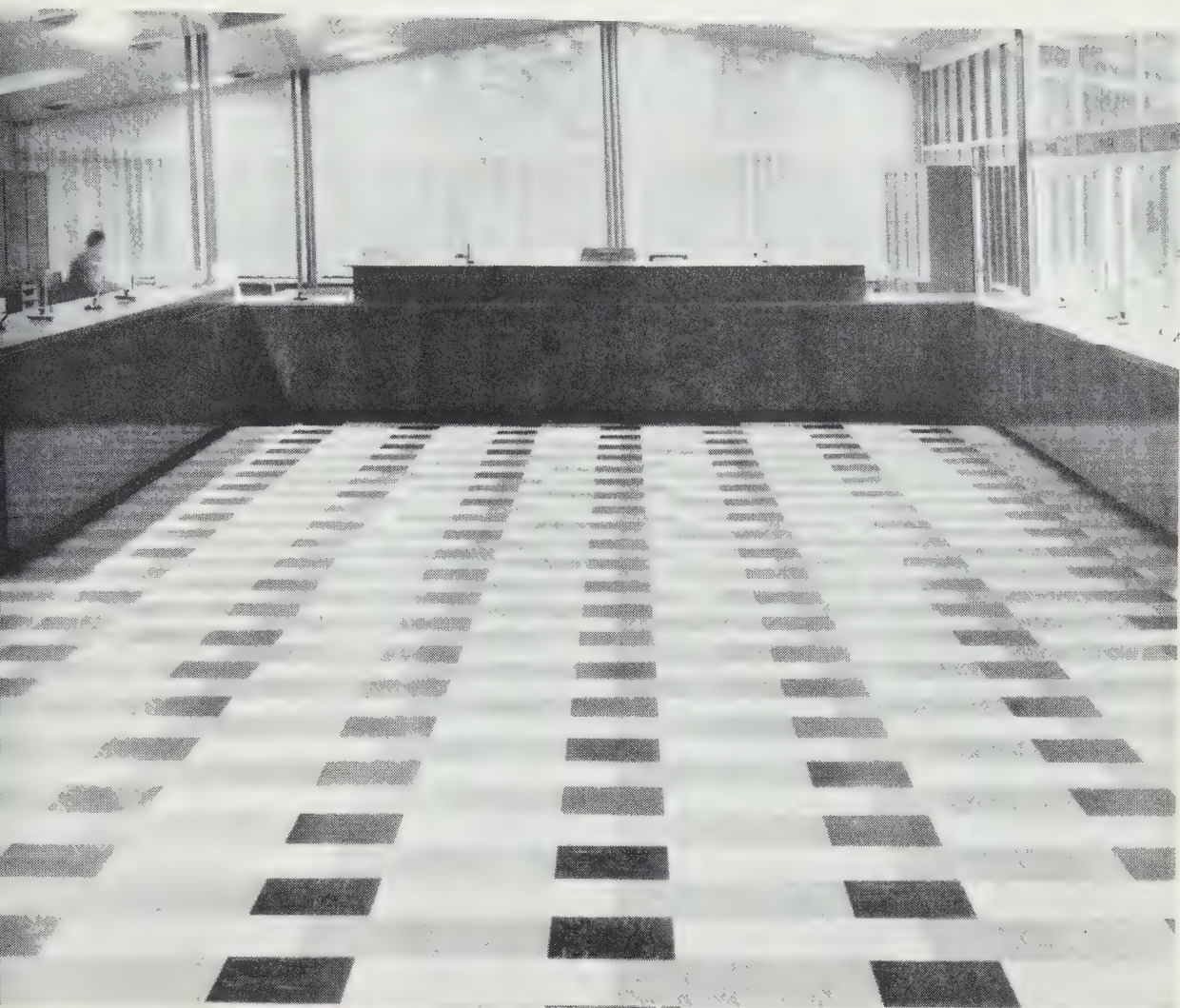
**SVEJSBAR
FUGE FRI
VANDTÆT**

PEVECETTE

vinyl i baner til gulv og væg

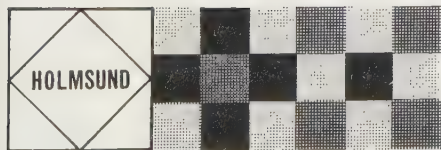
I nye badeværelser, i gamle badeværelser - på beton eller træ: PeVeCette er let at arbejde med, nem at holde, behagelig at stå på.

A/S FYENS TEXTIL-COMPAGNI
ODENSE (09) 11 72 37 KØBENHAVN: PALÆ 9023

Den danske Landmandsbank, Nykøbing S-afdeling. Arkitekt m.a.a. Curt Lüttichau, København.

De får størst glæde af **HOLMSUND**

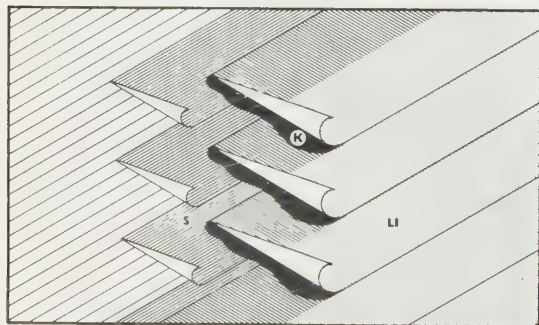
- det danske vinylgulv

Gå ind og se Holmsund vinyl gulvene på udstillingen i
»Byggecentrum«, Gyldenløvesgade 19, K.

EVERS & CO. A/S · FREDERIKSBERG ALLE 18-20 · KBHVN. V · HI 2001

K. Boeck-Hansen, arkitekt, m.a.a. Eget hus i Odense

3-lags dækning på trætage

Specifikation nr. 13 A

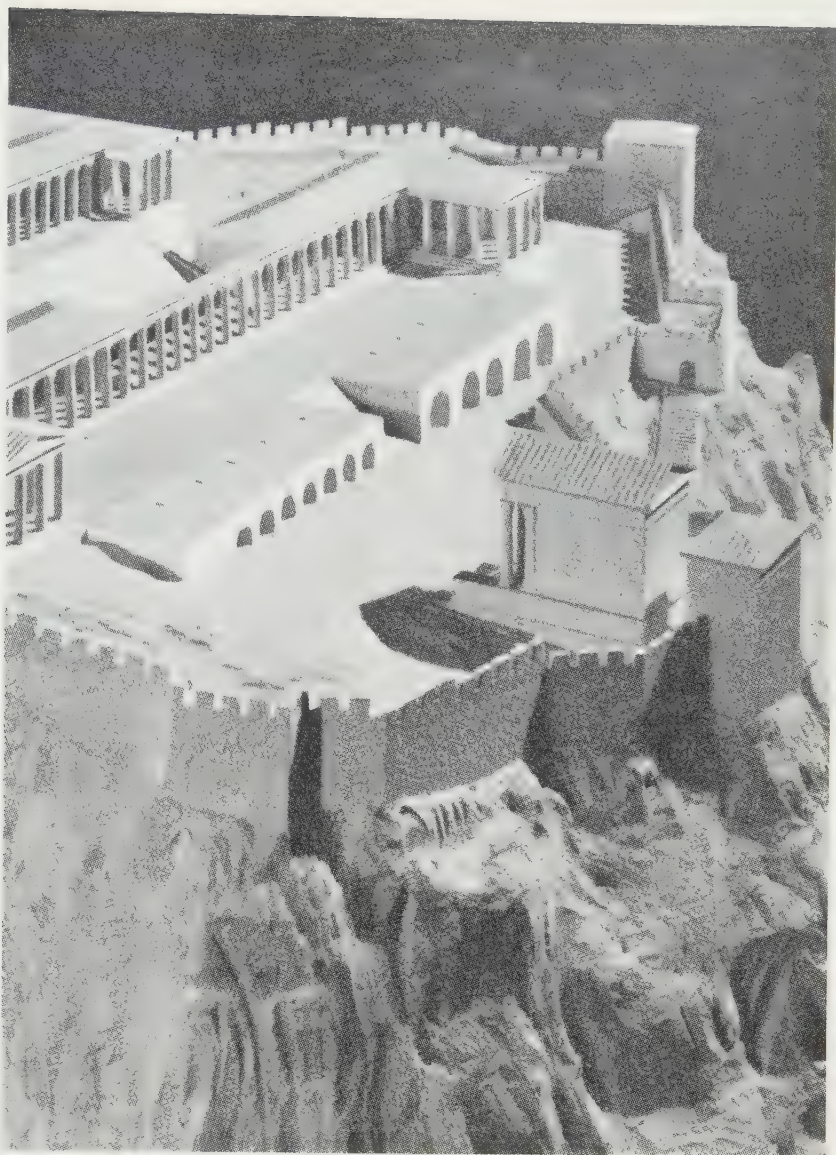
Taghældning:	min. 1:40 (ca. 1,5°).
Første lag:	1 lag Sicoral asfalt-mineralfilt i 65 cm bredde, vægt ca. 2 kg/m ² , påsømmes.
Klæbemasse:	ca. 1 1/4 kg fast Klæbepix pr. m ² pr. lag.
Følgende lag:	Forbandt dækning med Løve-Icopal vulkaniseret grå.
Bitumenvægt:	ca. 8 kg/m ² .
Totalvægt:	ca. 12 kg/m ² .

tilkald os under projekteringen

VILLADSEN

AKTS. JENS VILLADSENS FABRIKER . KØBENHAVN - MALMØ - OSLO - HELSINGFORS HOVEDKONTOR: ISLANDS BRYGGE 41 - KØBENHAVN S - ASTA *2800

af Ejnar Dyggves seneste arbejder er et re-
né af de arkæologiske studier af Lindos på
Rhodos, konkluderende i en rekonstruktion af
akropolis. De første undersøgelser blev udført
af Chr. Blinkenberg og Kinch i 1902-1914.
Her vises den rekonstruerede plan og udsnit af
akropolis, der findes på Nationalmuseet (efter
Lindos - Feuilles et Recherches. 1902-1914 et
1952. G. E. C. Gad 1960)

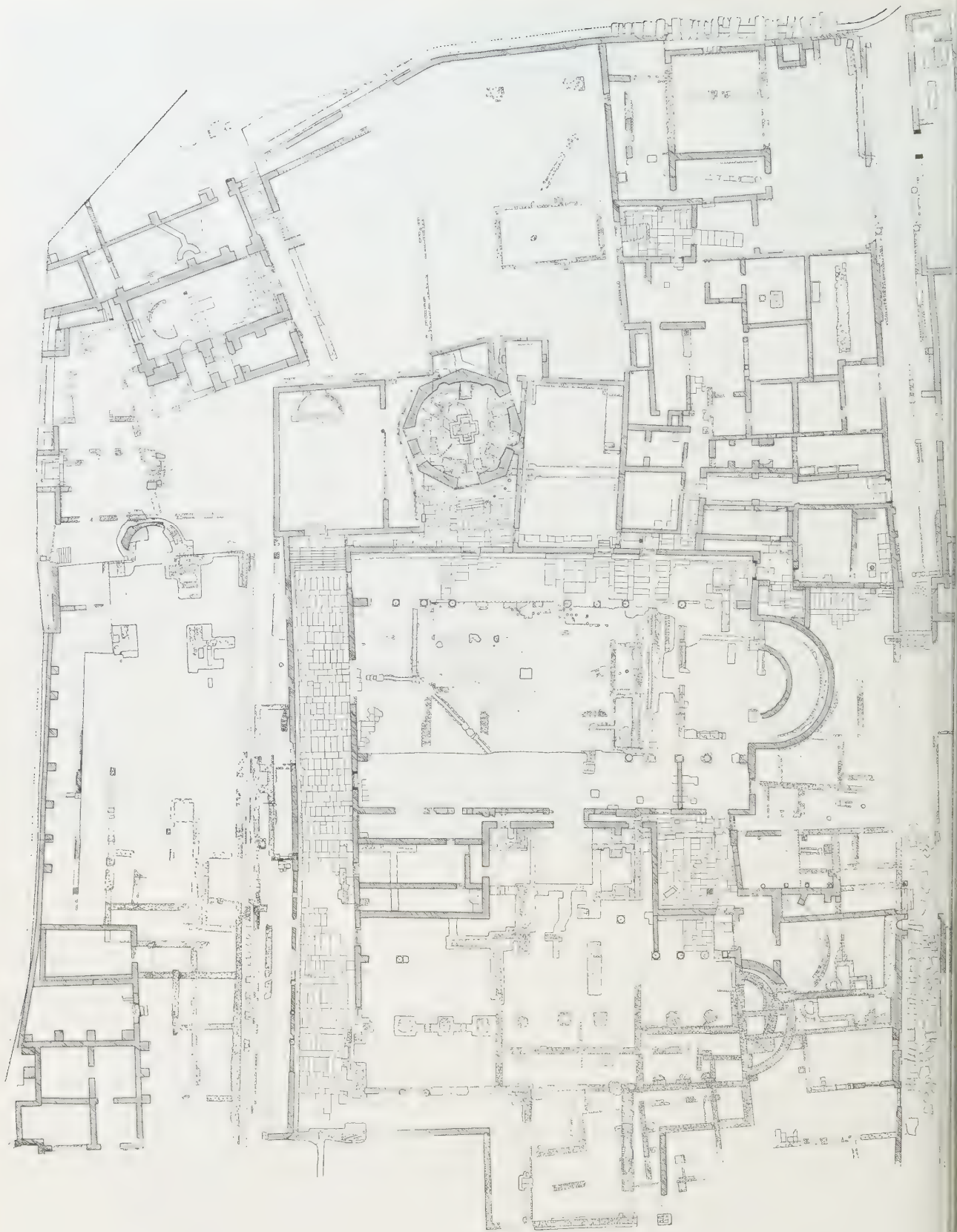

EJNAR DYGGVE

Ejnar Dyggve skriver selv i en lille biografi, at han kom
at leve to liv. Ét liv som udøvende arkitekt, oven-
på et andet liv som arkæolog, forsker og kunst-
historiker. Og ét liv som arkæolog, forsker og kunst-
historiker. Det sidste kom i årenes løb helt til at over-
skygge det første. Han opnåede at blive kendt verden
over som en af nutidens betydeligste forskere, og han
blev hædret og æret i en grad, som meget få er blevet.
Han blev æresdoktor ved universiteterne i Oslo
og i Beograd og ved Technische Hochschule i Mün-
chen. Han blev æresborger i Salona i Dalmatien, i
Verona i Norditalien og, ligesom Frederik Poulsen,
i Grækenland. Og han blev æresmedlem
i mange lang række institutioner, deriblandt Akademisk

Arkitektforening. I en artikel i anledning af hans
70-års-dag for 4 år siden her i tidsskriftet (Arkitekten
1957, side 321), hvori Poul Erik Skriver, Helge Finsen
og Axel G. Jørgensen skriver om ham, er der også
gjort rede for æreshverv og udmærkelser.

Dyggve var født i Leppaja i Letland, og han levede
sin barndom og ungdom på Ålandsøerne, i Finland
og i Sverige. Hans studietid faldt i Helsingfors, og
under denne periode kom han i kontakt med førende
personligheder inden for moderne finsk kunst, hvad
der fik stor betydning for hans senere udvikling. Han
boede i sine studieår hos maleren Albert Edelfelt, der
var ven med Krøyer, Thaulow og Zorn, og var den
første europæer i finsk kunst. Og han havde som tegne-

Plan af det episcopale center i Salona, 1:600. Det er et af de største og interessanteste anlæg fra den oldkristelige tid. Planen viser et godt indtryk af det enorme arbejde i marken, der ligger bag Ejnar Dyggves arkæologiske resultater. Hver indtegnet sten er som et pænt træt, nøjagtigt placeret og karakteriseret. Derved kommer de sammenhørende dele til at fremtræde som helheder, der skiller sig ud af et tilsyneladende virvar. Gættet reduceres til et minimum, og den intuition der fører til en arkæologisk slutning eller en rekonstruktion, bliver sikrere

er på Atenæum arkitekten Armas Lindgren, der senere blev partner med Saarinen og Gesellius, og han var med til at skabe det ry, som finsk arkitektur har bevaret sidenhen. Saarinen var stærkt præget af Teknisk skolen, og Dyggve blev gennem ham påvirket af Jugend- og Art Nouveau-bestræbelserne. Da han blev elev på Akademiet her i København, reagerede han derfor stærkt mod Nyrops og Kampmanns nationalromantiske opfattelse eller rettere imod, at disse professorer, – der var kun to dengang – der ikke selv arbejdede direkte med historiske stilarter som Melchior og hans skole, dog vedblivende fortsatte med akademisk stilstudier. Vi skulle stadig dengang, omkring 1912, i ældste klasse udføre tre projekter, et i antik stil, et i middelalderlig og et i renaissancestil. De eneste lyspunkter i alt dette stilmageri var enkelte af de yngre lærere, Holsøe, Holger Jakobsen, Henning Hansen og først og fremmest Wanscher, der brød med Beaux-Arts atmosfæren ved at holde en forelæsningsrække om Frank Lloyd Wright, der lige var opdaget af Berlage og Ashbee, men i øvrigt var os ganske ukendt både i Amerika og Europa.

Dyggve blev førende for en lille oppositionel gruppe af studerende, der protesterede mod denne akademisme, og han fik stor betydning for denne gruppe. Han var den fødte fører. Hans intelligens, hans mynstrede fremtræden, hans stærke blik og hans åndfulde oplysning gjorde ham selvskreven til at være ledende. Han var også ældre end vi andre. Han har selv skrevet om denne ungdomstid i bogen om Povl Stegmann, og det er naturligt her at gengive hans synspunkter med hans egne ord:

Omkring århundredeskiftet skete der ting i byggekunsten ude omkring, som kunne fænge ved os og målsætning og inspirere til selvstændige skridt imod en arkitekturerkendelse. Men disse ny almenpædagogiske bestræbelser gik udenom vort danske instakademi. De blev med flid holdt borte fra forelæsningsstimerne, og litteraturen herom slap ikke ind til os, den fik et non approbatur fra Akademiets side. Under sådanne forhold måtte en kættersk reaktion vokse frem. Nogle af eleverne dengang sluttede sig da også sammen i en gruppe, eller celle, efter at have prøvet arkitekturskolens undervisning længe nok til at indse dens utilstrækkelighed. Sammenholdt med os i dag, ses det tydeligt, hvor underudviklet arkitekturskolen dengang var i teknisk og analytisk henseende, og hvor svagt den med sine stilartblandinger stod i den æstetiske diskussion.

For disse elever var skolens mangler utålelige, og de følte sig hæmmede i deres personlige udvikling. De så hen til, så ud som et manifest, de ville tage problemerne op i teoretisk rensket skikkelse og definere sammenhæng og love. De ville, at systematisk tænkning satte sig spor i arbejdsdispositionen, og at denne de alene fik et tegnerisk, men også et skriftligt udtryk. Og de ville nå til en skærpet sansning for materiellets tekniske ejendommeligheder. De ville endelig få, at tidens ændrede samfundsstruktur fik tilbørlig flydelse på arkitektuddannelsen.

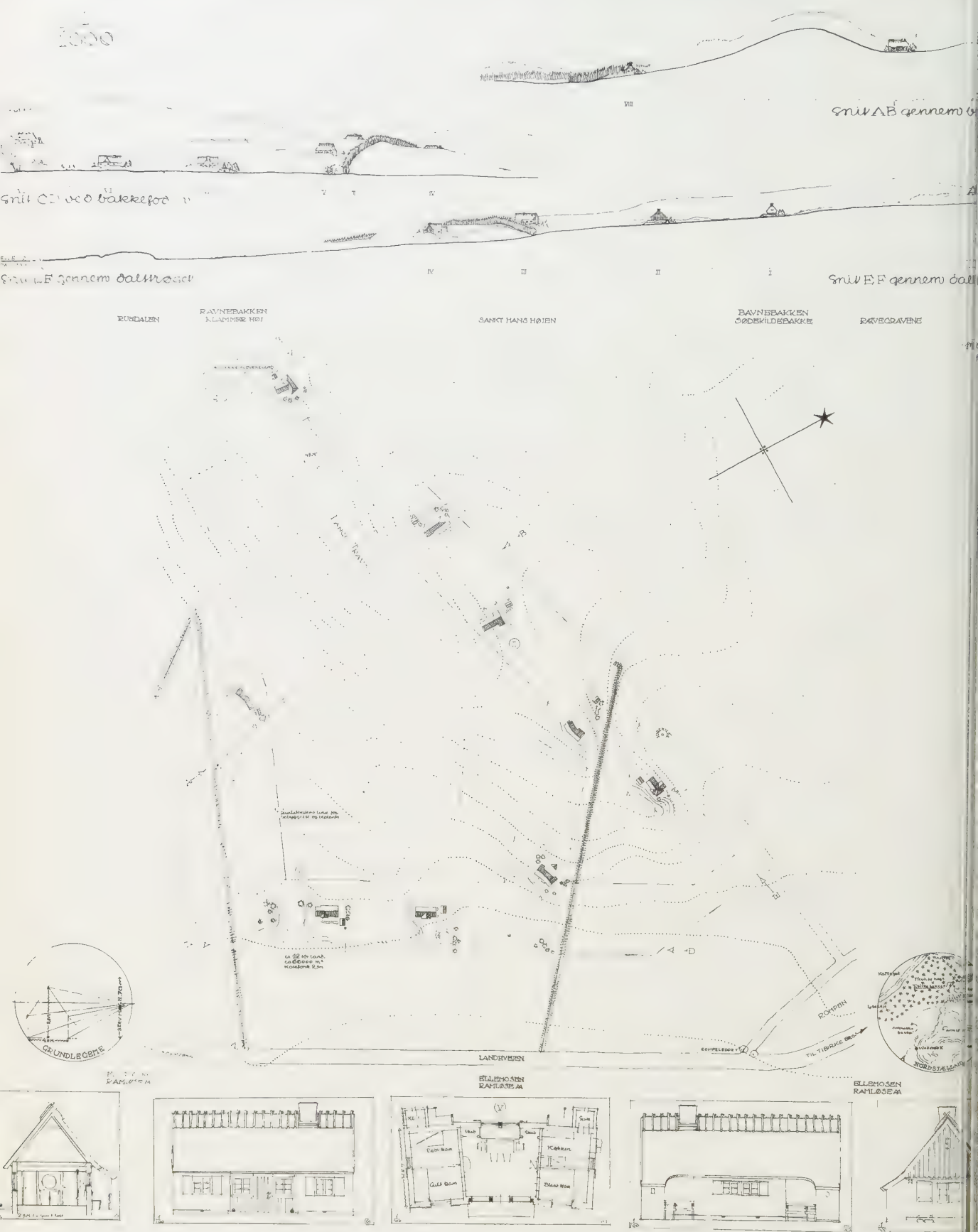
Disse elever var, da vi begyndte i januar 1910, kun fire: Mehrn Ludvigsen, Otto Valentiner, Aage Rafn og jeg. Hurtigt opdagede vi Kay Fisker, lidt yngre, og vi fandt senere frem til flere, til Axel G. Jørgensen, Ingrid Møller, Volmar Drost, og Povl Stegmann. I en periode var også malerne Jens Adolf Jerichau og Asger Bremer med. Det blev en sluttet kreds.

Ad to veje gik vi frem mod vort mål. Dels stillede vi os nutidsopgaver, dels undersøgte vi, hvordan formelle opgaver var bleven løst i ældre tid. De praktiske opgaver var fælles, men bearbejdedes af deltagerne hver for sig. Gennem en funktionsanalyse blev opgaven opløst i dens komponenter, og denne analyse blev omsat i et formsprog, bestemt ved egenskaberne hos det valgte materiale. For at pirre rumfornemmelsen hændte det, at vi betragtede den kubiske masse i forhold til en indført fjerde dimension, et begreb, som først i den nyeste tid, takket være filmen, er nået til anvendelse i kompositionsteorien.

Omend ikke i praksis, så dog i teori, var den stil vi søgte, hævet over tiden, dens idé lå skjult bag stenøksens form, bag faget i det danske bondehus, bag landsbykirkens grundplan, og bag værktøjets konstruktive udformning. Vort program var at holde de historiske stilarter uden for nuets bygningskunst. Og dog gik vi ikke udenom det historiske studium. Tværtimod, jeg har nævnt, at vi fandt det nødvendigt at undersøge ældre tiders arkitektur og håndværk. Vi gjorde det gerne. Lærerrige analogier kunne påvises. Materialet og dets rigtige behandling studeredes. Måske forstår man lettest hvilke iagttagelser der havde værd og, jeg tør sige det, hvilke bevidste betragtninger, der bar os frem, når man slår op i Foreningen af 3. decembers opmålinger af 1914 fra det saneringsdømte kvarter omkring Vognmagergade og Landemærket. Jeg tror, at dette studium gav os det holdbare grundlag, på hvilket vi kunne stå selvstændigt over for det man dengang i arkitekturens praksis forstod ved moderne form.

Nogle af os berejste landet for at indsamle formelle eksempler, og kredsens tog samlet en regionsundersøgelse op, og bearbejdede samspillet mellem arkitektoniske enheder inden for en større helhed, en forløber til den senere naturfrednings- og byrecoгноscering. Sideløbende frugter af disse historiske studier var bl. a. påvisningen af en reticularmetodik i ældre dansk arkitektur og de tilgrundliggende rytmiske relationer. Da kampen mod spiret på Frue kirke var opgivet, rejste vi sagen påny i en motiveret skrivelse til Akademiets direktør, og en ny og dennegang resultatrig protestadresse blev følgen. Vi var ganske klar over, at byens silhuet med de skønne tårne ville vinde ved dette mægtige spir, men bag vort initiativ lå en etisk arkitekturbetragtning, som var karakteristisk for den modernistiske opfattelse. Vi blev kaldt omvælttere og internationalister. Vi vidste selv bedre – at vi var vor kunst hengivne, at vor selvstændighed var os påtvungen, en kritisk nødvendighed, at vi ikke ønskede at arbejde stedløst, men under tilhørigheden til vort land. Vi var dertil alle enere.

Udstykning og bebyggelse af Lange Frøys i Tibirke bakke

Del af bebyggelses- og udstykningsplan, mål 1:2500 i Tibirke bakke samt hus nr. 5, mål 1:250

Vort lille samfund havde ikke et mål i sig selv. Det var en skole. Lokalet lå, de sidste år, i Frederiks Hospiti i længden mod Bredgade, fyldt med bilæggerovnsader og smukke gamle ting, mest fundet af os selv ved udgravninger i København. Vore aftenmøder vare en fem-seks timer med tegning, kritik og store diskussioner. Mangen tanke har jeg senere sendt disse aften, hvor vi sad bøjet over tegnebrættet i nærmelse af et gensidigt tillidsforhold, som gjorde ungdomstiden let."

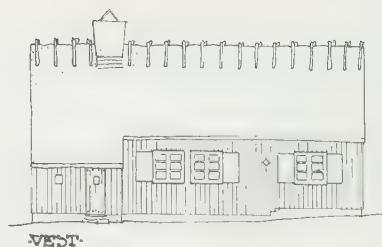
Foruden disse programpunkter fra Dyggves egen tid har også Axel G. Jørgensen skrevet om den tid, og jeg henviser også til denne artikel (Arkitekt 1957, s. 328).

Desværre synes der ikke at foreligge nogen af Dyggves arbejder fra hans studietid. Jeg har gennemgået næsten alle de væsentlig del af hans materiale, og det ser ud, som om han har tilintetgjort alle sine akademiarbejder og konkurrenceprojekter, hvad der fra et historisk synspunkt er meget beklageligt. Han deltog i mange konkurrencer, bl. a. Lukaskirken i Aarhus, en skovvillan i Maribo og mange flere. Projekterne var stort set et kollektivt arbejde udført af hele gruppen. Dyggve kom ikke som udøvende arkitekt til at tegne meget, men der foreligger en lang række projekter fra hans hånd. Det område, hvor hans bebyggelse var størst var den landskabelige bebyggelse. Han projekterede omkring 1916 en udstykning i Birkebakker og byggede selv en række små sommerhuse i dette smukke terræn. Udstykningen blev betragtet med en enestående fornemmelse for de landskabelige skønheder, og gennem servitutter og restriktioner lykkedes det ham at undgå den ødelæggelse, som byggeri næsten altid forårsager i et landskab. Han har i det næsten halve århundrede, siden projektet blev udarbejdet, fulgt Dyggves plan og servitutter. Gang burde man, og særlig nu i disse år, hvor det meste af Danmark bliver ødelagt af sommerhusbebyggelse, gøre regnskabet op og konstatere, hvor fremgængende og rigtige hans dispositioner har været.

Dyggves arbejde med denne udstykning førte til en nær kontakt med naturfredningsarbejdet herhjemme. Han har også på dette område gjort en stor indsats. Han sad i 37 år, fra 1920 til 1957, i bestyrelsen, i forretningsudvalget og i teknisk udvalg for Naturfredningsforeningen, og han har givet interessante betragtninger om landskab og bebyggelse og om storby og indsonatur. (Naturfredningsforeningens årsskrift 1924 og 25). Dyggve gjorde et stort, men forgæves arbejde for at redde Krat fra udstykning og bebyggelse, ligesom han kæmpede imod, at Tårnbæk kirkegårds udvidelse omfattede et stort stykke af Dyrehaven.

Naturfredning var ikke populær i de år. Poul Henningsen og hans kreds var stadig ude efter Luckmann og naturfredningsfolkene, og hvis man ikke kaldes moderne, sluttede man sig til denne kritik. Dyggves synspunkter, hans propaganda og hans arbejde med landskabelige byggeri har imidlertid overlevet og viser hans teoriers værdi.

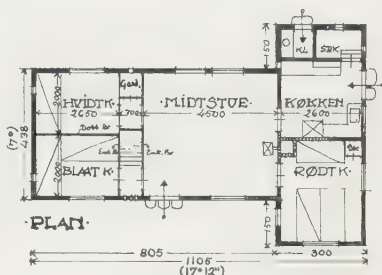
Feriehuse i
Tårnbæk

·VEST·

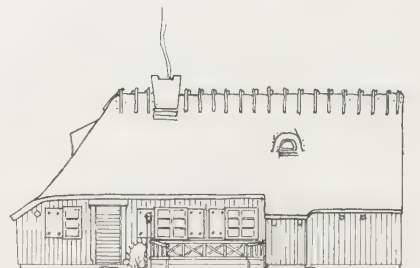

·ØST·

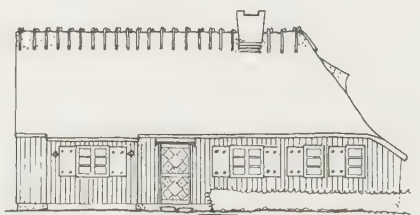

·PLAN·

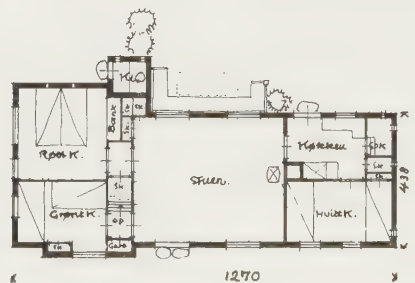
Hus nr. 2,
Mål 1:250

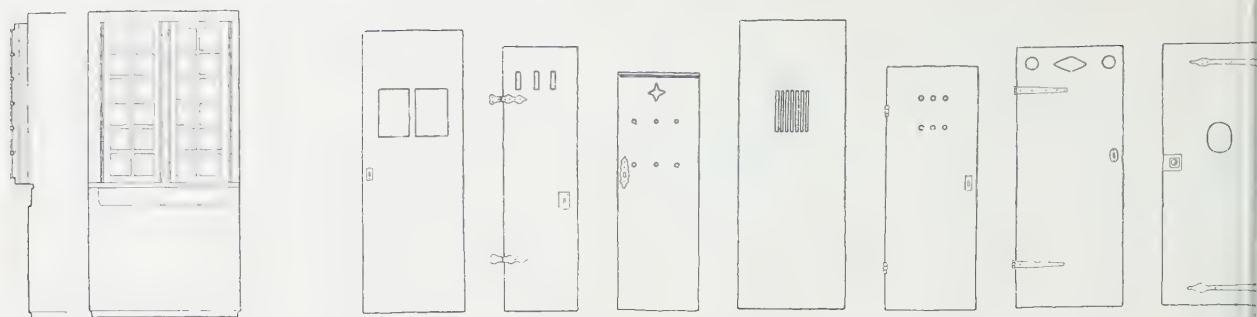
·VEST·

·ØST·

Hus nr. 1
Mål 1:250

Vindue og dørtyper fra baghuset, Vognmagergade 30. 1:50. Målt af Ejnar Dyggve og Kay Fisker i 1910

Det var et tab for dette arbejde, da Dyggve trak sig ud af det. I de handelsprægede metoder, der i de seneste år kendetegner naturfredningsarbejdet, savner man hans fornemme saglighed og store indsigt.

Dyggve udførte i midten af 20-erne et stort bebyggelsesforslag til arealet nord for Grundtvigskirken, en bebyggelse med en- og toetages rækkehuse i en mere neutral Ivar Bentsen-stil end hans yngre projekter.

Den historiske forskning begyndte tidligt. Allerede i akademitiden udførte vi en mængde opmålingsarbejder. Opmåling var dengang ikke obligatorisk på Akademiet. Professor Hans J. Holm havde i sin tid foretaget enkelte større opmålingsrejser med studerende, og Kampmann fortsatte i beskedent omfang dette arbejde. Men derudover foretog vi selv en mængde opmålinger. Vi målte som foran nævnt i Vognmagergade i området omkring det første Gutenberghus, en bydel, der blev saneret omkring 1910. Det karakteristiske var, at det var de beskedne anonyme huse vi målte op, nøgterne detaljer af døre og vinduer, og ikke de store monumenter. Også hele bymiljøer, som Dyggve omtaler det ovenfor. F. eks. arbejderbyen omkring geværfabrikken i Hellebæk.

Dyggves historiske arbejde antog efterhånden en mere videnskabelig form. Under og lige efter første verdenskrig blev han grebet af interesse for de metriske systemer og de klassiske proportioneringsregler, som Macody Lund, Wilh. Marstrand og Wanscher også beskæftigede sig med, Marstrand i det imponerende værk om Arsenalet i Piræus og oldtidens bygge-regler. Dyggve offentliggjorde flere afhandlinger om disse teorier „Om Store Mariendal og Metodik“ (Arkitekten 1919, s. 245) og „Christiansminde“ (Arkitekten 1919, s. 399). Endvidere „Ad Quadratum“ (Arkitekten 1921, s. 228).

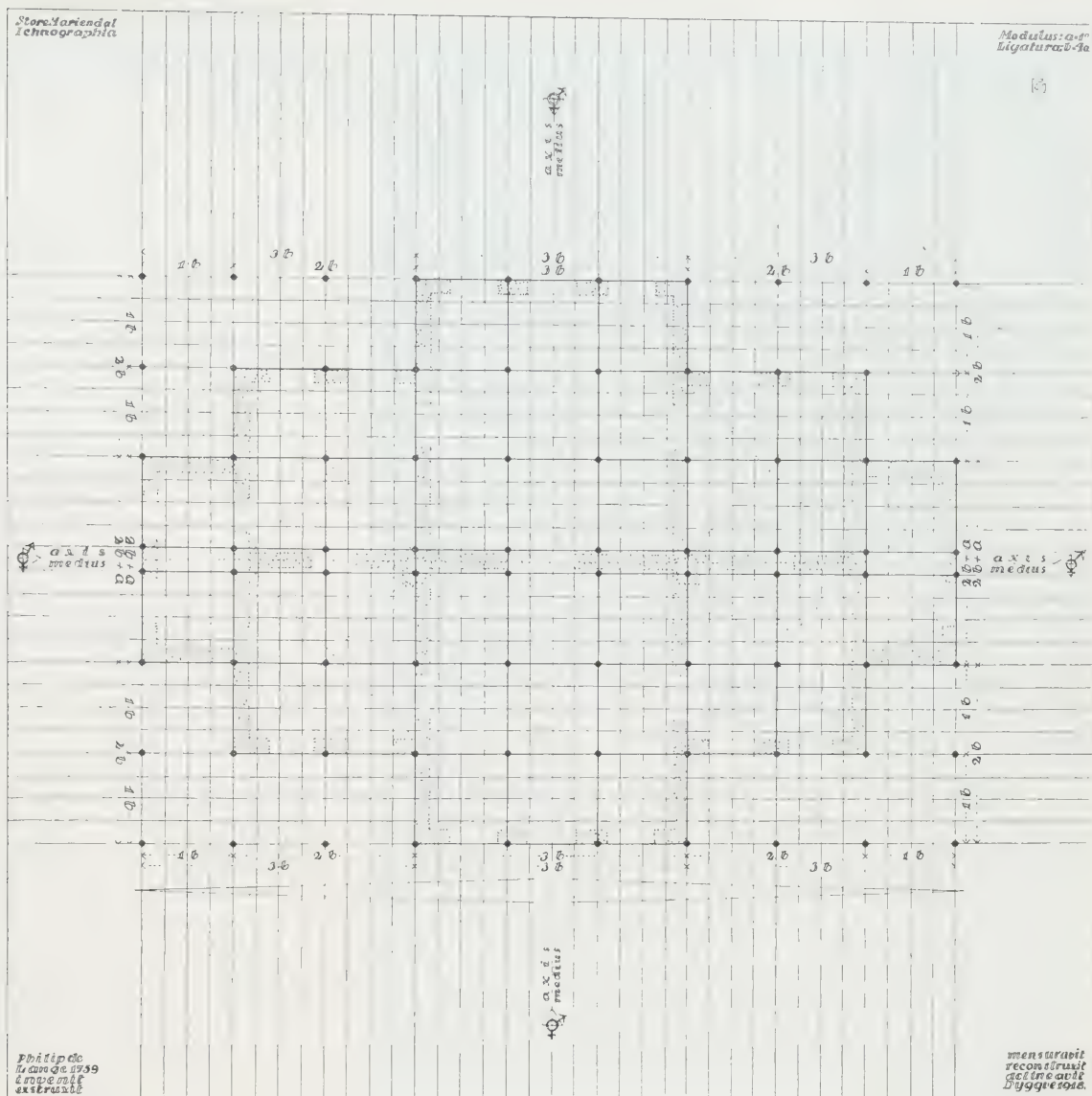
Dyggve udførte også i de år en række opmålinger for Nationalmuseet. Han gled dog snart ind i det internationale arbejde. Tilfældet førte med sig, at det blev Sydøsteuropa, der først og fremmest blev hans arbejdsfelt. Foranledningen var et tilbud fra Johannes

Brøndsted om at deltage i Rask Ørsted Fondens ekspedition til Salona i 1924. Arbejdet varede kun nogle måneder, men det var nok til at opbygge hans interesse for hele dette område og de store opgaver, der ventede der. Hans arbejde blev hurtigt påskønnet. Han fik et tilbud om at blive tilknyttet Salona museet, og han blev af den jugoslaviske regering udnævnt til konservator for de historiske monumenter i Dalmatien, en stilling han beklædte i en årrække. Disse arbejder blev senere fulgt op af store undersøgelser på Balkan, Grækenland, i Nordøstitalien og på Rhodos. Han fik arbejdet med Diokletians palads i Split, som allerede Robert Adam var med til at udgrave. Han fik rekonstrueret det episkopale center i Salona og den romerske amfiteater samme sted, teatret i Stobi og tempelområdet i Kalydon. Senest har han viderebearbejdet Chr. Blinkenbergs og Kinch's rekonstruktion fra århundredskiftet af Akropolis i Lindos på Rhodos. Næsten alt tegnematerialet til disse arbejder udførte Dyggve selv med sin smukke og meget personlige tegneteknik, der var næsten uforandret gennem årene.

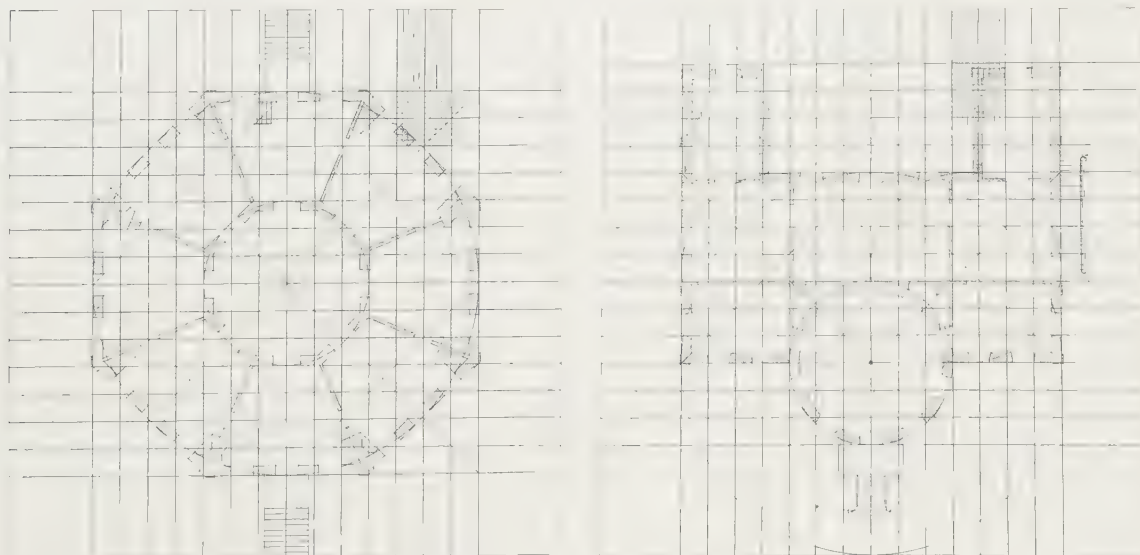
Under krigen, hvor han var henvist til at arbejde i Danmark, foretog han for Nationalmuseet de mest forbløffende undersøgelser af Jellinge højene og viste det store trekantede gudevig.

Der skal mod til at være arkæolog. Brøndsted kaldte ham en fantasifuld og dristig forsker. Han blev aldrig været bange for de paradoksale synspunkter, men man har endnu aldrig kunnet påvise, at han blev taget fejl. Brøndsted skriver „at han havde den gode forskers fremragende kvaliteter, nemlig en arkitekts sammensluttende forenende indstilling over for detaljernes mangfoldighed, en landskabselskers følsom sans for et terræns former, for spillet mellem natur og menneskeværk og en humanists kundskabsfylde. Endelig og ikke ringest en arbejdende markarkæologs evne for konstateringer og fantasi til kombinationer. Han fik i naturgave arkæologens fornemste værktøj: et skarpe indfølelse blik.“

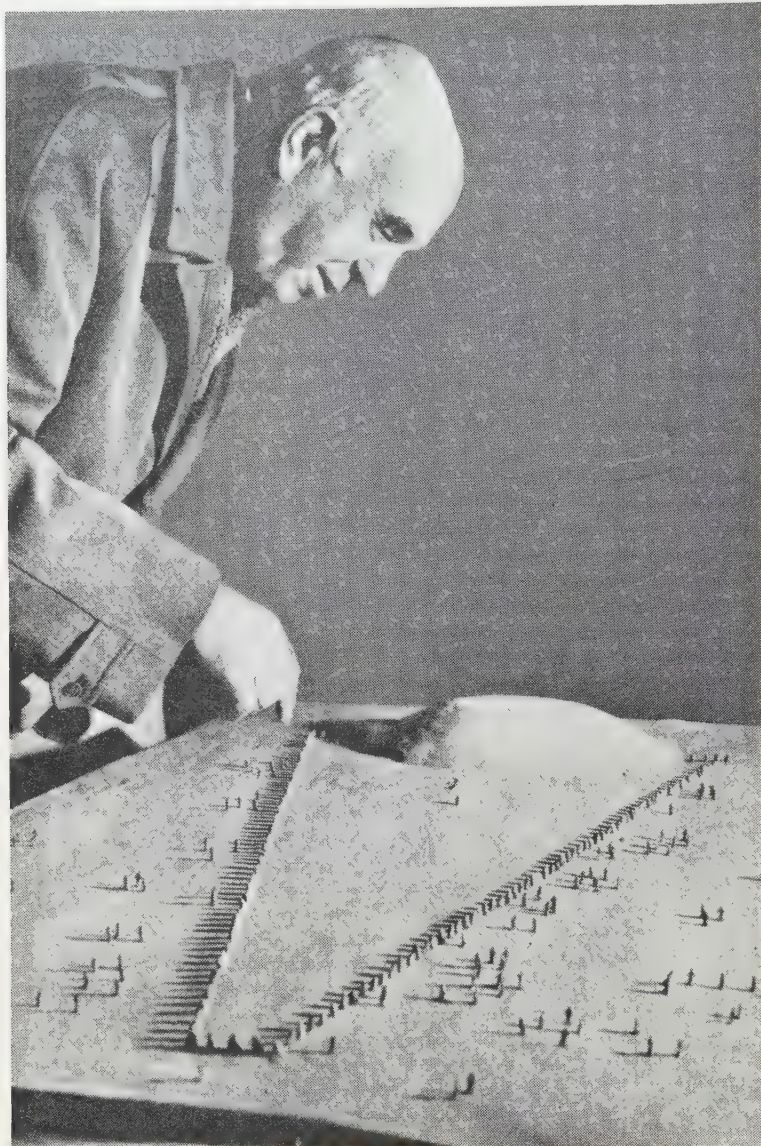
Kay Fisker

Ejnar Dyggve var i sin studietid optaget af metodiken i arkitekturen. I 1919 skrev han i Arkitekten en artikel om Store Mariendal og Metodik. Heri påviser han, at modulet $a (=1^\circ)$ er samlet i et modulbindt $b = 4a$ eller, hvad der er vigtigere, planimetrisk $b^2 = 16a^2$. Delingen $1:2:3:2:1$ er karakteristisk

I samme artikel analyseres en række andre bygninger, deriblandt Frydenlund. Til højre tegning efter Thura 1725. Til højre Frydenlund ca. 1800 efter opmåling af Carl Brummer. Modulet $a = 12''$, $b = 5a$. Den karakteristiske deling er $2:3:2$, som den kendes i en lang række antikke bygninger

Einar Dyggve fotograferet 1951 ved modellen af gudeværelset i Jelling, rekonstrueret af ham efter de udgravninger fra 1941, der bragte ny viden om dette vældige oldtidsanlæg. Udgravningerne blev ledet af Johannes Brøndsted.

Einar Dyggve, der var født 17. oktober 1887 og som døde 6. august i år, havde en meget stor litterær produktion bag sig og havde vundet megen anerkendelse. Vi bringer her en oversigt over nogle få af de vigtigere begivenheder i Einar Dyggves liv.

Udgravninger m. m.: Dalmatien 1922-23 og 1929-32. Stobi i Makedonien 1932. Kalydon-gravninger 1932 og 1935. Thessalonika 1939 og 1953. Cividale 1947-48. Rhodos 1952 og Mljet i Adra 1954.

Medlem af direktionen for Ny Carlsbergfondet fra 1946. Medlem af bestyrelsen for Ny Carlsberg Glyptoteket.

Tildelt C. F. Hansen medaljen 1950.

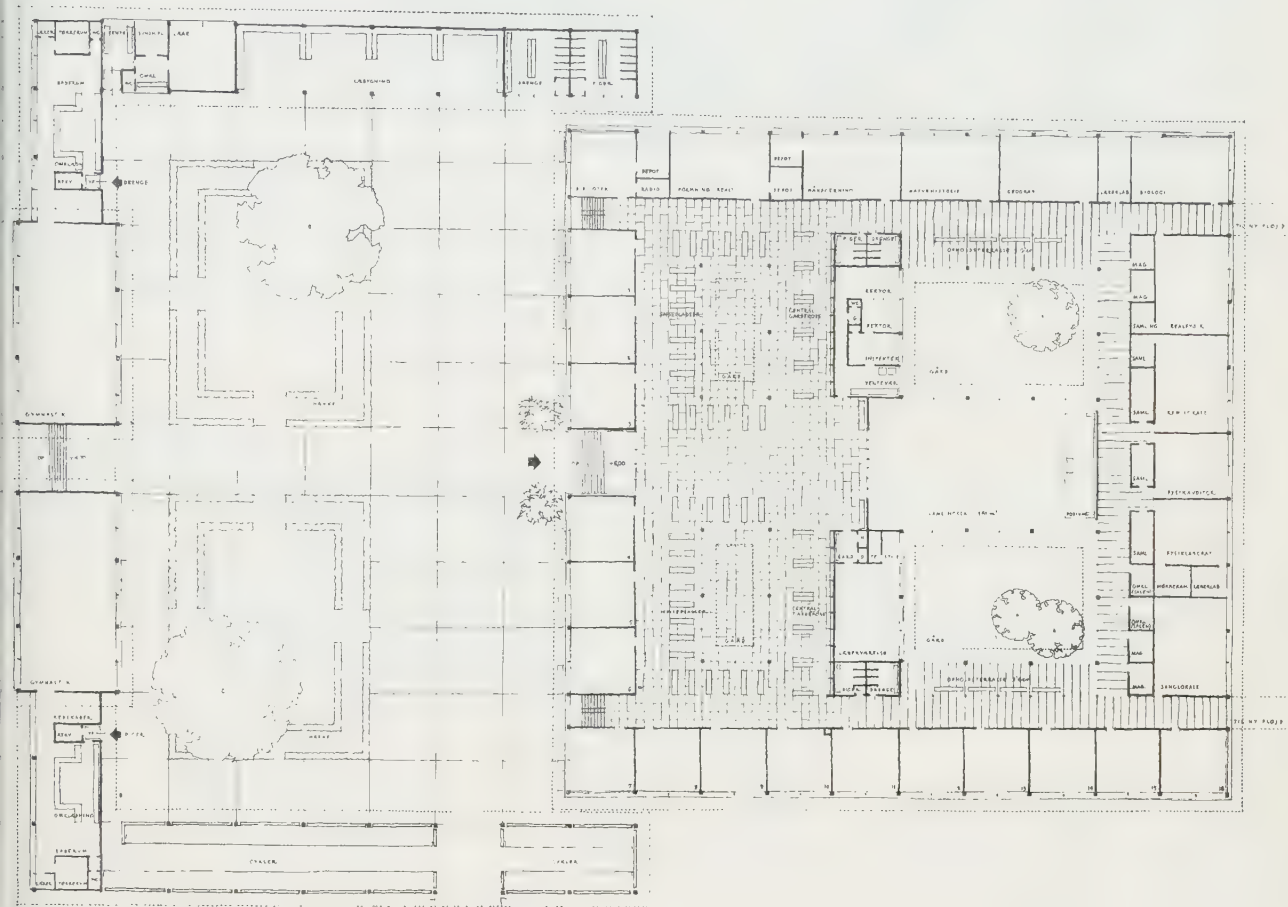
Medlem af Kunstakademiet og af akademirådet 1934, af Videnskabskabernes selskab, af Société Historique Yougoslave 1936, æresdoktor ved Oslo universitetet 1946 og ved universitetet i Beograd 1947. Æresborger i Solin (Salona) 1947, i Misolongi 1949 og i Cividale 1952. Vicepræsident i Association Internationale des Etudes Byzantines 1948. Medlem af Norske Videnskabsakademiet 1949. Æresmedlem af Société Nationale des Antiquaires de France. Vicepræsident i Comité International d'Histoire de l'Art 1955.

Einar Dyggve har skrevet en lang række afhandlinger bl. a.: Recherches à Salone I (1928) og bind II (1933). Das Theater von Stobi (1939). Forschungen in Salona (Wien, 1939). Probleme

des altchristlichen Kultbaus (1940). A Sacophagus Lid with a Triclimarch (1942). Das Laphrion der Tempelbezirk von Kalydon, Oriental and Classic Archeology (in Danish Scientific Activities during the Second World War, 1946) Via Ruinata (1947) Diokletians Palads (1947). The Royal Barrows at Jelling (1948) Funktionalismen i Amfiteatret (1950). Redaktør, s. 10. Otto Norn, af Danmarks Bygningskunst 1955.

Einar Dyggve har i årenes løb skrevet en del artikler i Arkitekturen. Blandt andet kan nævnes følgende:

Om store Mariendal og Metodik, 1919, side 245. Christian 4. minde, 1919, side 399. Akademiet og arkitekturskolens læreplan, 1920, side 31. Børsen i Petrograd, 1920, side 129. Om Nyrøkke, 1921, side 181. Ad quadratum 1921, side 228. Om kastell, 1921, side 241. Frederiksberg Bakke, 1921, side 333. Østasiatisk Arkitektur, 1922, side 222. Finsk Arkitektur, 1923, side 216. Glücksborgernes Kapel, 1923, side 305. Tibirke Kirkegaard, 1925, side 59. Alea-Athena Templet i Tegea, 1926, side 13. Udstykning i Ordrup Krat, 1926, side 441.

Plan og facade 1:800

Offentlig projektkonkurrence om gymnasium i Tårnby

Dommerkomiteens generelle bemærkninger

Det har været konkurrencens formål at få fremskaffet projekter til en hensigtsmæssig og tidsvarende gymnasieskole indrettet efter faglokalsystemet. Specielt ønskedes mulighederne for løsning af et faglokalegymnasiums interne trafikproblemer og for en ordening af elevernes spise- og opholdsforhold belyst.

Det er dommerkomiteens indtryk, at den afholdte konkurrence har givet mange smukke løsninger af de stillede opgaver, både hvad angår helhedsløsningen og detaljløsningen. Der er igennem konkurrencen fremkommet ideer og forslag, som ikke alene kan danne et udmærket grundlag for opførelsen af et gymnasium

i Tårnby Kommune, men som også den kommende tids store gymnasiebyggerier vil kunne drage nytte af. Dette gælder i særlig grad løsningerne af fagklasseskolens hovedproblem: Indretningen af centralområderne og deres funktion samt denne skoleforms særlige trafikproblemer.

De præmierede løsninger må i denne henseende betragtes som gode forslag, selv om der kan rettes kritik mod visse enkeltheder, som det bliver den kommende tids opgave at klare.

Konkurrencen har vist, at danske arkitekter i stigende grad forstår fagklasseskolens problemer og arbejder sig frem mod mere og mere formålstjenlige løsninger.

Halldor Gunnløgsson og Jørn Nielsen: Gymnasium i Tårnby. Konkurrenceprojekt tildelt 1. præmie

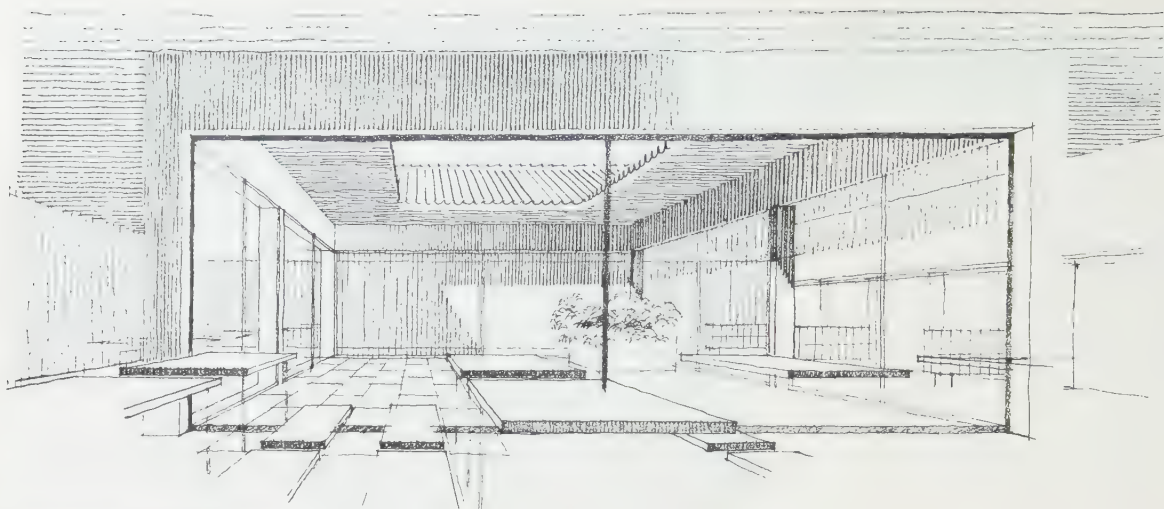
Dommerkomiteens bemærkninger

Forslaget må fremhæves for sin overordentlig klare og rigtige disposition på såvel arealet som i relation til den omliggende bebyggelse.

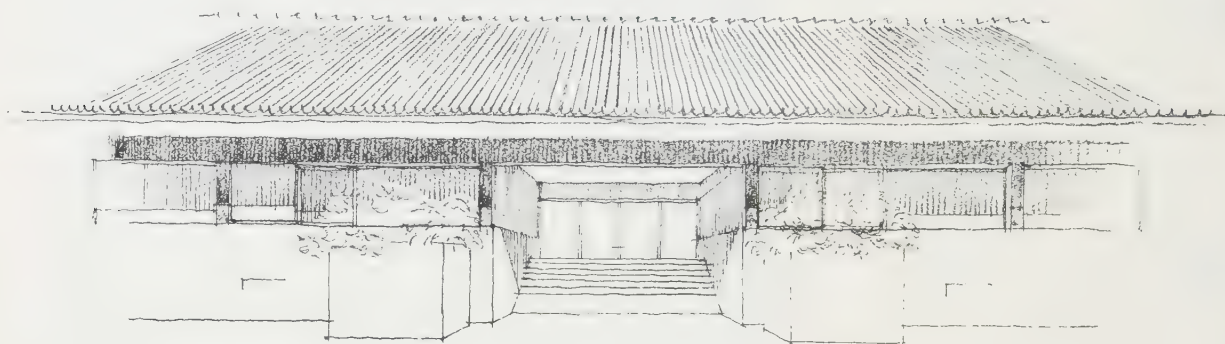
Planløsningen imødekommer på alle punkter de stillede krav, og det er lykkedes at sammenføje de klart grupperede undervisningslokaler med såvel interne som eksterne opholdsarealer

til en velfungerende helhed af høj kvalitet, og forslaget er med sine enkle virkemidler af stor arkitektonisk styrke. Den viste udformning af centralgarderobe, de små gårdes opholdsterrasser samt legepladsen tilgodeser på en meget tiltalende måde de særlige krav, denne skoleform stiller.

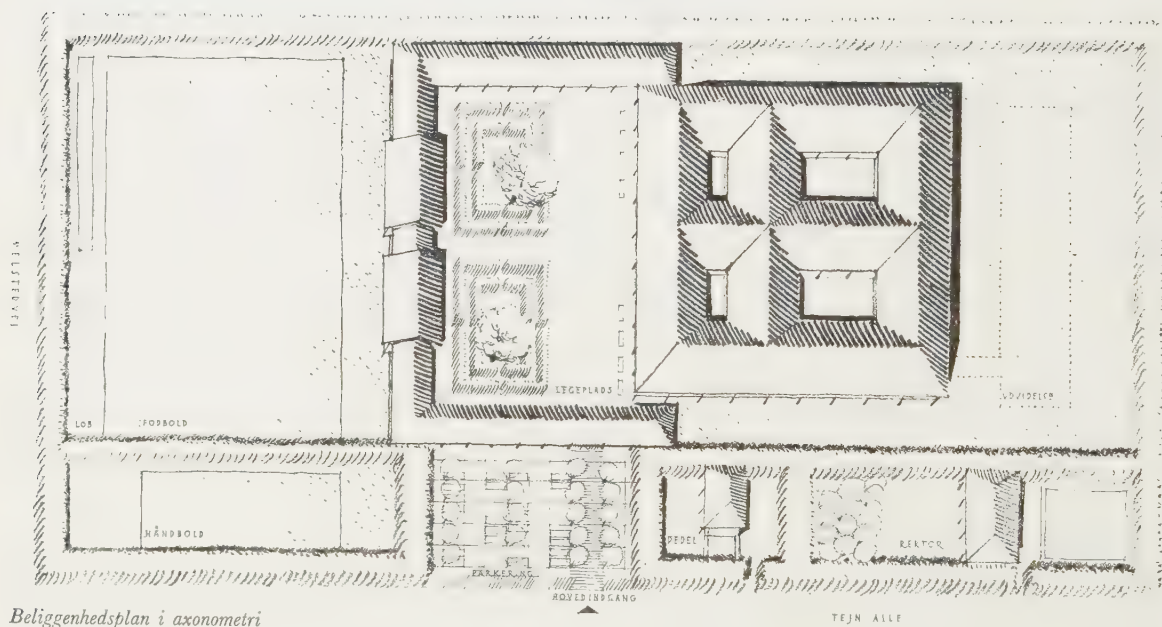
Biblioteket er dog som i næsten alle øvrige forslag forkert placeret. Det bør anbringes i den humanistiske afdeling.

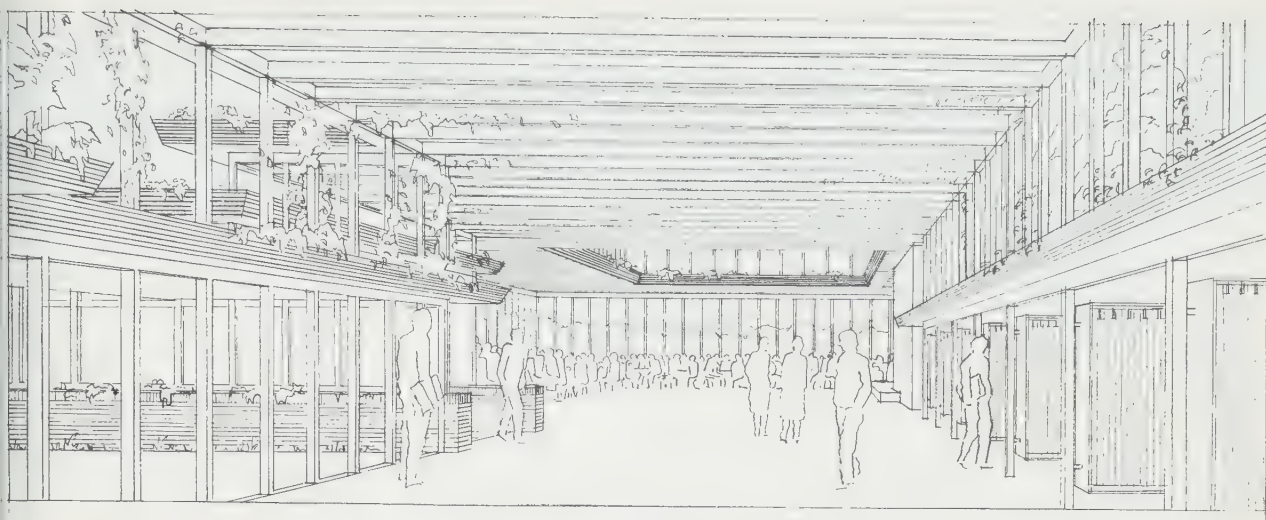
Nordligste gård set fra forhallen

Indgang fra legeplads til skolens hovedbygning

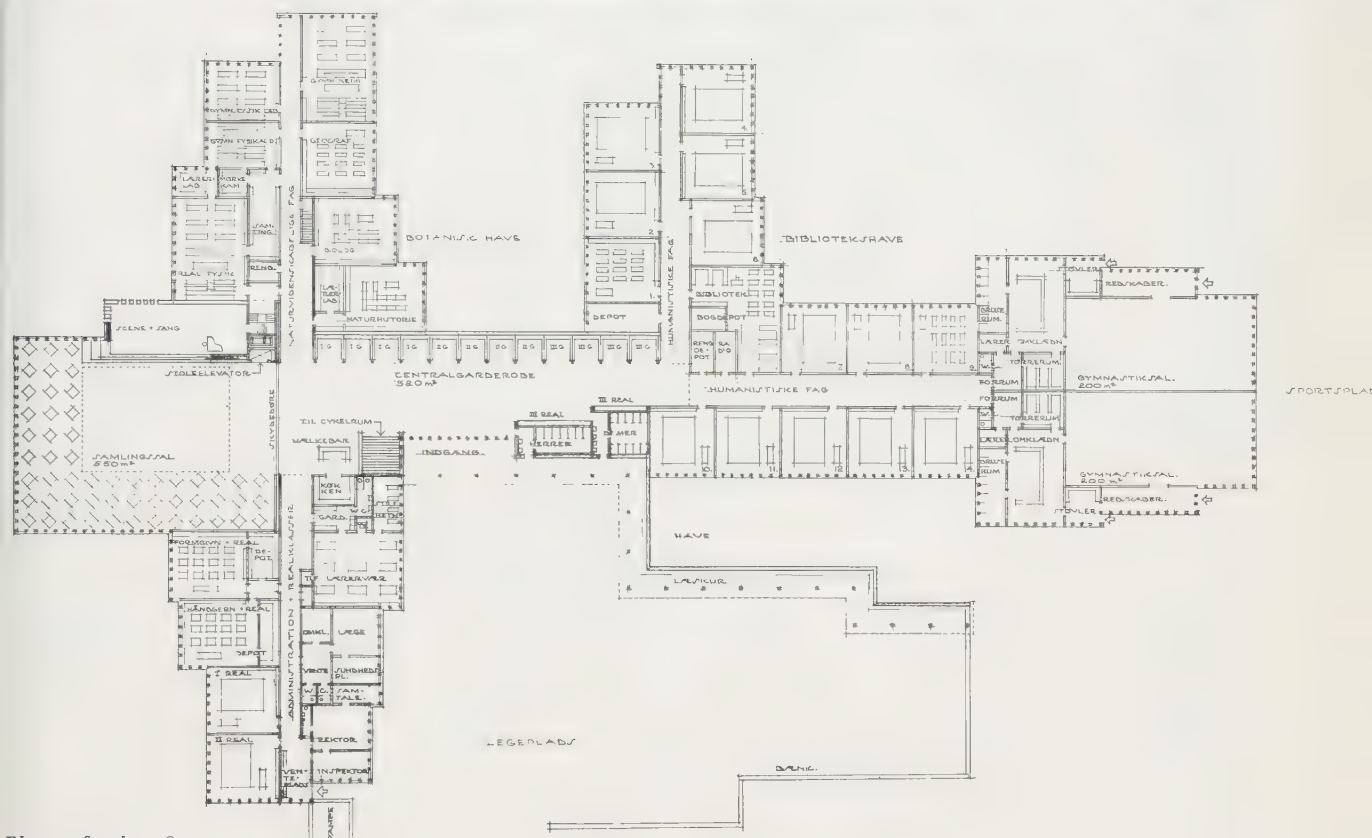
Beliggenhedsplan i axonometri

Harald Plum: Gymnasium i Tårnby. Konkurrenceprojekt tildelt 2. præmie. Perspektiv af centralgarderoben åbnet mod salen

SYDSIDE

Plan og facade 1:800

Harald Plum: Gymnasium i Tårnby. Konkurrenceprojekt tildelt 2. præmie

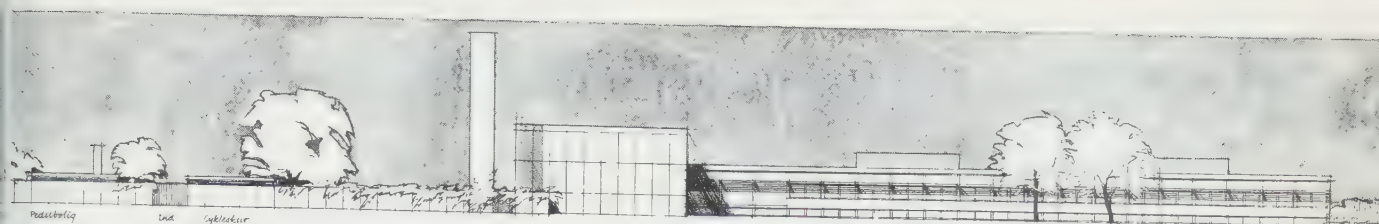
Dommerkomiteens bemærkninger

Bygningerne er velplaceret på grunden med en tiltalende og nænsom udformning af havearealerne omkring hovedbygningen.

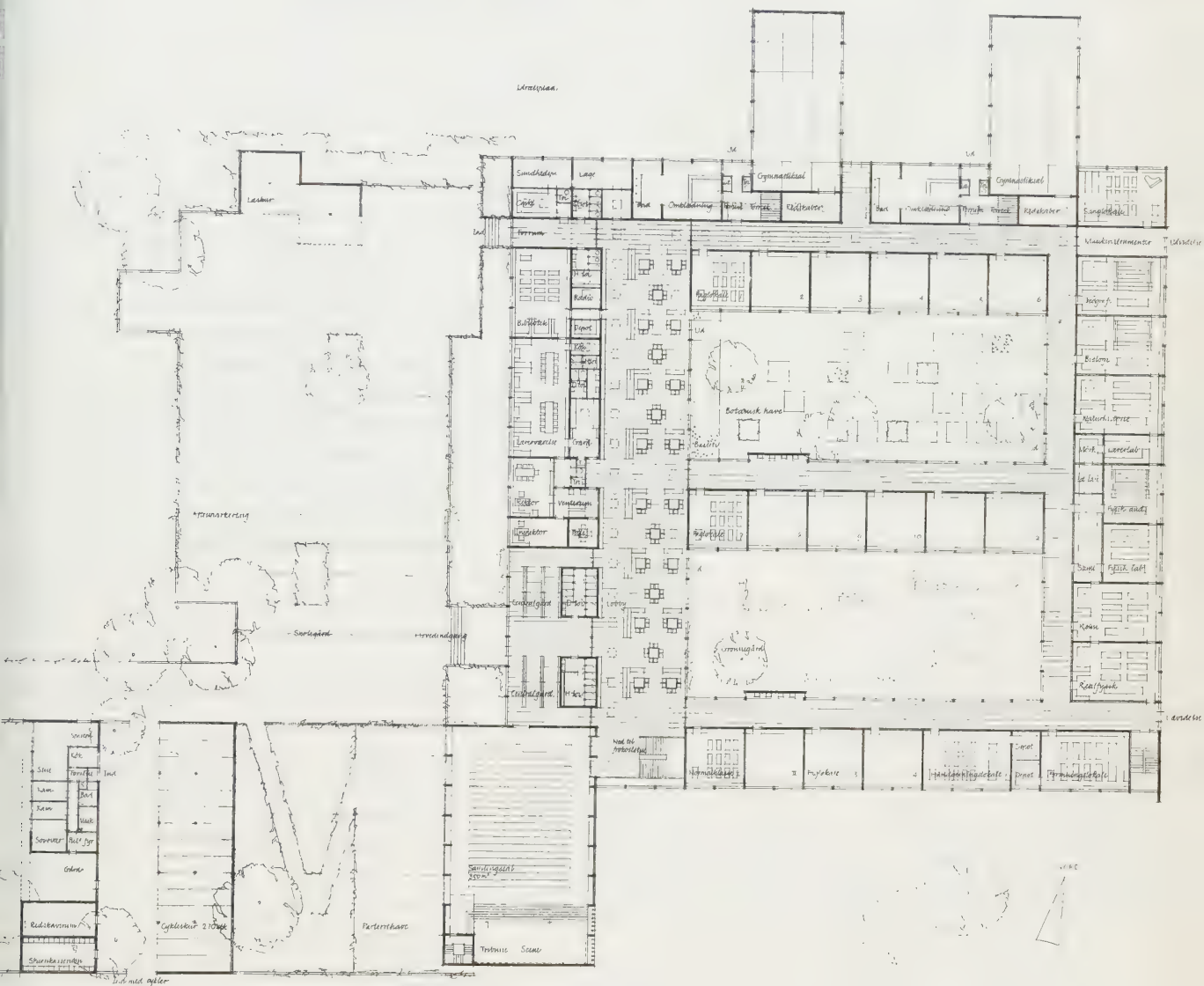
Hoveddispositionen er klar med korte ganglinier mellem de enkelte klassefløje og centralgarderobene, der er velplaceret udfor hovedindgangen. Afstanden mellem de nordlige klassefløje burde forøges, så gensidig forstyrrelse klasserne imellem kan undgås.

Anvendelse af scenerummet til sangundervisning er problematisk og en effektiv adskillelse imod salen vil volde vanskeligheder i lydæssig henseende.

Samlingssalens kontakt med forhallen er god og spisepladsernes placering forekommer udmærket – selv om det afsatte areal er for lille og burde forøges. Den arkitektoniske udformning af forslaget som helhed virker let og tiltalende.

facade

an og facade 1:800

er. Holst, Erik Holst og Aage Holst: Gymnasium i Tårnby. Konkurrenceprojekt indkøbt

ammerkomiteens bemærkninger

uationsplanen er i sig selv upåklagelig, men hovedindgangs- holdene med adgangssten langs funktionærboligernes haver for uklare.

Hovediden i planudformningen er god, og den er smukt ormet, men det store centralrum virker overdimensioneret, cielt da projektet indeholder en særlig spisesal.

Man har derudover kritiseret indblikket fra centralrummet til lokalerne, som vender ud til grønnegårdene.

facaderne er smukke og vel gennemarbejdede.

Lobby med adgangs- og indkøbsrum

Huset i Herning

begyndelsen af september afholdtes i Herning en skandinavisk byggeudstilling med H. M. dronningen som protektrice og et præsidium så fint, at det burde have lokket alt folket af huse. Ud os i flæng nævne nogle af præsidiets medlemmer: Udenrigsministeren, boligministeren, kirkeministeren, formanden for AL, formanden for AA i Jylland, formanden for Arkitekternes typehuskontor og mange flere, bl. a. samtlige redaktører i Herning (af hensyn til offentligheden).

Det er dygtige folk i Herning, der har forstand på klæder. Uved om ikke skrædderne i „Kejserens nye klæder“ var fra amrum herred.

Og hvad var det så H. M. dronningen og det fine præsidium stede glans over? Der var de sædvanlige vaffeljern, frituregøre, grillpander, massageapparater, strikkemaskiner og fidusalerier. Men der var også stilmøbler fra Sverige og almuemøbler fra Norge – formodentlig af hensyn til det nordiske.

For ikke at fortegne billedet må det nævnes, at der var en ret stor udstilling af udmærket norsk brugskunst. Der var også nydelige danske møbler og moderne malerkunst af anerkendte folk. En afdeling af udstillingen, dette navnlig refererer til, var i ernerhallen og her var den ideelle indsats repræsenteret af „Folkehuset på landet“. Hustypen er resultatet af en konkurrence afholdt af „Husmandshjemmet“. Typen, der er tegnet af Brogaard, var som udstillingsarrangement opbygget af lette vægge og nydeligt møbleret af F.D.B. Den velplanlagte type vakte stor interesse og er et betydningsfuldt skridt mod en højelse af boligstandarden på landet.

Udstillingens anden afdeling på dyrskuepladsen bestod dels af friluftstands og dels af tre store haller, interimistisk opført af stålør og overdækket med plasticfolie. Norge, Sverige og Danmark havde fået hver en hal. Danmarks tre gange så stor som hver af de andre.

Centralt i hver hal var med lette vægge opført et typehus. Det norske var Boligdirektoratets hustype 108, bebygget areal 112 m². Det svenske var Kungl. Bostadsstyrelsens hustype 115, bebygget areal 87 m² + kælder under halvdelen af huset. Det danske var typehuskontorets nye, større type på bebygget areal 122 m². I modsætning til det danske kan de norske og svenske hver opføres uden arkitektbistand, og det forholdsvis enkle projektmateriale kan erhverves overordentligt billigt. Prisen dækker næppe mere end trykkudgifterne.

De i kataloget offentliggjorte finansieringsplaner kan ikke uden videre sammenlignes, men derfor er det alligevel overraskende, at det danske, med en egenkapital på ca. 10.000 kr. vil kræve åndelige udgifter på ca. 488 kroner, mens det norske med en egenkapital på ca. 20.000 kr. kun kræver månedlige udgifter på ca. 165 kroner. For det svenske er de tilsvarende tal 5.300 kr. og 271 kr.

Forskellen skyldes først og fremmest det meget høje renteniveau i Danmark.

Muligheden for at se disse typehuse, eller rettere typehusplaner 1:1, var udstillingens forsonende moment. Som udstillingsarrangementer var de pænt og ordentligt gennemført.

En hel del firmaer i byggematerialebranchen havde lagt meget arbejde i at gøre deres stande smukke og instruktive – men udstillingsarrangementet som helhed var rodet, uden samlende idé og uden form. Skidt var blandet med godt – til skade for det gode og til urimelig gevinst for det dårlige. Et sideløbende oplysningsarbejde savnedes fuldstændigt.

En informationsstand for typehuse viste sig at være en stand for „Folkehuset“, der leveres på lempelige vilkår af en såkaldt arkitekt i en mindre jydsk by. Type 4, bebygget areal 110 m²,

HERNING - HALLEN

FOLKEHUSET

Fra forsiden af en tryksag om „Folkehuset“

leveres for ca. 37.000 kroner. Hvem kan slå den? Og kvaliteten er der ikke noget i vejen med. Vi citerer fra brochuren:

„Der opsættes tagrender og nedløbsrør.

Elektrikerarbejdet udføres fra måler efter nærmere tegning med fornødne lampesteder og stikkontakter samt ringeanlæg. Belysningslegemer i køkken, vaskerum og toiletrum er inkluderet i prisen.

Alt malerarbejde og tapetopsætning udføres på håndværksmæssig måde.

Der sættes 2 lag 3 mm glas i alle opholdsrum, i vaskerum 1 lag 3 mm glas og i toiletrum 1 lag katedralglas (uigennemsigtigt).

Der er i det hele taget lagt vægt på, at alt arbejdet er inkluderet i prisen, således at huset er fuldstændig færdigt til indflytning uden ekstra udgifter“.

Ifølge brochuren er typen godkendt af boligministeriet. Hvilket viser sig at være uden boligministeriets viden.

Det var på mange måder en lærerig udstilling.

S

Building Bulletin

Undervisningsministeriet i England udsender et lille periodisk tidsskrift under navnet Building Bulletin, i hvilket man kan orientere sig om næsten alt inden for planlægning af skolebyggeri. Det normale hefte, der i størrelse og omfang omtrent er som „Det Bedste“, giver læseren i såvel tekst som tegninger og fotografier en all round orientering om en række faktorer, der spiller ind, når man projekterer skolebyggeri.

De enkelte afsnit er fortrinsvis bygget op over eksisterende materiale, og man skal ikke forvente en billedbog om ny skolearkitektur. Ikke des mindre virker den, med sin sammenblanding af emnerne, inspirerende, og man frapperes ikke mindst over den frihed, man møder i udformningen af de nyere engelske skoler. Planerne til disse bygninger virker snarere, som var det store énfamiliehuse, og man får et velgørende indtryk af, at især efterkrigstidens skolebyggeri kan være præget af en uformel indstilling, der tilsyneladende er kommet pædagogikken til gode, såvidt det kan tydes af de fotografier, der er taget i undervisningstiden.

Udover en række større og mindre skoletyper, har man også mulighed for at sætte sig ind i en lang række tekniske og økonomiske problemer, spændende fra tagformer og tagmaterialer til inventardetaljer og lignende.

Building Bulletin forhandles herhjemme af Arnold Buscks Boghandel.

F. M.

Studieophold i Rom

Bestyrelsen for Det danske Institut i Rom meddeler, at der er stillet midler til rådighed til stipendier til studieophold ved Det danske Institut i Rom, dels af Dronning Ingrid's romerske Fond og af Tuborgfondets Kunstnerlegat. Ansøgninger må indsendes til institutets bestyrelse, c/o Undervisningsministeriet, Frederiksholms Kanal 21, København K, inden 10. oktober 1961.

Repræsentantskabsmøde i D.A.L.

Efterårets repræsentantskabsmøde i D.A.L. afholdes lørdag den 7. oktober i Kunstindustrimuseets sal, Bredgade 68, København.

Som sædvanlig vil der være adgang for medlemmer af D.A.L. til at overvære mødet.

Konkurrence om nye møbeltyper

Møbelfabrikantforeningen i Danmark har i samarbejde med Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk udskrevet en officiel konkurrence om nye møbeltyper, hvor man indbyder danske tegnere og arkitekter til at fremkomme med forslag. Det er konkurrencens formål at få forslag frem til nye hensigtsmæssige møbler, der er velegnede til fremstilling i større serier på danske møbelfabriker, og det er hensigten at lade de *præmierede og indkøbte forslag udføre til Møbelmessen i Fredericia* i maj 1962, i håb om dermed at give en ny impuls til dansk møbelproduktion.

Det er den største møbelkonkurrence, der er udskrevet herhjemme med 20.000 kr. i samlet præmiebeløb, og med en 1. præmie på 5.000 kr. Ingen præmie bliver mindre end 1.000 kr. Der er også i programmet udarbejdet nøje regler for de efterfølgende produktionsaftaler, således at konkurrenceudskriverne håber på, at denne konkurrence vil animere møbeltegnerne i Danmark og lokke idéerne frem, idet programmet ikke er holdt til et enkelt område, men er gjort ret rummeligt.

Den stadigt stigende konkurrence i eksporten kræver en ekstraordinær indsats fra den danske møbelindustri side. Situationen på hjemmemarkedet gør også en sådan indsats nødvendig, idet møbelindustrien her møder en konkurrence fra de kapitalkrævende anskaffelser af T.V.-apparater, køleskabe, biler o. lign. Her har det betydning at få skabt fornyet interesse om hjemmet selv og dets møbler, og dette håber man, at konkurrencen vil bidrage til.

International konkurrence om Peugeot-bygning

De franske Peugeot Automobilfabrikker har udskrevet en international konkurrence om en bygning, der skal rumme fabrikernes argentinske hovedsæde i Buenos Aires. Programmet er godkendt af UIA. I dommerkomiteen sidder internationalt anerkendte arkitekter. 1. præmien, der tillige udgør en del af honoraret, er på 5 mill. pesos (over 400.000 d. kr.). Der er ialt 10 præmier. Indregistreringsfristen udløber den 30. september. Afleveringsfristen er 12. januar 1962. Nærmere oplysninger fås ved henvendelse til DAL's sekretariat, Bredgade 66, København K, Minerva 1290.

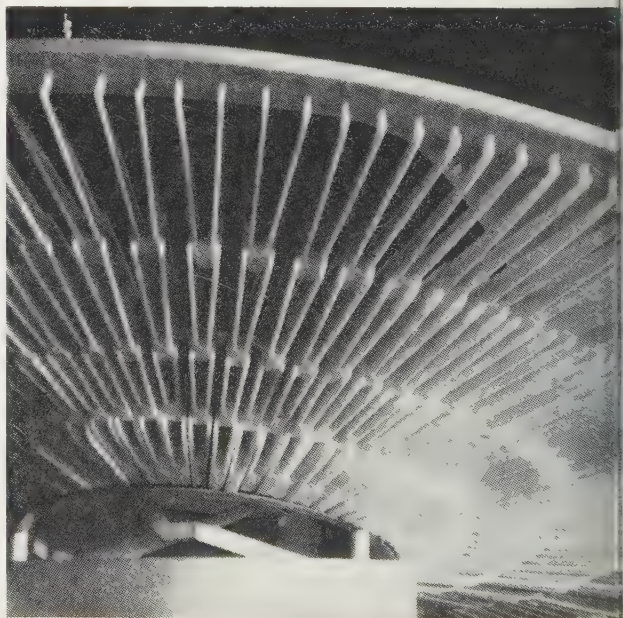
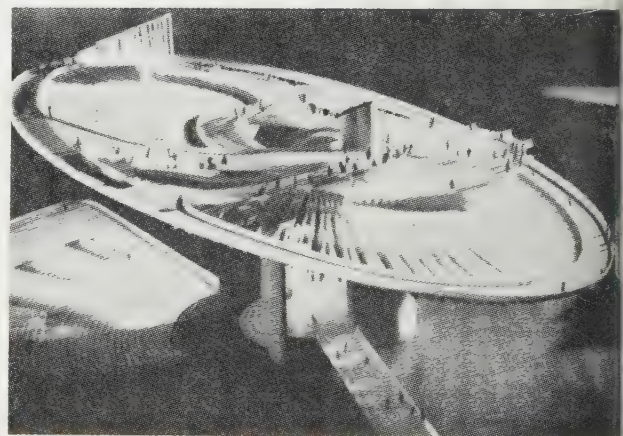
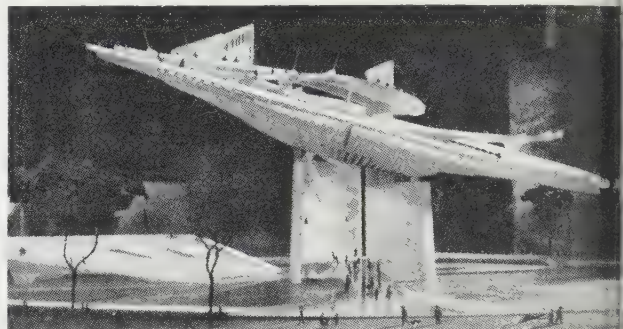
Museumssucces i U.S.A.

Den danske udstilling af historisk og moderne kunsthåndværk „The Arts of Denmark“ er nu sluttet på De Young museet i San Francisco efter at være besøgt af godt 235.000 gæster. Museet meddeler, at det er den største publikumssucces, det overhovedet har haft. Kun den berømte udstilling af kunstskatte fra Wien, som også blev vist herhjemme, har nået et lignende besøgstal, nemlig 245.000, altså 10.000 mere, men så havde den også åbent i omtrent det dobbelte tidsrum. Besøget i San Francisco er godt det dobbelte af besøgsantallet i New York, Chicago og Minneapolis tilsammen. Udstillingen går nu i lidt nedskåret form til Los Angeles, hvor den åbnes 27. september.

Intet er umuligt

Alt kan lade sig gøre. Folk kan fare jorden rundt 25 gange i ét hop og uden buler parkere deres fartøj præcis, hvor det passer dem. Hele byer kan overdækkes med kupler og herunder lagdeles med platforme til ethvert formål – så det er en nem sag at opføre en enkelt månebetragnings-platform med en diameter på 100 meter. For at vise, hvad man kan lave med cement i denne rumalder, har Portland Cement Association, New York, bedt

arkitekt Paul Rudolph, dekan ved Yale universitetets arkitekturskole, skitsere den her gengivne *galaxon* (galakse er et stjernesystem analogt med mælkevejssystemet). Platformen er tænkt opbygget af præfabrikerede betonelementer, lagt i flere ringe uden på hinanden, udkraget fra en central ring støbt på stedet. Denne ring understøttes af to krumme vægge og på indersiden af disse fører rullende trapper og elevatorer op til platformen. Ad gangbroer kommer man ud til den ydre gang, som skal være en slags rullende fortov. På platformen skal der placeres restauranter, forskellige udstillinger og planetariske observations-platforme. Platformens hældning skulle efter sigende lette de besøgende betragtning af rummet – selvom man vel ikke skal ligge ned, men stående i normal lodret stilling alligevel må lægge nakken tilbage.

Spækket med isolering i Polarhavet

Skønt vandets temperatur synker til $\div 2^{\circ}\text{C}$, udfolder der sig et rigt dyreliv i polarhavene. Hvalrossen kan blive næsten 4 m lang og veje 1500 kg, og ligesom sælerne har den et spæklag, der er afgørende for isolationen.

Havet er ligeså rigt som det er dybt. Et sandt mylder af liv bevæger sig lige fra overfladens lyse vand til de bælgmørke grave i havbunden 10.000 m nede. I 400 m's dybde kæmper den 20 m lange kaskelot med den frygtelige blæksprutte, der kan opnå en længde af 15 m. Det største af alle nulevende dyr findes også i havet. Det er blåhvalen, der måler 33 m og vejer 150 tons. Veltipst i et 40–60 cm tykt spæklag bolttrer hvalen sig i vandet. Mennesket kunne skaffe sig et tilsvarende mikroklima ved at spise sig til et anseligt fedtlag, men foretrækker dog klædedragten. Når vi er indendøre, lægger vi noget af tøjet for at tilpasse os stuens mikroklima. Med årene er det lykkedes at udvide dette mikroklima til at omfatte hele huset. Ikke mindst indenfor de sidste 25 år er det blevet økonomisk fordelagtigt at have det lunereindendøre bag det uforgængelige og højisolierende Rockwool.

Biblen er også kildemateriale

Ifølge biblens beretning har Noah (2500 f. K.) bestroget sin ark med asfalt både ind- og udvendigt.

Udgravninger har fastslået, at man har brugt asfalt til opmuring af Jerikos mure, og til Babelstårnet har det samme materiale været anvendt. De babyloniske konger var fremragende bygmestre, der prøvede på at overtrumfe hinanden gennem storslåede arbejder. De byggede veje, beskyttelsesvolde mod Eufrats voldsomme højvande, paladser, administrationsbygninger og templer. Vi har i dag de motivtekster bevarede, der blev indgraverede i tegl, og hermed verdens første materiallære, for på disse tegl finder man formlen for asfaltblandinger nedskrevet.

Man dyppede træstammer i asfalt – særlig poppeltræ – og brugte dem i bygningskonstruktioner, og man dyppede de vigtigste sten i kuppel- og bukonstruktioner for at de bedre kunne binde.

En tysk videnskabsmand, professor Reuther, har fundet, at Babylonerne ofte strøg ydermurene først med ler og senere med asfalt.

1000 m tunnel under floden

Vandbeholdere, kar og lignende blev tætmede med asfalt, og bindevirkningen i murværk er så stor, at det selv med vore tekniske hjælpemidler kan være svært at rive ned. Kong Semiramis (ca. 700 f. K.) byggede en 1000 meter lang tunnel under Eufrat. Han brugte

tegl sammenholdt af asfalt til arbejdet, og tætning foregik også med det. Da Nebukadnezer skulle genopbygge Babylon gav han ordre til, at man skulle anvende asfalt. Det vidner indskrifter om. Man har blandt andet en tekst, som beskriver den 23 meter brede hovedgade, der førte fra kongepaladset til den nordlige bymur. Brolægningen på denne pragtgade var sammenbundet med asfalt.

Også i Nebukadnezers tempel blev det brugt.

Fra hans tid stammer også den 370 fod lange bro over Eufrat. Den er bygget på teglstenspiller, der blev sammenholdt med asfalt som bindemiddel, men yderligere er hele den underste del udvendigt bestroget med samme materiale.

Kongens kanalsystem havde været umuligt at bygge uden kendskab til asfalt.

Det var i kong Nebukadnezers tid, man begyndte at blande ler med asfalt, men det må senere været gået i af brug, for i den sidste babylonerkonges tid (kong Nabonis, der regerede fra 555 til 538 f. K.), brugte man kun ren asfalt. Fra 538, da alt formentlig har været kaos, glemte man af uopklarede grunde helt brugen. Asfalt gik totalt i glemmebogen.

Asfalt blev brugt i Europa

Det er interessant og taler stærkt til fordel for asfalt, at bygningsdele, hvori det indgår, har holdt sig i 3000 år. Men også i bronzetiden (ca. 100 f. K.) ved

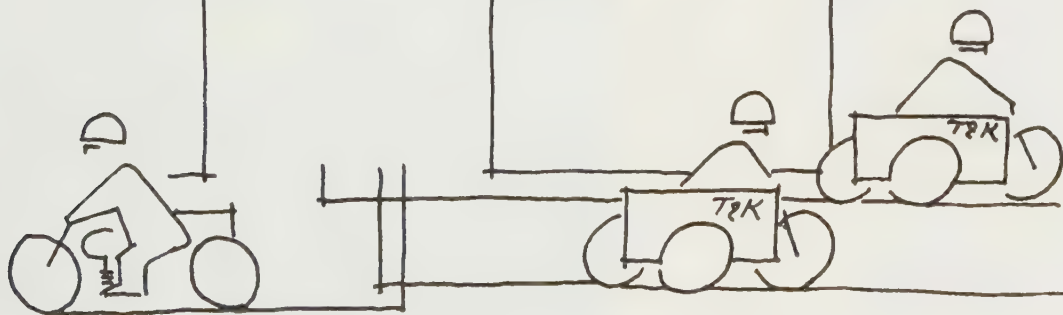
Selvfølge skal det
være **STELLING!**
- men skal det være
Stello Plast eller
Klariton til væggene?
Stello Plast, den
populære matte
plasticmaling med den
robuste overflade eller
Klariton, den eksklu-
sive alkydmaling med
den fløjsmatte
overflade.
- Valget er Deres -
bestem Dem for en af
de 35 modifarver.
Iøvrigt kan De altid
rådføre Dem med
Stellings konsulent-
tjeneste tlf. 30 04 44.

STELLING

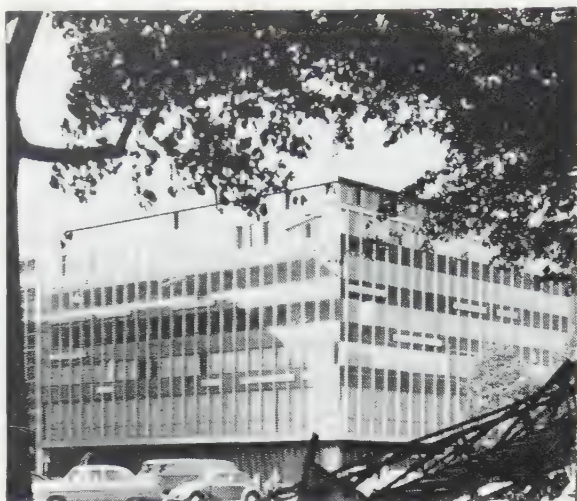
Stello Plast på plasticbasis
Klariton på oliebasis

LYSKOPIERING
FOTOKOPIERING
ZINKTRYK

TUTEIN & KOCH

FARVERGADE 8 — Mi 3630

Bygningstypen er udført af M. & P. Rasmussen

også til dette byggeri
er anvendt
Alholm kilprodukter

ÅLHOLM TERMOKIT

plastisk specialkit
for isolationsruder

Referencer opgives. Forlang informationsblad

ÅLHOLM KITFABRIK A/S
VALHØJS ALLÉ 152 · KØBENHAVN, VANLØSE
TELEFON 70 41 55

man med sikkerhed, at der her i Europa blev brugt asfalt til pæle, for de blev nedrammede. Det har mange talrige beviser for i Genève, Neuchatel, Bienne, Zürich og Konstanz. Men også her gik brugen i glemmebogen i næsten 2000 år, for i vor tid at blive anvendt i vid udstrækning – ganske vist mest som et kunstprodukt, der er barn af vor teknik, men brugt i store mængder, fordi også kunstproduktet har de samme gode egenskaber, som de fjerne oldtidsfolk havde i daget.

BC-

Kilde: *Architectoniki* 1/19-1961, Athen.

Godkendt træimpregneringsvædske

Boligministeriet har godkendt imprægneringsvædske *Goriol* til anvendelse i det omfang, der i bygningslovgivningen eller ved statsstøttet byggeri stilles krav om impregnering af træværk. *Goriol* kan tilføjes listen over godkendte konserveringsmidler i Generalbeskrivelsen G.B. 4, side 83.

Luftpude som tag

Ved stranden har man i de senere år set madrasser og små både, der blev blæst op med luft, og de fleste har sikkert gjort den iagttagelse, at de oppustede ting havde en forbavsende stivhed og formstabilitet.

TITAN
elevatore

til moderne
byggeri...

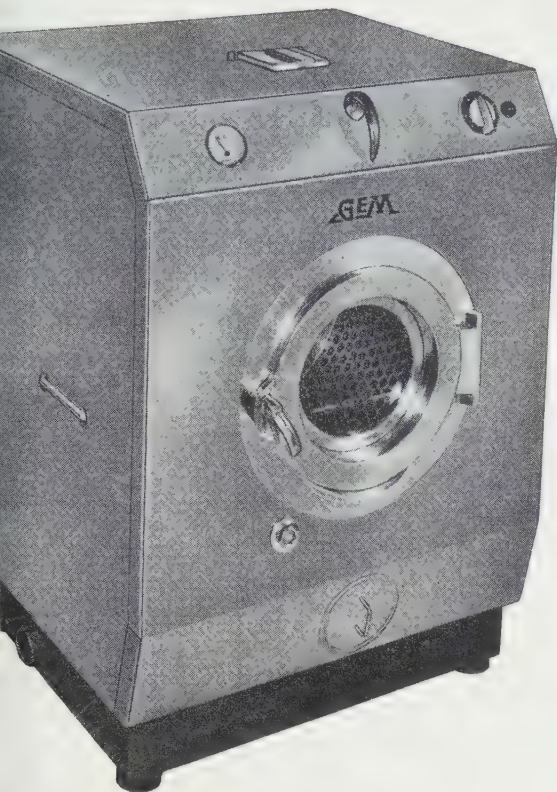
☛ TITAN - TAGENSVEJ 86 - KBHV. N - TELF. ÆG. 8000

KØKKENELEVATORER

GODSELEVATORER

TITAN

PERSONELEVATORER

Vi præsenterer den nye

»PETIT« OPEN-END vaskemaskine

**med tromle og yderbeholder af
rustfri stålplade!**

Uovertruffen vaskeevne og kvalitet
Halvautomatisk og driftsikker
Stor afløbsventil (2" RG) for hurtig tømning
Lyd- og varmeisoleret
Skal ikke smøres

*Den ideelle maskine til vaskerier i ejendomme og
private husholdninger m. m.*

Leverandør til Det kgl. danske hof

Aktieselskabet

Georg E. Mathiasen

Se **HFB** side 660

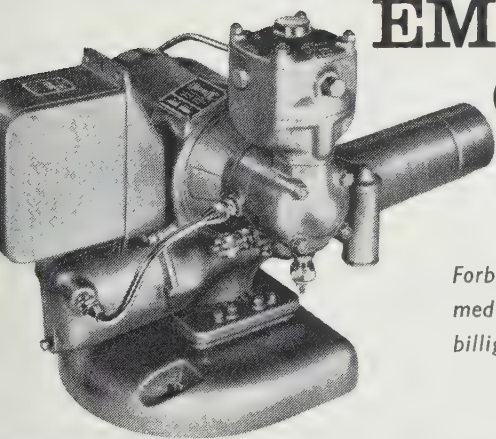
VORDINGBORGGADE 12 KØBENHAVN Ø TELF. CENTRAL 9043

OIL-O-MATIC

EMULSIONS OLIEFYR

*Forbrænder den billige dieselolie
med 100 % sikkerhed, derfor
billigst i det lange løb.*

HANS KNUDSEN

JERN- & STAALFORRETNING A/S

HAVNEGADE 39 . CENTRAL 1483 . KØBENHAVN K

SØNDERBORG
TLF. 2 48 11

SVENDBORG
TLF. 43

RUDKØBING
TLF. 51 13 12

Kapacitet

1-37 kg/h

DIESELOLIE Fo 2

K-MODEL

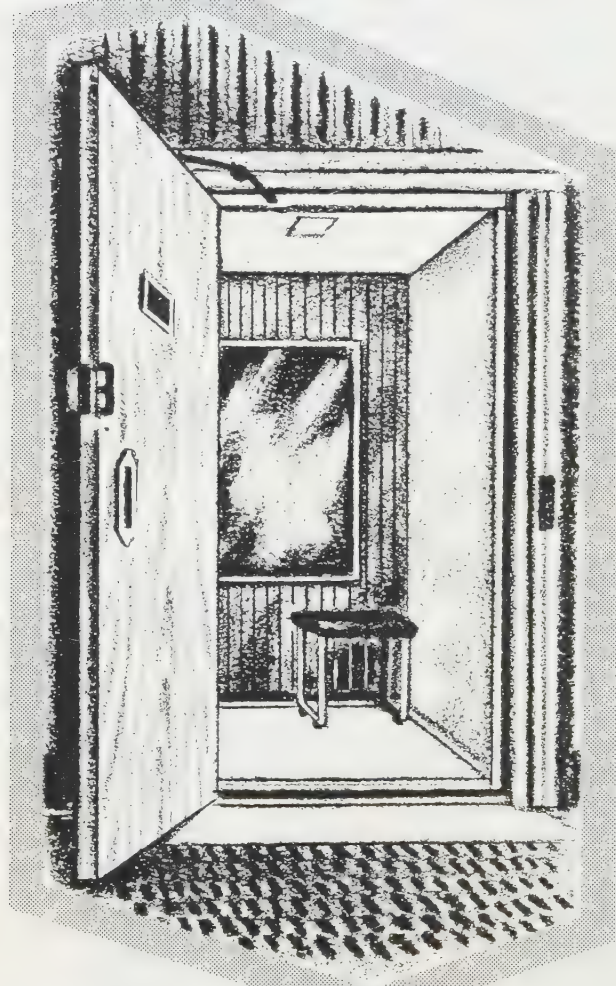
Kapacitet

0,5-3,7 kg/h

DIESELOLIE Fo 2

STARFIRE

ELEVATORER

**AARHUS FLYDEDOK OG
MASKINKOMPAGNI A/S**

TOLDSODGADE, AARHUS.
TELEFON 340 00 ORDUP *4616
Telegram-adr.: FLYDEDOKKEN. TELEX 4262

Det er denne iagttagelse, der har inspireret konstruktøren, så han har fået lyst til at anbringe et op-
pustet elipseformet tag over et sommerteater i Boston.

Det er et vældigt tag med en diameter på 44 m og tykkelsen er 6 m. Taget hælder til den ene side, og det er fremstillet af plasticimprægneret nylonstof.

Der er næsten intet overtryk, kun 0,00136 atm sfære. Indholdet er 480 m³. Hele taget vejer kun 11 ton, og det er jo ikke en vægt, der betyder noget for konstruktionen.

Hele tagboblen, som i kanten er forstærket med et ståltråd, bæres af en ring, der er fremstillet af stålbjælker, som hviler på 18 piller, der også er af stål.

Men det bør dog tilføjes, at det senere er hensigten at fremstille en permanent tagkonstruktion ved at støbe en armeret betonskal over boblen som forsikring.

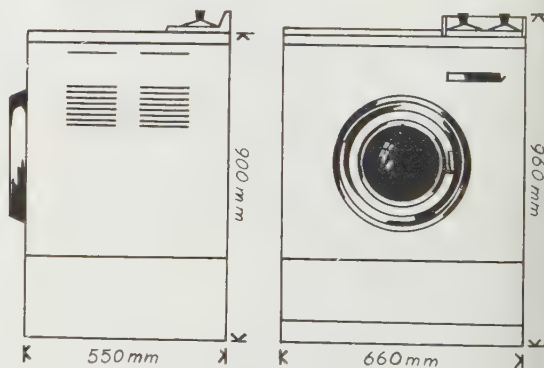
BC-T

Kilde: Batir no. 100. 1961.

Ethvert byggeri bør have

BENDIX

VASKEAUTOMATER

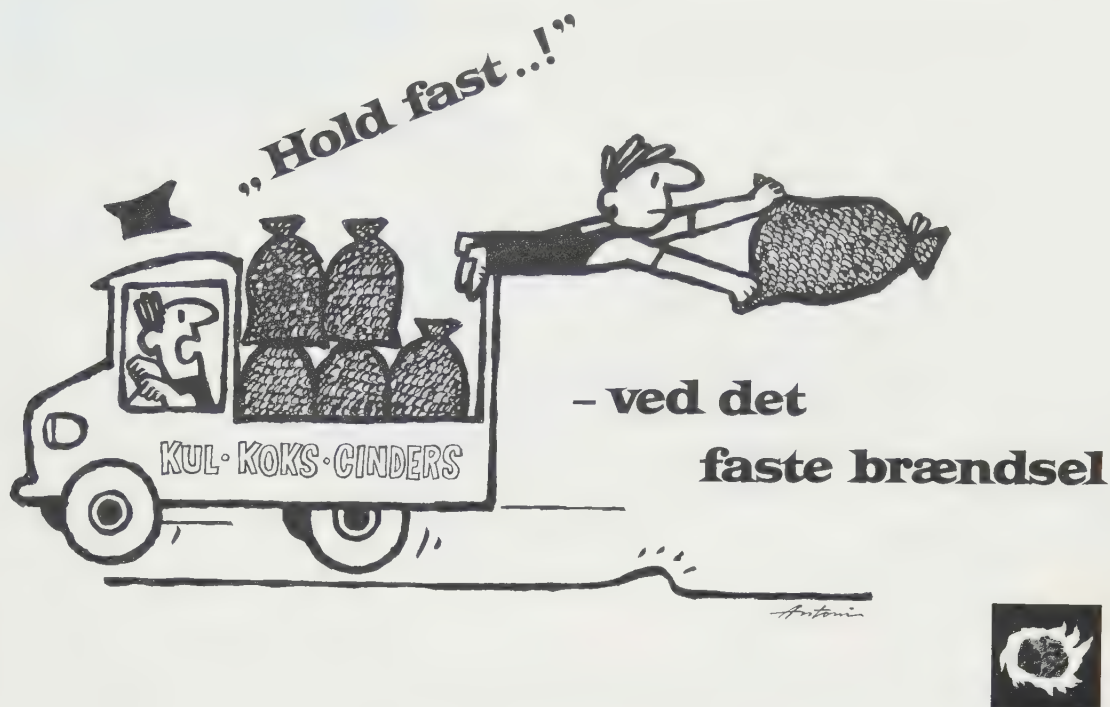

Over 7 millioner husmødre foretrækker Bendix vaskeautomater – der gør det hele lettere. Bendix fås i halv- og helautomatiske modeller med bygas, flaskegas og el opvarmning. Priser fra kr. 2085,-.

Udførlig brochure og installationsvejledning tilsendes.

HELWEG-JØRGENSEN

GL. KONGEVEJ 74 . KBHVN. V . VE 7112

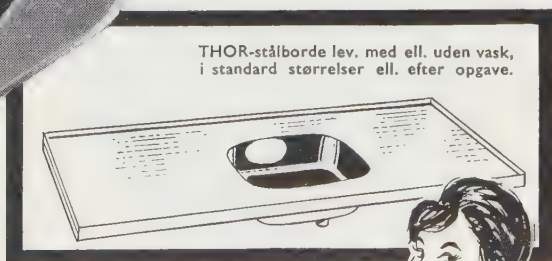
DEN
ORIGINALE

THOR STAAL- VASK

– i uforgængelig stål-kvalitet. Den smukkeste og mest hensigtsmæssige vask. Spejl Dem selv i den højglanspolerede overflade. Det praktiske overløb sikrer afløbet 100 %.

THOR-stålbørde lev. med ell. uden vask, i standard størrelser ell. efter opgave.

Flere og flere arkitekter foreskriver nu THOR-stålvask og -børde.

G. A. L. THORSENS FABRIKER A/S
Lystrup Station · Telefon Århus 9 22 11 · Lokal 60
København: Telefon Palæ 1402

KJØBENHAVNS BRANDFORSIKRING

Stiftet 1731

KØBSTÆDERNES ALM. BRANDFORSIKRING

Stiftet 1761

DEN ALM. BRANDFORSIKRING FOR LANDBYGNINGER

Stiftet 1792

JYDSK BRANDFORSIKRING

Stiftet 1855

ØSTIFTERNES BRANDFORSIKRING

Stiftet 1889

DANSK BRANDFORSIKRINGSSKAB „VERMUND“

Stiftet 1904

DANSKE GRUNDEJERES BRANDFORSIKRING

Stiftet 1907

HUSMANDSBRANDKASSEN FOR DANMARK

Stiftet 1908

Gensidige

*bygningsbrandforsikringsselskaber
under justitsministeriets tilsyn*

Meddelelser fra

DANSKE ARKITEKTERS LANDSFORBUND

Bredgade 66, København K. Telefon Minerva *1290.

Spørgsmål og svar vedr. konkurrence om et seminarium i Ålborg

Spm. 1) a. Hvor på området skal „gymnasium, døveskole, tekniske skoler med kollegier, lærlingskole m.m.“ placeres? b. Kan disse skoler få nogen indflydelse på seminariet og kommuneskolens placering og planlægning?

Svar: a. og b. En del skoler og institutioner er allerede opført på arealerne nord for Th. Sauersvej på begge sider af Sohngårdsholmsvej.

De skoler, der yderligere er planlagt opført, vil blive placeret øst for Sohngårdsholmsvej og nord for Th. Sauersvej. Disse skoler vil være fjernet mindst 400 m fra seminariet og kan således ikke få indflydelse på planlægningen deraf.

Spm. 2) Hvad indeholder den projekterede bebyggelse mrk. „3 etager“ mellem revalideringsværkstedet og Mylius Erichsensvej?

Svar: Bebyggelsen, mærket med etageareal, angiver overalt på arealet normalt boligbyggeri.

Spm. 3) Hvad skal arealet øst for konkurrencearealet (7,2 ha.) anvendes til?

Svar: Arealet på begge sider af

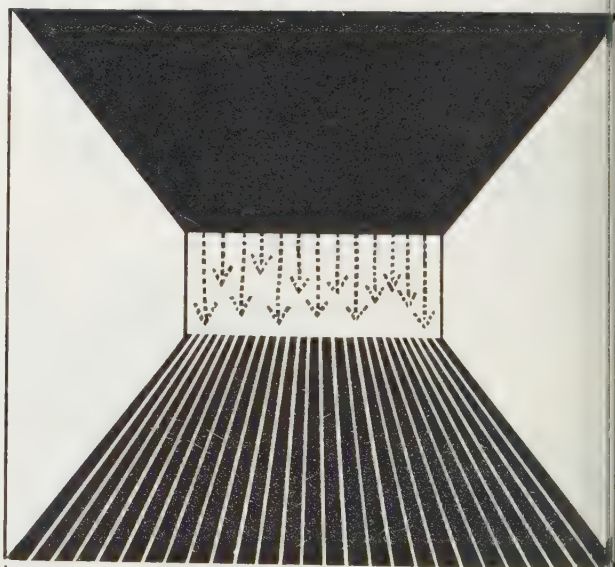
den nord-sydgående boligvej øst for konkurrencearealet i en dybde af 30-40 m bliver anvendt til boligbyggeri, udført på en måde, der tager hensyn til placeringen af seminariet og de specielle krav, denne evt. måtte rejse. Området øst herfor ligger i yderzone og vil ikke blive indtaget under bymæssig udvikling.

Spm. 4) Skal der på konkurrencearealet, 7,2 ha., kun bygges kommuneskolen og seminariet og ikke andet?

Svar: Der skal inden for arealet på 7,2 ha. kun placeres en kommuneskole og et seminarium.

Spm. 5) a. Kan man gå ud fra at den viste exist. bebyggelse på konkurrenceområdet, 7,2 ha., ved Mylius Erichsensvej kan rives ned? b. Eller hvortidtgående hensyn skal der tages til den?

Svar: De viste bygninger på konkurrencearealet er landbrugsbygninger og var fra starten forudsat nedrevet. Imidlertid har kommunen først nu tilendebragt forhandlinger med den pågældende

ESWA-EL-stråleanlæg

Et el-strålevvarmeanlæg jævnt fordelt over hele loftsfladen – Et lavtempereret strålevvarmeanlæg ca. 150 W/m² – Et strålende produkt brugt i mange boliger, flere central-skoler, kontorlokaler, fjernsynsstationer med videre.

ESWA kan sikkert også med fordel anvendes i mange af Deres projekter. Specialbrochure samt referenceliste fremsendes gerne.

DANSK ESWA

VESTERGADE 7 – TØNDER – TELEFON (047) 22045

RUSTFRI STÅLVASKE

JUVÉL vaske er fremstillet af uforgængeligt, umagnetisk 18/8 krom-nikkel stål, modstandsdygtigt over for syrer og alkalier, der forekommer i køkkener og mange laboratorier. Denne kvalitet taber ikke sin glans, men holder sig blank ved almindelig rengøring.

JUVÉL er lidt dyrere end konkurrencevaske af det billigere magnetiske kromstål og må ikke forveksles med disse.

JUVÉL vaske fås i mange modeller, rektangulære og ovale som enkeltvaske eller dobbeltvaske. Fås med **prop** eller **sektorlås** – men kun JUVÉL har sektorlås.

Fås overalt – forlang prospekt.

Spændebeslag
til oval
JUVÉL stålvaske

A/S FREDERIKSBERG METALVAREFABRIK . A/S C. M. HESS FABRIKKER

Mariendalsvej 50 - København F - C. 2326

Vejle - Telefon 1268

REGN MED

TAG alle PLASTMO-fordelene med

- kan ikke tæres
- ingen vedligeholdelse - skal aldrig males
- ekstra stor træk- og slagstyrke (også ved lav temperatur)
- føres i grå og lys creme
- harmonerer med enhver bygningsform
- rendejern beskyttet af spec. vulst (patentanm.)
- passer også til bestående rendejern
- forhandles af rørgrossister

Yderligere oplysninger hos Deres rørgrossist-blikkenslager eller hos:

A/s Plastmontage

Knarreborgvej 11 - Kastrup
Tlf. (01) 50 67 41

Plastmo

**plastictagrender
og -nedløbsrør**

Patentanmeldt vulst
- ingen »fjedre«
over kanten, der-
for ingen tæring
af rendejern

Kan dette ur måle brøkdele af sekunder?

Nej, det er umuligt. Dertil hører et „nøjagtigt“ ur. Et stopur er nødvendigt.

Specielle opgaver kræver altid specielt værktøj. Således behøver den tegnende tekniker ikke blot „en blyant“, men specialtegneblyanter og tegneminer af højeste kvalitet som

MARS-LUMOGRAPH

Hvorfor Mars-Lumograph? Fordi stregen står knivskarpt – fordi stregen er mere sort – fordi den giver bedste lyskopi, og samtidig er den let at viske ud og drøjere i brug.

De 19 LUMOGRAPH-hårdheder er nøjagtigt graderede. – Dette er særdeles vigtigt og altid præcist overholdt i produktionen.

Til de fremragende tegneminer hører naturligvis „perfekte“ mineholdere.

Mars-Technico-Pencils

har længe haft et enestående ry blandt fagfolk.

Deres nye velovervejede udseende er et eksempel på vellykket formgivning, for ligeså pålidelige og arbejdssegne, de altid har været, ligeså smukke er de nu desuden i deres hensigtsmæssige form.

MARS-LGMOGRAPH-tegneblyanter
i 19 hårdheder

MARS-LUMOGRAPH-tegneminer
i 18 hårdheder

MARS-TECHNICO-PENCILS
til 18 hårdheder

Agentur: G. Petersen. Import: P. H. Kjær-Hansen
Løngangstræde 25 . København K . Tlf. MI 4105

ejer, og disse er resulteret i, at den nærmest mod Mylius Erichsensvej beliggende bygning, et énfamilieshus i 1½ etage, må bevares. Omkring huset skal udstykkes en parcel på ca. 835 m² med en facade-længde på 26 m. Umiddelbart øst og vest for grunden står en del værdifulde træer, der giver grunden en naturlig afgrænsning.

Spm. 6) a. Kommuneskolen:
a) Hvilke og hvormange af de nævnte rum formodes småbørnsafd. at ville omfatte?
b) Skal der være 3 gymnastiksale og 1 svømmehal?

Svar: a. Ordningen i to (eller flere) afdelinger med egen gård tilsigter at fjerne den store skoles ulemper for de yngste årgange, og man ønsker ikke at binde arkitekterne til en bestemt løsning ved at kræve en bestemt opdeling.

b. Der skal være i alt 3 sale til legemsøvelser, deraf en monteret med svømmebassin (en svømmesal) ikke hal.

Spm. 7) Sidst i afs. „Seminarieret“, citat: „seminariets grønne arealer og de omliggende parkområder.“ a) tænkes der her på grønne områder til nogen særlig anvendelse? b) hvilke parkområder?

Svar: Der tænkes på sportplads og opholdshaver, som indgår i projektet.

Spm. 8) Post 1. a. Hvad anvendes et metodiklokale til? hvad foregår der i det? Bemærkning: „ind i gård og lokale“. Hvilken gård?

Svar: Metodiklokalet skal bruges til a. undervisningsdemonstrationer, d.v.s. med plads til alm. skoleklasseopstilling samt tilhørerpladser til ca. 10 personer. b. Der skal stå „ind i lokalet“.

Spm. 9) Post 6, 7 og 8 a. Hvor stor er en fonetisk boks? Hvilke krav stiller den til dagslys?

Svar: En fonetisk boks er ca. 5 m² (f.eks. 2×2,5). Dagslys ikke påkrævet, men ønskelig.

Spm. 10) Post 11. Hvad anvendes et linielokale til?

Svar: Et linielokale er et u-specificeret lokale, der bruges til undervisning af elevhold på 8-15 elever.

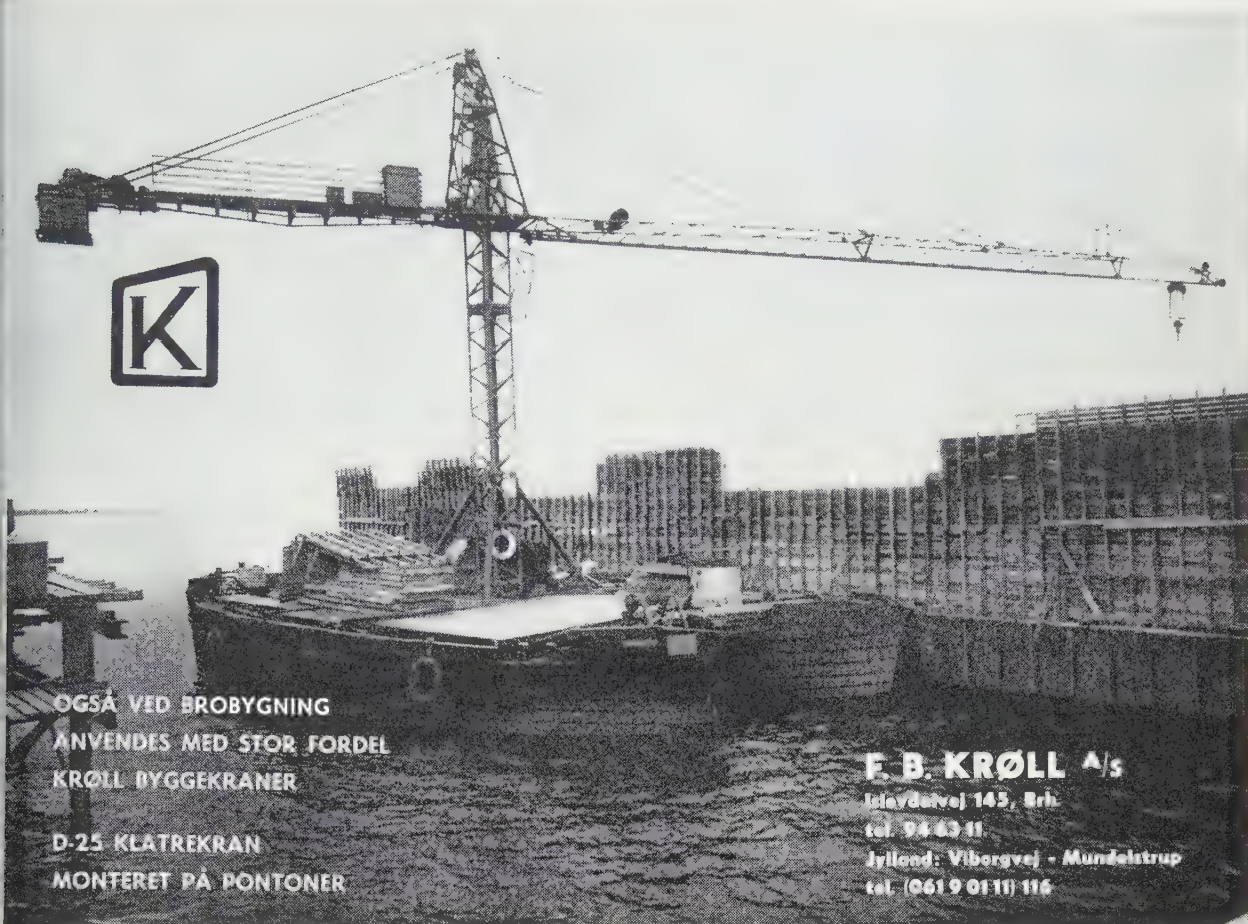
Spm. 11) Post 19. a. Hvilke lokaler placeres på hver side af biblioteket (klammen omfatter alt)? b. Hvad er linieløsning?

Svar: Humanistisk laboratorium på den ene side, linielokalene på den anden (eller ved siden) af selve biblioteket. Bibliotekarens rum kan eventuelt tænkes afgrænset i selve biblioteket. Fra de førstnævnte l.

- anset og velset

J.S. STAEDTLER
MARS BLYANT-OG SKRIVEARTIKELFABRIK, NÜRNBERG

K

OGSÅ VED BROBYGNING
ANVENDES MED STOR FORDEL
KRØLL BYGGEKRANER

D-25 KLATREKRAN
MONTERET PÅ PONTONER

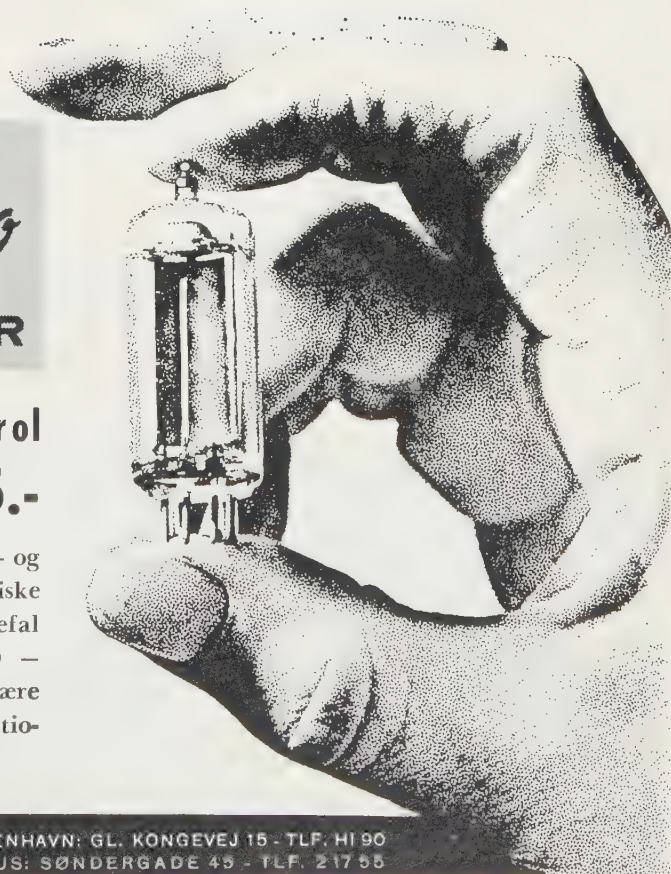
F. B. KRØLL A/S
Islevvej 145, Brh.
tel. 94 63 11
Jylland: Viborgvej - Mundelstrup
tel. (061 9 0111) 116

Vælg kvalitet, når
de anbefaler oliefyr

Det ny **Esso**
Gilbarco
OLIEFYR

med fotoelektrisk flammekontrol
— stadig kun kr. 1275.-

ESSO GILBARCO har atter forbedret kvaliteten — og
prisen er stadig den samme. Den ny fotoelektriske
flammekontrol giver 100 % sikker drift. Anbefal
derfor til parcelhusbyggeriet ESSO GILBARCO —
Danmarks mest solgte oliefyr ... Det kan også være
en fordel at lade ESSO financiere oliefyrsinstallatio-
nen. Alle oplysninger fås hos

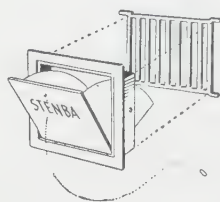

DANSK ESSO A/S

KØBENHAVN: GL. KONGEVEJ 15 - TLF. HI 90
ÅRHUS: SØNDERGADE 45 - TLF. 217 55

svært beslag fra kr. 90,-
do. med **SKF** kuglelejer kr. 99,-

Friskluftventilen Stenba

fremstilles i 2 størrelser og benyttes såvel til bolig- som industri- og landbrugsbyggeri. Ventilationsåbning $13\frac{1}{2} \times 13\frac{1}{2}$ cm samt $13\frac{1}{2} \times 36$ cm til brug for industri- og landbrugsbyggeri.

Anvendes af:

Den kgl. Grønlandske Handel * Arbejdernes Andels-Boligforening * Københavns almindelige Boligselskab * Dansk almennyttigt Boligselskab * Socialt Boligbyggeri * Fagforeningernes Boligforening m. fl.

Maglekilde Maskinfabrik & Jernstøberi
Roskilde * Telefon 41

kaler ønsker man mulighed for adgang til biblioteket uden passage af andre undervisningsrum.

Spm. 12) Post 20. a. Hvilke andre lokaler bør klasser til præparander have tilknytning til eller ligge nærmest?

Svar: Ingen særlige ønsker, men præparanderne har mest brug for naturfagslokalerne udover hjemklassen.

Spm. 13) Post 22. Hvilke rum skal kunne kombineres og kunne adskilles og hvorfor? (Er det gymnastiksalene?)

Svar: Der skal være én regulær gymnastiksal samt en større sal til boldspil. Den store sal skal kunne deles i to rum, som hver for sig kan fungere som gymnastiksale.

Spm. 14) Post 24. a. Salens samtlige anvendelsesområder ønskes oplyst? b. Nogle af disse anvendelser vil for en sal til 500 personer formodentlig tilfredsstilles bedst med helt eller delvist skråt (amfiteatralst) gulv. Er et sådant ønskeligt, eller hindrer andre anvendelser det?

Svar: Salen bruges til morgensang, foredrag, koncert og teater samt fester bl.a. med dans.

Skrå gulv kan ikke bruges, men ved en passende opdeling i felter vil der ikke være noget i vejen for trinvis at hæve gulvet i salens fjerneste del (i

forhold til scenen). Undersøgt med ca. 400 festdeltagere skal der blot være passende danseplads.

Spm. 15) Post 26. Hvilken tilknytning har radio/lydrummet til kontorerne?

Svar: Normalt vil radiatorer og met i undervisningstid skulle betjenes af kontordamen.

Spm. 16) Post 27. Hvor stor skal „a) i koldt/varmt køkken“ være i m²?

Svar: Kan ikke opgives nærmagtigt.

Spm. 17) Post 29. For at kunne dimensionere garderoben ønskes oplyst, hvilke krav der stilles til hver persons garderobeforhold: Skab (hvor stort) eller kun en knage o.s.v. Dette er vigtigt når arealet krævet for den enkelte skal ganges med 600.

Svar: Der skal kun være knage i garderoben.

Spm. 18) Mylius Erichsens Vej's fremtidige trafikale betydning bedes oplyst.

Svar: Mylius Erichsensvej er der blindt umiddelbart øst for konkurrencearealet og vil efter al sandsynlighed blive opretholdt som blind vej.

Det vil sige, at vejen kun vil have betydning som fordelingsvej for den trafik, der har ærinde i kvarteret. Hovedadgangsvejen til seminarie fra bykernen (og landevej)

NYHED!

Det levende hus for industri og håndværk

Holmegaardens **HUSE**

Hvidovrevej 59 (v. Hvidovre St.) - 75 20 10

Åbent søndag kl. 10-14, lørdag til 15, hverdage kl. 7-17

Anvendeligt til mange formål

Fabrik	Hurtig levering
Lager	Hurtig opstilling
Kontor	Hurtig udvidelse
Butik	Let at nedtage
Klubhus	Let at flytte
Mandskabsbarak	Let at opvarme
Motel	BÆRENDE KONSTRUKTION
Restauration m. m.	JERNSØJLER OG BJÆLKER

Orienterende pris for fabrik og lager:

30 m ²	9.080.-	210 m ²	47.370.-
90 m ²	22.900.-	300 m ²	57.400.-

+ evt. grundstøbning.

Besøg pladsen og se prøvesektion. Brochure tilsendes gerne

STÅLBORDET

Det rigtige køkkenbord
- hygiejnisk og holdbart

AKTS. RUSTFRI STAALMONTAGE
Sandtoften 10 Gentofte Tlf. 877611

en helt ny form for panelradiator fra ribe

Se den nye smukke Rio Panel Radiator! Her er endelig en radiator, der glider smukt ind i et moderne stilrent interiør. Den behøver ikke gemmes væk bag forsatse eller i nicher. Et vellykket produkt af moderne industriel formgivning — hvor det mest hensigtsmæssige samtidig er det æstetisk bedste.

Den ny Rio Panel Radiator har meget høj varmeafgivelse og er derfor en effektiv og økonomisk varmekilde — også til det hus, De planlægger!

Se på Rio Panel Radiator før De vælger — så er valget let!

AKTIESELSKABET RIBE JERNSTØBERI

GRUNDLAGT 1848 · TELEGRAMADR.: JERNSTØBERIET, DANMARK · TLF. 261 · GIRO 18307

Sonesson

1/3 WILH. SONESSON & CO.

NØRRE FARIMAGSGADE 13 KBHVN K C. 8363

Alle artikler til sanitets- og centralvarmeanlæg

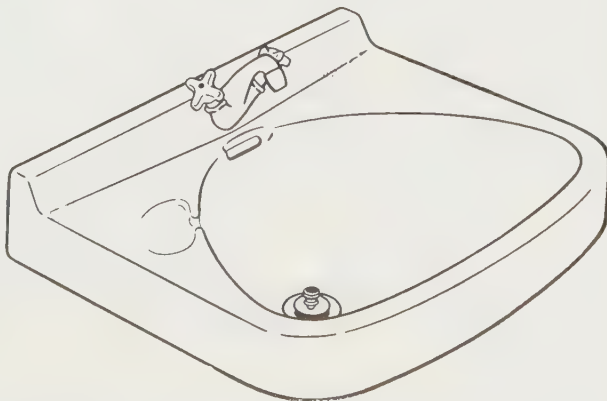
Hovedforhandler for

**TRITON-BELCO sanitetsarmatur
med patent. NEO-REX overdel.**

Kan ikke ødelægges ved for hård tilspænding — der er indbygget sikring.

— og *Oscar*

DEN FULDKOMNE HÅNDVASK

Der er grokraft i planter fra Hørsholm

Hørsholm Planteskole

Folehavevej

H. Glæsel · Tlf. Hørsholm 118-119

Alle planteskoleartikler føres

Specialitet:

STEDSEGRØNNE PLANTER
SIRBUSKE, ROSER M. M.

Kom og se! Åben søndag form.
i plantesæsonen

Forlang vort store nye
illustrerede katalog med priser

Varene bringes overalt
i Nordsjælland, København
og omegn m. m.

Se **HFB** side 740

Sikkerhedsstillelse

for entrepriser og leverancer

Dansk Kautionsforsikring- Aktieselskab

Gl. Torv 14 Telefon 6143 København

Firma R. Reusch

V/ SMEDEMESTER E. S. HANSEN

Herlev Hovedgade 213

Herlev

Tlf. 94 25 64

Alt smedearbejde udføres
speciale: Bygningsarbejde

Montering af

GYMNASTIKSALE

med alt tilbehør

Marcus Pedersen & Sønner

SNEDKERMESTRE
ETABL. 1907

TELF. AALBORG (081) 3 40 66 *

Se **HFB** side 380

nettet) vil være Sohngårds-
holmsvej-Mylius Erichsens-
vej.

Spm. 19) a. Er der nogen kon-
trol med seminarieelever som
i en skole, således at det be-
tinger een hovedindgang,
hvor alle passerer? b. Ønsker
man af hensyn til opsyn med
eleverne en gårdsplads, som
f.eks. i et gymnasium, eller
kan eleverne bevæge sig frit i
omgivelserne, som de har lyst?

Svar: Der er ingen kontrol.
Eleverne bevæger sig og opholder
sig frit i hus og have.

Spm. 20) Hvilke facademateri-
aler er der eller skal anvendes
på de dele af områdets be-
byggelse som allerede er byg-
get eller projekteret? (eller
under projektering)?

Svar: Det eneste byggeri, der
er projekteret på nuværende
tidspunkt, er kollektivhuset og
værkstederne.

Kollektivhuset vil blive op-
ført af jernbeton, beklædt med
færdigstøbte facadeelementer.
De omgivende lave bygninger
vil hovedsagelig blive opført
af gule teglsten.

Spm. 21) Der ønskes oplysning
om den påtænkte anvendelse
af arealet imellem konkur-
rencearealet og den sydøst for
beliggende vej. Ligeledes om
anvendelsen af arealet sydøst
for denne vej.

Svar: Er besvaret under 3).

Spørgsmål og svar vedr. konkurrencen om kreditforeningsbygning i Herning

Spm. 1) Skal de i post 3f og 4h
nævnte boxrum være både
brand- og tyverisikrede?

Svar: Ja.

Spm. 2) Omfatter den i po-
sterne 3 og 4 krævede 25 pct.s
arealudvidelse kun ekspedi-
tionskontor, bogholderi- og
kassererkontor (altså ca. 75
m²), eller omfatter den tillige
de under de to poster nævnte
birum (ca. 200 m²)?

Svar: 1. del - Ja. 2. del - Nej.
Spm. 3) Ved posterne 3 og 4 i
programmet er krævet ud-
videlsesmuligheder på 25 pct.
Gælder dette krav kun ekspedi-
tionskontor og bogholderi-
og kassererkontor eller gælder
det for post 3 og 4's samlede
arealer.

Svar: 1. del - Ja. 2. del - Nej.

STILLING SØGES

„Gennem Danmark-Amerika
Fondet har vi bragt i erfaring,
at den amerikanske arkitekt,
John A. Fatula, søger arbejde
på dansk tegnestue fra 1. ja-
nuar 1962. Arkitekten, der har
afgang fra Pennsylvania State
University i architectural en-
gineering og 1½ års tegne-
stuepraksis, søger fortrinsvis
beskæftigelse ved byplanlæg-

METALBOGSTAVER · SKRIFTE

KØBENHAVNS
SKILTEFABRIK

Knabrostræde 9
C. 693

SIIM MARCUSSEN

LÆSSØESGADE 11
Tlf. Central 1158
Tlf. Luna 445

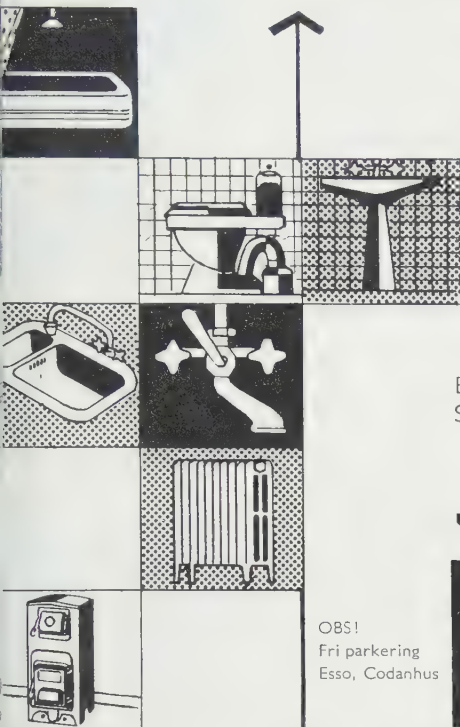
CENTRALVARME
Sanitet · Gas · Vand
Blikkenslagerarbejde

H O B E N C O A S
H Y L L I N G E
T L F : 1 1 8 - 1 2 5
H O B E N C O A S
H Y L L I N G E
T L F : 1 1 8 - 1 2 5
H O B E N C O A S
C A U D E X
D Ø R E
H Y L L I N G E
T L F : 1 1 8 - 1 2 5

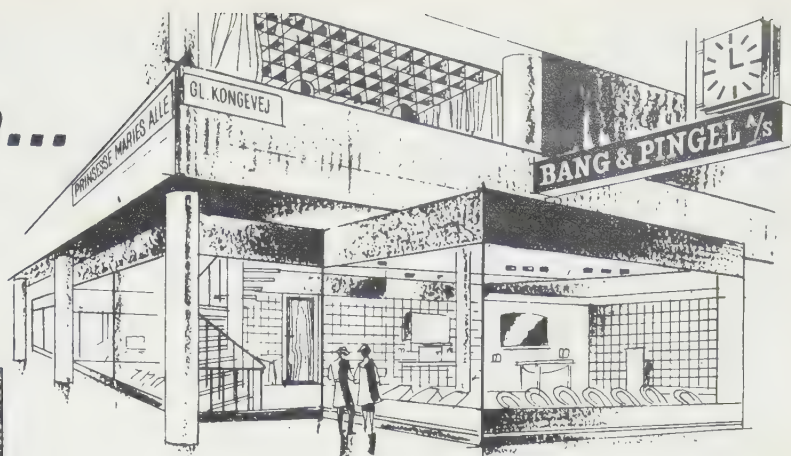
Georg Jørgensen & søn
vesterbrogade 196 · ve 1912

boligindretning
udstillingsmontage

kom ind og se...

OBS!
Fri parkering
Esso, Codanhus

- lad os vise Dem

vort store udvalg og de sidste nyheder i
BADEKAR . KLOSETTER . HÅNDVASKE . BIDETS
STÅLVASKE . STÅLBORDE . HANER . BLANDINGS-
BATTERIER . CENTRALVARMEARTIKLER o. a.

Alle vore sanitetsvarer føres i hvidt og kulørt

UDSTILLINGEN: GL. KONGEVEJ 66 . HI 3131
- hvor vi altid har boet

Bang & Pingel A/s

Kontor og lager:
Teglholtsg. 25, SV
C. #6286

Cirkulationspumper til centralvarmeanlæg!

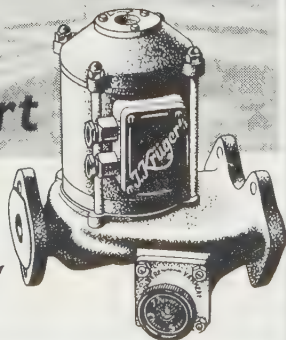
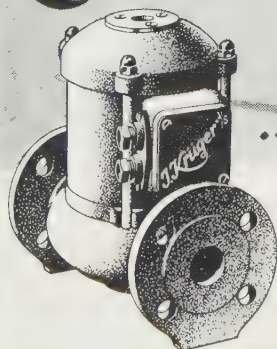
- så selvfølgelig

Krüger

Cirkuletta

Cirkuletta-Shunt

Vi har erfaringen
...det er pumpesikkert

J. Krüger A/s

PUMPEAFDELING: Stubmøllevej 35 - Kbhvn. SV
Tlf. Valby *10.775

PLENAVISTA *forsatsvinduer*

Patent
Godkendt til statslånsbyggeri

Består af en glsrude i en gummiramme og fastgøres med specielle vridere. Ses næsten ikke, har fuld lysgennemgang, er nemme at håndtere og er billige. Fremstilles og anbringes af glarmesteren.

A. SCHACK-NIELSEN

Torvet 6 . Horsens . Telefon 2 32 01

Herr arkitekt!

Vi giver Dem med glæde
alle oplysninger
om vore varmluftanlæg -
ring til os på 98 10 37

ScanTerm KROGSHØJVEJ 30
OLIEFYR **BAGSVÆRD**

MYNSTERSVEJ 12
VESTER 9982

ning. Henvendelse: John A. Fatula, c/o Danmark-Amerika Fondet, Nytorv 9, 3., K."

STILLING TILBYDES

Møbelarkitekt.

Møbelarkitekt med håndværkeruddannelse søges til diverse møbel- og inventararbejder. E. Wemmelund, arkitekt M.A.A. Amagertorv 2, K.

Bygningskonstruktører.

Som medarbejdere i Frederiksberg Kommunes byplanafdeling og bygningsinspektør søges nogle yngre bygningskonstruktører. Stillingerne vil blive aflønnet efter samme lønsskala, som er gældende for bygningskonstruktører i statens tjeneste, der ikke er tjenestemænd. Henvendelse med skriftlig redegørelse for tidligere beskæftigelse bedes rettet til henholdsvis bygningsinspektøren og byplanchefen, Frederiksberg Kommunes tekniske Forvaltning, Frederiksberg Raahus, F.

Holbæk amts vejvæsen søger: **Byplantekniker**, arkitekt, landsinspektør, civil- eller teknikumingeniør med interesse for byplanarbejde. Vedkommende vil blive beskæftiget med afvekslende opgaver, såsom arbejde med byudviklingsplan for Kalundborg-området, administration af landsbyggeloven, samt udarbejdelse af byplaner for sognekommuner. Stillingen ønskes besat snarest. Afkløning efter vedkommende organisations overenskomst. Ansøgning bilagt evt. anbefalinger bedes fremsendt til Holbæk amts vejvæsen, Amtmandsvej 2, Holbæk. Knud P. Danø.

Til arbejdet med kondemneringer og udarbejdelse af saneringsplaner efter lovene nr. 185 og 184 af 5. juni 1959, om boligtilsyn og sanering af usunde byggede, søges 1 arkitekt. Løn efter overenskomst af 3. juli 1959 mellem Københavns magistrat og Danske Arkitekters Landsforbund. Nærmere oplysninger kan fås ved henvendelse til arkitekt Troels Smith, Boligkommissionens sekretariats arkitektkontor, Stormgade 20, 3. sal th., telefon By 8961.

Arkitekter - konstruktører. Yngre medarbejdere søges omgående til tegnestue- og tilsynsarbejde (evt. kombineret). Mogens Irming, Nr. Voldgade 38, København K. C. 5211.

Arkitekter. 2-3 medarbejdere. Afgang evt. H3-til selvstændig skitsering og projektering af skoler, plejehjem og udbygningsplaner for en række større forsorgsinstitutioner. Tiltrædelse snarest. Erik Ejlers, Hellestrupvej 8, Tlf. He. 645.

DUPLIKERING

- så er det

H. H. Sørensen

Go. 7221

Kontortid 9-16

Lørdag holder vi fri

Se iøvrigt **HFB** side 745

KAMINENT

Element-skorstenen

giver god fyringsøkonomi
og nedsætter soddannelse

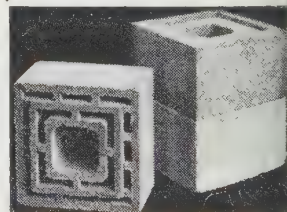

Lysning 15 x 15 cm

Effektiv varmeisolering

Få fuger med labyrinttætning

Rigtige trækforhold

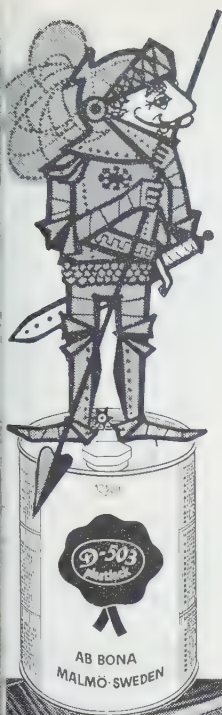
KAMINENT-skorstenen er
godkendt til een- og
to-familiehuse, værksteder etc.

Forhandles af
bygningsmaterialeforhandlerne

Nærmere detaljer:

**KÄHLERS
TEGLVÆRK**

Korsør Tlf. 380

D-503

flydende plasticbeskyttelse
til parketgulve

- blank, halvmat eller mat
- let at påstryge
- stor elasticitet
- uovertruffen slidstyrke

Millioner af kvadratmeter gulv over hele verden behandles årligt med netop D-503 – et svensk kvalitetsprodukt, der har opnået verdensberømmelse.

Parketet bliver vand-, fedt- og kemikaliebestandigt. Den daglige pasning begrænses til et minimum. En enkelt aftørring er nok.

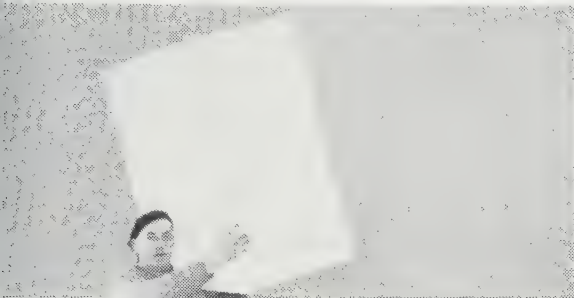
Forlang prospekt direkte fra os eller kontakt nærmeste gulvfirma. Se telefonbogens fagregister under »gulvafhøvling og gulvafslibning«.

AB BONA

STOCKHOLM MALMÖ GÖTEBORG

sentant i Danmark: **Dansk BW-Parket I/S**
Kongensgade 63, K. Telefon: Minerva 7946

- ★ Stor isoleringsevne
Lambda 0,027 ved 0°
– 0,028 – 10°
ifølge Tekn. Institut
- ★ meget letvægtigt,
alligevel strukturfast
- ★ let at arbejde med
- ★ vandskyende
- ★ hygiejnisk

POLYPHOR SKUMPLAST

– det lette, lækre, snehvide isoleringsmateriale

Det verdenskendte Polyphor skumplast fabrikeres i Sorø. Fås hos bygningsmaterialeforhandlere over hele landet.

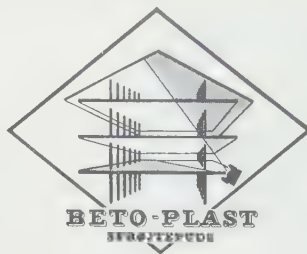
AKTIESELSKABET

TEKNISK KORKINDUSTRI

SORØ . TELF. SORØ 629 . TELEGRAMADRESSE: SOREX

- Ska'
pudsen
sidde fast,
brug ...

BETO-PLAST

– fremtidens vægbehandling i det utraditionelle byggeri

de nyeste overfladebehandlinger af betonflader, Gasbeton, Slaggebeton, Siporex m.m. ved påsprøjtning af sandspartelfarve (maskinspartling) med påfølgende aftrækning, så der fremkommer en fast og plan overflade.

Denne behandlingsform er med meget fine resultater benyttet i Sverige, Norge og Tyskland, og de erfaringer herfra har vi overført til danske byggeforhold.

Behandlingen med sprøjtetpuds rummer følgende fordele hurtigere at påføre end alm. mørtelpuds - tilfører et minimum af vand til bygningen.

Tørret ca. 24 timer efter påføringen og dermed klar til maling eller tapetsering.

Binder bedre på beton end mørtelpuds og er mere holdbar, da den giver en fast og hård overflade, der er let at holde ren. Syre og alkalifri, så forsøbning af oliefarve og skjolder på tapet undgås.

Kvaliteten er uafhængig af fugtighedsforhold under påføring og tørring.

Råd - Vejledning - Tilbud - Ring til ...

BETO-PLAST

Nørregade 18 . Minerva 1404 . København K

DANSK LYSKOPI A/S

SØLVGADE 10 • KØBENHAVN K
MINERVA *1476
LYNGBY AFD. TLF. 87 14 76

NORDISK BYGGEDAG

Byggefolk fra de fem nordiske lande mødes i København for på baggrund af den politiske, sociale, økonomiske og tekniske udvikling at drøfte, hvad fremtiden vil bringe. Hvad er det vi håber at opnå ved industrialiseringen? Og hvad er det vi frygter?

Arkitekten nr. 19/1961, side 337

INDUSTRIALISERINGENS INDFLYDELSE PÅ ARKITEKTUREN

Den polske professor Jerzy Hryniewicz's indlæg på UIA-kongressen i London.

Arkitekten nr. 19/1961, side 338

- til MUSIKELSKERE

om STEREO

De indbydes til demonstration af HIGH-FIDELITY-STEREO 16 rørs FORSTÆRKER med indbygget højkvalitets F.M. radio og et utal af tekniske finesser. Kr. 875,-.

Ring eller skriv venligst efter brochure.

- EN OPLEVELSE, DE VIL HUSKE!

(03284) **LANGSTRUP 28** JON ANDERSEN
FREDENSBORG
ENEFORHANDLING NORDSJÆLLAND

Lys- og Fotokopieringsanstalt
Duplikeringsbureau

VEJLE Niels Skousvej 17. Tlf. 3194

Ballerup-Måløv Kommune

Kommunens bygningsinspektør mangler arkitekter til behandling af byggesager vedrørende ca. 650 byggepladser i kommunen. Ansættelses- og lønvilkår i henhold til overenskomst. Det bemærkes, at den overenskomstmæssige løn i løbet af efteråret ventes forhøjet med tilbagevirkende kraft. Der ydes kørselsgodtgørelse, og kommunen vil være behjælpelig med fremskaffelse af bolig. Nærmere oplysninger kan fås ved henvendelse til bygningsinspektøren, rådhuset, Ballerup, for så vidt angår løn- og ansættelsesvilkår til kommunens lønkontor, telefon: 970501. Ansøgninger bilagt bekræftet afskrift af eksamensbevis og anbefalinger bedes snarest fremsendt til *Ballerup-Måløv kommunalbestyrelse*, rådhuset, Ballerup.

ESBJERG KOMMUNE

Til *stadsbygmesterens kontor* søges en yngre arkitekt- eller ingeniørmedarbejder med konstruktørexamen eller teknikum og med interesse for byplanarbejde. Løn efter overenskomst mellem Den danske købstadforening og Teknisk Landsforbund eller købstadforeningens regulativ vedrørende teknikumingeniører. Lønnen vil for 1. års konstruktører for tiden andrage 14.136 kr. og slutlønnen 20.520 kr. årligt. Den tilsvarende løn for teknikumingeniører udgør henholdsvis 15.048 kr. og 26.448 kr. Disse lønninger kan forventes reguleret i nær fremtid. Tiltrædelse kan ske 1. november eller senere. Nærmere oplysninger fås ved henvendelse til stadsbygmesterens kontor, telefon Esbjerg 4040, lokal 286. Ansøgning med oplysning om kvalifikationer og tidligere beskæftigelse indsendes hertil inden den 7. oktober 1961. Personalekontoret, den 8. september 1961. *Borchorst.*

Velkvalificerede, yngre arkitekter søges til varierende tegnestuearbejde. Løn efter kvalifikationer. Arkitekt *E. Mindedal*, Ollerup. Tlf. V. Skerninge 272.

Arkitekturmodeller

Holger Sylvest Hansen
Tlf. Birkerød 2387

DUPLIKERING

Byggebeskrivelser duplikeres og hæftes...for finere duplikering. *Herman Kristensen*, Ringparken 18, Holstebro. Tlf. 1869.

Byggebeskrivelser, referater og renskrivning af statiske beregninger. Duplikeringsbureauet **Dania**, Minerva 428.

Hegn . Gitre

Trådkurve . Gelænder

Porte og låger

Alt smedearbejde

EMIL DEDERDIN

Glasvej 10 . Tlf. Ægir 10

JOHAN BIRK OG SØN

MALERFIRMA
BANASVEJ 29 - VESTER 6872

Malerfirmaet

L. WISMANN

v/ KNIGGE OLSEN

Kontor og værksted:
KULTORVET 13, K

Telefon
PA *3410

Zinktryk og Lystryk

*Byen 7457 - Byen 351

ATELIER ALFA

Lyskopieringsanstalt
Frederiksborggade

MEDE-
ARBEJDE

VIGGO DENCKER

Gl. Kongevej 136 - 138
Kbhvn. V. — *C. 1188

EL-
ANLÆG

Isolering mod Kulde og Varme

Godkendt af Boligministeriet og Københavns Magistrat som Indskudsmateriale og til ekstra Isolering af forskriftsmæssigt udførte Konstruktioner som: hule Mure, Lægteskillerum og Skraavægge i Tagetager.

- * Yderst let — Rumvægt ned til 60 kg/m³
- * Kan ikke raadne eller brænde og er lugtfri
- * Hurtigt og behageligt at arbejde med
- * Billigt i Brug

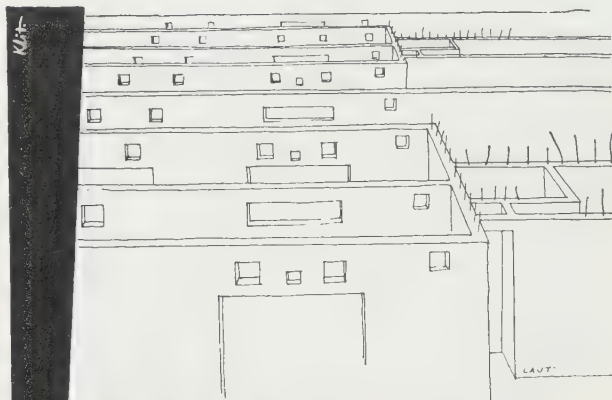
AERO ISOLERING

udføres ved Indblæsning af VERMICULIT i hule Ydermure med Specialmaskine

A. RINDOM

KAMPMANNSGADE 2 . KØBENHAVN V . MINERVA 2222*

Forhandles af Træløst- og Bygningsmaterialeforretn.

PORTLAND CEMENT

-den med trekanten!-

opfylder rigeligt normernes krav,
høj konstant kvalitet

- benyttes overalt til normale
betonarbejder, hvor ikke
særlige grunde taler for en
special-cement

FORHANDLERE OVER HELE LANDET

CENTRALURANLÆG

hovedure
biure
facadeure

reklameure
signature
klokker

summere

rigtig tid - respekt for tiden...

L.M. ERICSSON A/S

FINSSENSVEJ 78
KØBENHAVN F.

FASAN 0132 **6868**

729.5/6

PLASTISK RUMKUNST

Åagaard Andersen har foretaget et eksperiment i rumkunst ved dekorerings af en kantine med gipsdraperier.

Det fantasifulde arbejde omtales og der vises fotos.

Arkitekten nr. 19/1961, side 345

EJNAR DYGGVE

Professor Kay Fisker skriver om arkitekten, arkæologen, forskeren og kunsthistorikeren Ejnar Dyggve, som døde i august i år.

Der vises enkelte af Dyggves arbejder.

Arkitekten nr. 20/1961, side 353

KONKURRENCE OM GYMNASIUM I TÅRNBY

Til konkurrencen, der var offentlig, indkom 38 forslag. Et projekt af Halldor Gunnlögsson og Jørgen Nielsen fik tildelt 1. præmie, et projekt af Harald Plum fik 2. præmie og et projekt af Arne Gravers og Johan Richter fik 3. præmie. Et forslag af Chr., Erik og Aage Holst og et forslag af Poul Jensen og Sven Sture Muller blev indkøbt.

De premierede og indkøbte forslag vises.

Arkitekten nr. 20/1961, side 361

Jørgen Risgaard

Strandvej 6 . Tlf. 29 14 05

MURERARBEJDER . KLOAK . JERNBETON

Firma

H. Schübeler's Sønner

Malermestre

Kontor og værksted

Slagelsegade 5 . C. 4206

FJEDRENDE *Elasto gulve*

til gymnastiksale og sportshaller

ELASTO GULVKOMPAGNI

NYKØBING F . TELEFON 85 01 20

PETERSEN & OLSEN A/s

(Dansk Rør og Fittingsfabrik)

Kildebakkegårds Allé 150, Søborg . Tlf. Søborg 868

CENTRALVARMEANLÆG

SANITET & BLIKKENSLAGERARBEJDE

BYGNINGSSNEDKERNES A/s

Hillerødgade 30 - København N

Maskinsnedkeri og Listefabrik

Alt Bygningsarbejde udføres

Telefon 14769 . 11234

1/s KLEINSMEDEN

v/ Holger Petersen

Marienburgallé 69-71 . Telefon Søborg 2383

K.T. DAMGAARD-JENSEN

TELEFON 315 55 • ÅRHUS • ROSENKRANTZG 12

LYSKOPI ZINKTRYK TEKNISK FOTO MASKINSKRIVNING

ZINKTRYK
LYSKOPI
REFLEKSKOPI

FOTOKOPI
MASKINSKRIVNING
DUPLIKERING

VESTERPORT PALÆ • 507

KØBENHAVNS TØMRERLAUG

TØMRERMESTER-, SNEDKERMESTER- og
BYGMESTERFORENING

Nybrogade 20 • København K

Laugene har organisationsmæssig overenskomst med:

HUSTØMRERNE
BYGNINGSSNEDKERNE
JORD- & BETONARBEJDERNE

MALERFIRMA

**ROBERT
RASMUSSEN**

Skt. Gjertrudsstræde 6
Central 202 og 11.302

-S KORSØR GLASVÆRK

leverer

kvalitetsprodukter

DANSK VINDUESGLASVÆRK

TERRACOL

Façadepuds • Murmaling • Stønpuds

I FORSKELLIGE FARVER

Forlang brochure hos

A/s TERRACOL

Englandsvej 274, Kastrup • Tlf. 50 52 18

Fabrikant Chr. Ørum • Tlf. 50 62 02

eller hos Deres forhandler

vi har stand på Byggecentrum nr. 122 samt Aarhus permanente udstilling

HFB side 698

TØMRERSVENDENES AKTIESELSKAB

Alt tømrerarbejde udføres

DEGNEMOSE ALLÉ 28 TELEFON 60 11 33

AXEL PRIOR

AKTIESELSKAB

TRÆFIBER ISOLERINGSPLADER

Den danske »DANATEX« med den glatte overflade
bløde ca. 12 mm tykke — halvårde ca. 6 mm tykke

12 mm bløde fasede DANATEX loftsplader

HÅRDE OG HÆRDEDE TRÆFIBERPLADER

De originale »MASONITE« 3 1/2 og 5 mm tykke
PERFOREREDE hårde TRÆFIBERPLADER til akustiske formål

Bredgade 33

Telf. C. 23

København K

Fundamentforstærkning

med hydraulisk nedpressede megapæle
(forlang vor udførlige brochure)

Grundundersøgelser

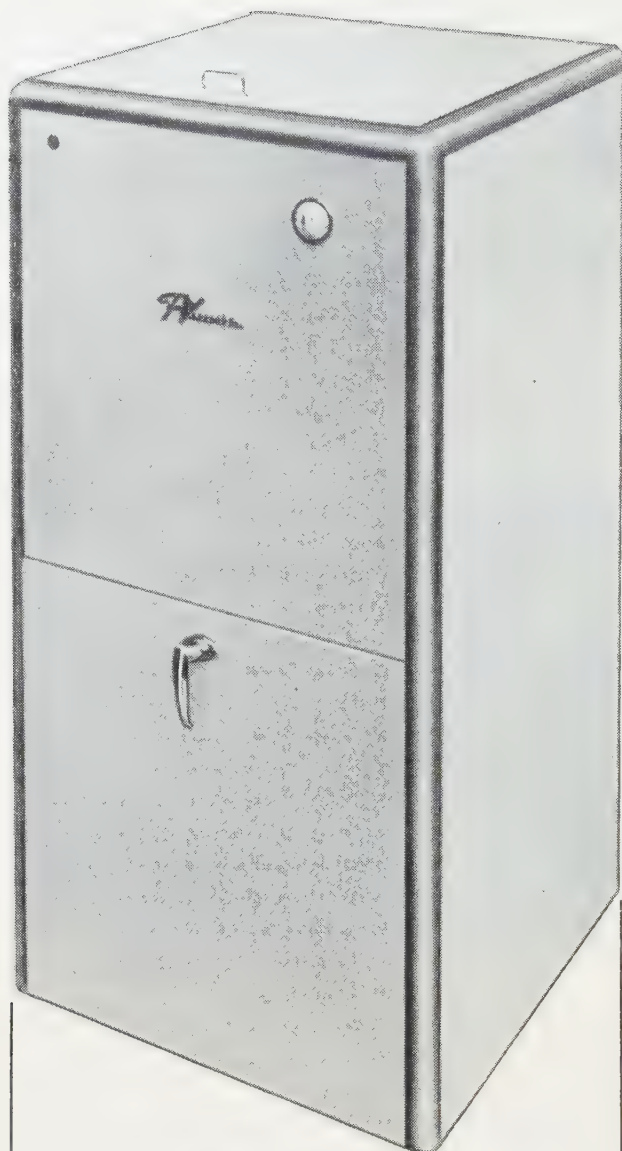
med sondebor, vingebor, kandebor
fjedervægtskegle etc.

Pilotering

(også indendørs, i kælderrum etc.)

C.T. WINKEL A/S

HELLERUPLUND ALLÉ 21 • HE. 9010

AV.unit

CENTRALVARMEKEDEL

– har det hele:

- KEDEL
- GILBARCO OLIEFYR
- VARMTVANDSBEHOLDER
- CIRKULATIONSPUMPE
- SHUNTVENTIL
- RENSE- OG EKSPLOSIONSKLAP
- AUTOMATIK

A/S H. HANSENS EFTF.

INGENIØRFORRETNING & MASKINFABRIK
Langegade 2-8 . Odense . Telefon (09) *11 22 35

Sådan siger de andre

Sådan vil en af de spændende hustyper i Solevad komme til at se ud.

Ultramoderne husbyggeri i planetby ved Solvad

Under ovenstående illustration og overskrift fortæller Fyns Stiftstidende den 6/8 1961 om en projekteret bebyggelse 14 km fra Odense.

Omtalen ligger på samme niveau som projektet, d.v.s. helt dernede, hvor man ikke venter at finde et stort dagblad. Stakkels Odense, hvis disse huse virkelig skulle blive bygget.

I omtalen hedder det bl.a.:

Verninge Kommune, som grunden ligger i, er meget interesseret i planerne, som allerede nu er langt fremme. Der arbejdes for øjeblikket i kommunen med de nødvendige vejskitser, ligesom også spørgsmålet om kloakering af hele området skal være fastlagt, inden man går i gang med byggeriet.

Husene hviler på støbte betonpillere af konisk facon. Det, der i andre huse er kælder, er her helt over niveau. I denne etage er der en stor garage, et stort hobbyrum, varmerum og en stor hall. Herfra udgår også den midtsamlende vindeltrappe, som fører op i huset ovenpå. En del af etagen ovenfor går ud over den midtsamlende, og indenunder er det plads til en ekstra bil, hvis de, der køber husene, har to vogne.

Stuen er meget stor. Den har to mægtige vinduespartier med to store altaner foran, hvilket sikrer sol hele dagen igennem. Desuden er der køkken og kammer. Stuen er bygget på en sådan måde, at den kan let skilles med let adskillelse efter ønske.

Der er nøjagtig 14 km fra grunden til Flakhaven i Odense. I vore dage må man sikkert til at indstille sig på, at det ikke er nogen lang afstand, hvis man skal på arbejde. I København og overalt i udlandet kører man gerne meget længere.

Den nye „planetby“ vil efter alt at dømme blive bygget i løbet af næste år.

Dagbladet AT TÆNKE SIG bragte fredag den 1. september følgende:

Den gamle salgshal i kunsthistorisk blållys

Foranlediget af de brutale anslag mod arkitekturens mestergris, den fine gamle salgshal ved Grønttorvet har ATS bedt arkitekturhistorikeren, professor Povl Sabroe – ikke at forveksle med Poul S., Bellevuekrogen – om at fortælle om bygværket, som for enhver pris må bevares:

Malerfirmaet
ETERSEN & ANDERSEN
 UNDLAQT 1896 INDEHAFER SVENRIK RUFF
 ØRSTEDSVEJ 22 B · CENTRAL 2365
 KØBENHAVN V

H. H. BLÜCHER & SØN

SMEDEMESTRE

RENTMESTERVEJ 25

Telefon C. 3143

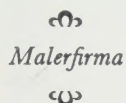
FRODE OLSEN & CO. SNEDKERI A/S

ØRESUNDSVEJ 145 · TELEFON C. 592 - 14.092

STENSLE THOMSEN's Eff.
 J. VENDELBO JENSEN

F. Friedmann & Søn
 HARALD FRIEDMANN

NYTORV 11
 Telefon Minerva 1760

Jernbeton

RASMUS SØRENSEN

Murermester og Entreprenør

ROSKILDE

TELF. 550

E. PIHL MORTENSEN

TØMRERMESTER

MARSALAVEJ 15, KØBENHAVN S
 TELEFON: AMAGER 6811

Hans Chr. Hansen & Søn
 Entreprenør

Arnesvej 11 Brh.
 60 14 29

*Spec.
 nedrivning af
 ejendomme
 og
 villaer*

MALERFIRMAET

AXEL SEEHUSEN
 Central 3670

Malerfirmaet

JOHAN N. SCHRØDER

Griffenfeldsgade 13 — Telefon Central 974

Tømrerfirmaet

Th. P. Stillinge & Co. A/S

Sejrogade 11 · Nyhavn 1225

Anbefaler sig med udførelsen af tømrerarbejde
 Alt bygningssarbejde overtages i entreprise

**Efter Deres
 Tegning**

udfører vi Støbnin-
 ger i ethvert Metal

Bogstaver leverer
 vi i alle Størrelser
 og Stilarter

Lauritz Rasmussen

Kgl. Hof-Broncestøber

Rådmandsgade 16 Tlf. C 5762

GOTH. 9212
 GOTH. 2441
HOVERBY
(Malerfirma)

ALLEGADE 23

ANDREASEN & HENNINGSEN'S EFTF.

CENTRALVARME · SANITÆRE ANLÆG

TLF. C. 8646

Se **HFB** side 450

Tømrerfirmaet

H. P. KASTRUP-NIELSEN

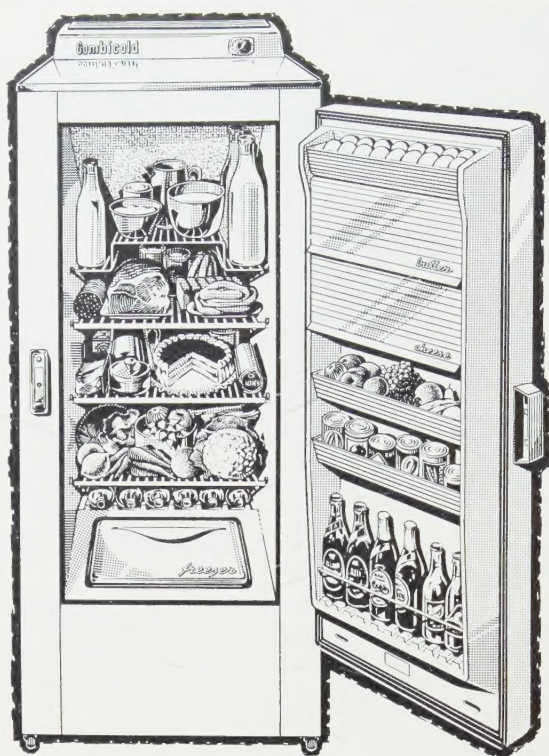
v/ AXEL KASTRUP-NIELSEN

C. F. RICHSVEJ 65
 TELEFON GODTHAAB 143
 PRIVAT: - 4379

Aktieselskabet
SILVAN

Maskinsnedkeri
 og
 Trælasthan

Vagtelv. 21
 København F
 Telefon: *1978

ARKITEKTEN BRINGER
FREMTIDEN IND I
BILLEDET MED
GRAM
COMBICOLD

KF 200

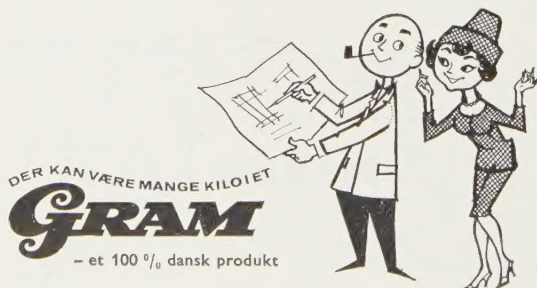
Det nye GRAM ønskekøleskab, hvor køling og dybfrysning er kombineret, er den hidtil største sensation på det danske køleskabsmarked.

GRAM COMBICOLD har stor dybfrostafdeling på ikke mindre end 40 liter rumindhold... og med ± 18 grader til disposition. Køleafdelingen rummer 160 liter – altså virkelig et køleskab med plads i.

Der er automatisk afrimning, hyldekombination med aftagelige og udtrækkelige hylder, specialhylde til helliterflasker, ekstra flaskehylde til hurtigt nedkøling, frugthylde, ekstra stor æggehylde, stor smørbox, stor ostebox m. m.

Raffinerede detaljer og elegant udstyr gør GRAM COMBICOLD fuldendt i enhver henseende, som f. eks. den praktiske magnetlås, automatisk lys og små hjul under forkanten, så skabet er let at flytte, men alligevel står godt fast.

GRAM COMBICOLD fås såvel fritstående som til indbygning. Vejledende pris for fritstående model kr. 1.045,-

Den lykkelige hånd der formede det aksefærdige anlæg, *salgshallen* for enden af Grønttorvet udvalgt sammen med pladsen foran og aksens anden ende. N. Olaf Møllers Bog- og Papirhandel i Frederiksborggade, var på det tidspunkt, hvor undfangelsen fandt sted, påvirket af den meget barokke *sen-skurisk* stil. Dette forhold afspejler sig dels i de dristigt svungne *stakitter* for bygningens nordre og søndre gavle, og dels i den konsekvent gennemførte *paptaghældning*, som dristigt følger terrænets fald fra torv til parkvej og stigning den anden vej. Den markante tagprofil varsler samtidig om *Eternit-skolens* frigørelse fra statens arkitekturs mere traditionsbundne *saddelnæse*-type, der dominerer periodens byggeri på godt og ondt.

Vender vi os nu mod bygningens *detaljer*, ser vi til vor sorg, at en del af den er faldet ned på gaden – og det er ikke den ringeste del. Resterne vidner om den fine gamle tømrerkultur, som nu er lige så sjælden som den er ualmindelig.

Nu må det danske folk, Byggecentrum, Arkitektens Typehuskontor (kendt fra radio og TV) og hvem der ellers går og roder med huse, gøre en virkelig indsats for at bevare salgshallen.

Det er en national opgave. Lad aldrig den siddende duft af gulerodstoppe og pastinakker bortvejres fra Grønttorvet.

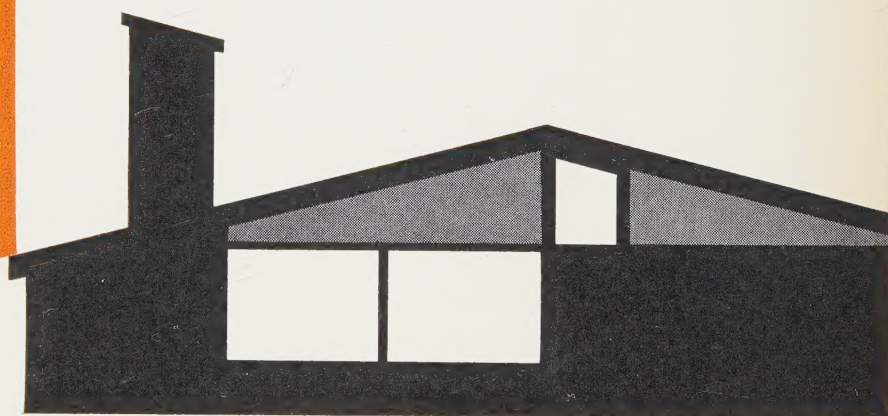
P. Sabbe

Typehus i TV

Frederiksborg Amtsaviser bragte den 26. august en leder med titlen „Reklamespøgelset i Fjernsynets Udsendelse Vi bygger et Hus“. Vi citerer fra denne leder:

Også indenfor fjernsynets egne optagelser kan der gives forhold, som fremkalder irritation og opposition. Som nu f. eks. forleden. Fjernsynet indledte da, som omtalt, en serie med titlen „Vi bygger et Hus“. Og serien skal fortsætte. Men allerede dagen efter den første udsendelse havde vi en protest i telefonen. Den kom fra en nordsjællandsk ejendomsmægler, som fandt, at udsendelsen var en ublufærdig reklame for arkitekter og sagførere, der anbefaler sig selv og bestemte typehuse. Han sagde også, at det var en tid, hvor udstykning og byggeri foregår i lyntempo, var at gå ejendomsmæglerne i bedene, og han mente det kunne blive påkrævet, at han gik videre med sin protest, så Foreningen af Ejendomsmæglere kunne skride ind.

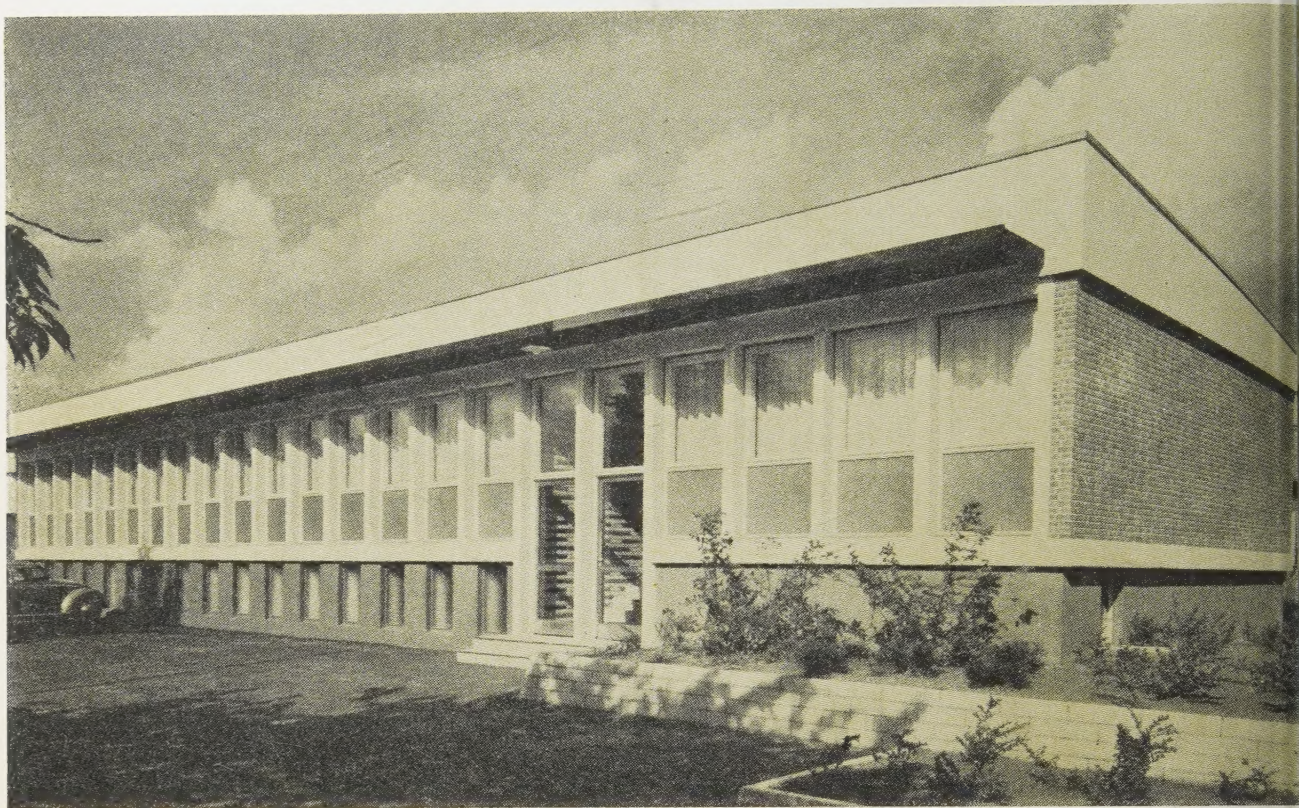
Vi skal ikke tage standpunkt hertil. Men det kan næppe nægtes, at der er et reklamemæssigt moment i udsendelsen. På den anden side er det af stor interesse for vide kredse i den nuværende boligsituation at få orienterende og nøjagtige oplysninger om, hvor man er henne, hvis man vil prøve på at sætte foden under eget bord. Om serien er anlagt på fast snæver en basis, vil de kommende udsendelser give nærmere besked, men vanskeligheden ved at tage stilling til det reklamemæssige er tydelig nok allerede nu. Mode-opvisninger, automobil-demonstrationer og meget andet ligger også ofte på en farlig grænse, og vi kan godt forstå, hvis fjernsynsfolkene undertiden får grå hår i hovedet.

ationen af dekorative træflader og robust murværk skaber en smuk veksel
g i byggeriet. Allerede før de første planker er købt ind, har De i Deres behand
slag sørget for en god beskyttelse af materialerne, så de kan bevare deres
og udseende i årevis. Lad træværket »livsforsikre« med det lysægte træbeskyt
middel Pinotex, der trænger dybt ind i træet og værner effektivt mod råd og svamp
leveres farveløs samt i 4 smukke nuancer: pine, teak, nød, ibenholt; det kan yderli
nes i mange særprægede nuancer, alt mens det fremhæver træets egentlige struktur
t produkt med karakter ... behandlingen tilsigter i allerførste
et smukt udseende, slidstyrke og materialernes beskyttelse..
sta 40 80 Sadolin & Holmblad A/S, Holmbladsgade 70, Kbhvn. S

FLAMINGO--GLASAL EN REVOLUTIONERENDE NYHED ...

*Murermesterfirmaet W. Lynggaard Petersens nye administrationsbygning på Egegårdsvej.
Arkitekterne Hauge & Kornerup Bang M.A.A.
Facadeelementer: Dansk Velux A/S.*

FLAMINGO--GLASAL er en helt ny type elementer med yderbeklædning af speciel hårdtkomprimeret asbestcementplade med stenhård glasoverflade i smagfulde, moderne farver, der ikke kræver særlig vedligeholdelse, men står smukt i farven år ud og år ind. En Flamingo--Glasal facade kan afvaskes ganske som glasfacader.

Kernen i elementerne er Flamingo, den indvendige beklædning kan specificeres med f. eks. gipsplader, Eternit, Asbestolux, glaseret plade eller træpaneler. En helt færdig isoleret væg, lige til at montere – simpelt som et vindue.

Elementerne er ganske lette – ca. 11 kg/m² – muliggør mindre søjledimensioner og enklere montage. Pladsbesparende tykkelser: 4 til 7 cm eller efter opgave.

Elementerne fås i dimensionen 244 × 122 cm eller tilskåret i mål efter Deres ønsker – de er lette at befæste, og Flamingo Foam A/S står til rådighed med oplysninger om profiler til montering.

Priserne er meget konkurrencedygtige: fra ca. 65 kr./m² – afhængig af elementtype.

FLAMINGO--GLASAL er lagervare.

Rekvirer farveprøver, beskrivelser og referencer — Flamingos ingeniører og arkitekter står til Deres disposition med råd og vejledning.

FLAMINGO FOAM AKTS.

Gustav Adolfsgade 3, Ø . Tria *940 - *601

JYDSK FLAMINGO

Borgergade 2, Randers - Telefon 4719